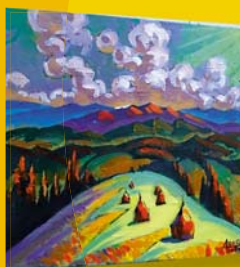

Гене́за

НОВА УКРАЇНЬКА ШКОЛА

OŁENA HAJDAMAKA, NATALIA LEMIESZEWA

SZTUKA

6

KLASA

MALARSTWO • GRAFIKA • RZEŹBA • FOTOGRAFIA • ARCHITEKTURA • LITERATURA • MUZYKA • CHOREOGRAFIA • TEATR

Ołena Hajdamaka, Natalia Lemieszewa

SZTUKA

**Podręcznik do zajęć zintegrowanych
dla klasy 6. ogólnokształcących szkół średnich**

*Zalecany przez
Ministerstwo Oświaty i Nauki Ukrainy*

Київ
«Генеза»
2023

УДК 7(075.3)
Г14

Перекладено за виданням:

Мистецтво: Підручник інтегрованого курсу для 6 класу закладів загальної середньої освіти/ Гайдамака О. В. [та ін.] — Київ : Генеза, 2023.

Авторський колектив:

ОЛЕНА Гайдамака, Наталія Лемешева

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
(наказ Міністерства освіти і науки України від 08.03.2023 № 254)*

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

*Відповідає модельній навчальній програмі «Мистецтво. 5–6 класи»
(інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти
(авторки: Масол Л. М., Просіна О. В.)*

LEGENDA:

– zadania i pytania

– sprawdź

– posłuchaj

– wykonaj

– zaśpiewaj

– narysuj

Гайдамака О. В.

Г14 Мистецтво: підруч. інтегр. курсу для 6-го кл. з навч. польськ. мовою закл. заг. серед. освіти / Олена Гайдамака, Наталія Лемешева; пер. Вероніка Априлашвілі. – Київ : Генеза, 2023. – 144 с. : іл.

ISBN 978-617-8353-01-8

УДК 7(075.3)

ISBN 978-617-8353-01-8 (польськ.)
ISBN 978-617-8363-18-5 (укр.)

© Гайдамака О.В., Лемешева Н.А., 2023
© Генеза, оригінал-макет, 2023
© Вероніка Априлашвілі, переклад польською мовою, 2023

DROGI PRZYJACIELU! DROGA PRZYJACIÓŁKO!

Zapraszamy Cię do kontynuowania w klasie 6. fascynującej podróży po pięknej krainie sztuki. Spotkasz się z dziełami z różnych dziedzin. Poznasz ich różnorodność, a także specyfikę środków wyrazu każdego z nich. Dowiesz się, co inspirowało artystów, odkryjesz ich myśli, uczucia i doświadczenia przekazywane językiem sztuki. Zaznajomisz się z twórcami, którzy żyli i pracowali w różnych czasach w różnych zakątkach świata.

Podręcznik oferuje różnorodne zadania oraz ćwiczenia i twórcze prace, które pomogą Ci odkryć Twoje artystyczne umiejętności, umożliwią Ci przeprowadzenie badań i eksperymentów. Będziesz improwizować i tworzyć przy pomocy dźwięków, kolorów i ruchów.

Życzymy Ci udanej podróży przez krainę sztuki, a także dużo sukcesów, nowych osiągnięć i radości z procesu tworzenia.

Autorzy

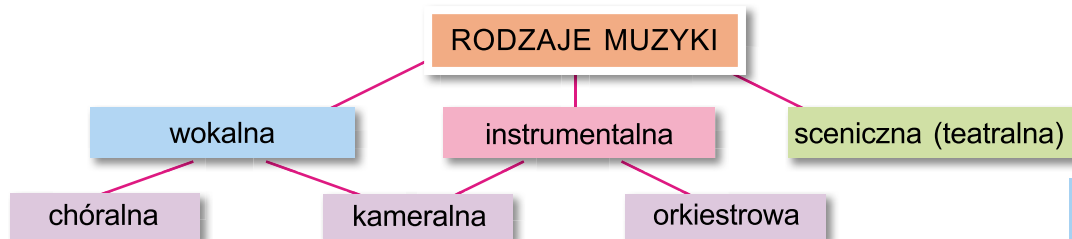

Obrazy sztuki ludowej i profesjonalnej

Muzyka – to dziedzina sztuki, która za pomocą dźwięków dotyka różnych zakamarków naszej duszy. Kiedy słuchamy muzyki, doświadczamy indywidualnych przeżyć i emocji oraz myślimy o tym, co usłyszeliśmy. W naszym umyśle powstają wyobrażenia muzyczne, czyli skojarzenia z wydarzeniami z naszego życia, przeżyciami, wspomnieniami...

Jeżeli w muzyce wokalne tekst pomaga nam ją zrozumieć, to w muzyce instrumentalnej kompozytorzy dają nam „podpowiedzi”. Może to być tytuł utworu (na przykład „Na koniku”, „Łabędź”) lub konkretny termin z zakresu muzyki (np. „scherzo”, „walc”, „nokturn” itp.). Informują nas one o gatunku utworu muzycznego, dają podstawę do ogólnego wyobrażenia o jego treści, pewnym charakterze: rytmicznym lub spokojnym, tanecznym lub lirycznym. W muzyce profesjonalnej rodzaje wyróżnia się na podstawie ich cech.

Oleh Kurinnyj. Preludium na bandurze.

Jakie obrazy w Twojej wyobraźni tworzy ta muzyka? Czy jest to dzieło sztuki ludowej czy profesjonalnej? Zastanów się, do którego gatunku muzycznego należy ten utwór? Jak myślisz, jaką muzykę mogą wykonywać postacie z obrazów Olesi Wakulenko i Kati Dudnyk (str. 5)?

Najstarszą formą sztuki muzycznej jest *muzyka wokalna*. Jej najpopularniejszym gatunkiem jest **pieśń**. Istnieją pieśni ludowe, etniczne, dziecięce i inne. Mogą być śpiewane przez solistów, zespoły i całe chóry. Wykonywane są a capella lub z akompaniamentem. Pieśni składają się ze zwrotek i powtarzających się refrenów.

Gatunek muzyczny (fr. „rodzaj”, „gatunek”, „typ”, „sposób”) to rodzaj i typ utworów muzycznych oparty na ich pochodzeniu, wykonaniu i innych cechach (treści, strukturze, środkach wyrazu, zespole wykonawców itp.).

Ważne miejsce wśród pieśni zajmują specjalne pieśni uroczyste wychwalające kogoś lub coś. Przykładem podniosłej pieśni pochwalnej jest hymn. W czasach starożytnych hymny były pieśniami na cześć bogów i bohaterów. Obecnie hymny są wykonywane podczas uroczystości o znaczeniu podniosłym i narodowym, oficjalnych ceremonii, wydarzeń sportowych lub kulturalnych.

Cechy hymnu: patetyczny tekst, wzniosła melodia, monumentalne obrazowanie. Hymn narodowy Ukrainy to obok flagi i herbu jeden z głównych symboli państwowych.

Hymn państwowy Ukrainy

Jakie emocje wzbudza w Tobie hymn państwowy Ukrainy? Opisz melodię, tempo, dynamikę i wykonawców tego utworu. Jak powinien być wykonywany hymn? Jakie inne hymny znasz?

Wariant 1. «Ой у лузі червона калина» (w wykonaniu chóru z Estonii; ukraińskich gwiazd mających w repertuarze utwory międzynarodowych wykonawców).

Porównaj wykonanie tej samej piosenki przez dwa różne zespoły: co mają wspólnego, a co je odróżnia? Określ charakter każdego obrazu muzycznego. Zastanów się, dlaczego piosenka napisana przez Stepana Czarnieckiego ponad sto lat temu jest nadal bardzo popularna?

zwawy

odważny

umiarkowany

smutny

Wariant 2. Taras Petrynenko. „Piosenka o piosence”; cover piosenki „Pieśń o piosence”.

Praca w parach (grupach). Przytocz argumenty za tym, że oryginalne brzmienie utworu „Pieśń o piosence” (w wykonaniu autora) jest lepsze niż cover (nowa aranżacja utworu, nowa wersja, nowe nagranie). Przedstaw je.

KRAJ DZIECIĘCYCH MARZEŃ

Muzyka *Gennadiy Ragulin* Słowa *Witalij Musijenko*

Музика Gennadiy Ragulin Слoва Vitaliy Musijenko

Ди - тя - чих мрій кра - ї - на чу - до - ва і ча - рів - на. У

3 ній, як в каз - ці скрізь про - зо - ре скло. І ко - жен все це ба - чить: жи -

6 вуть в сер - цях ди - тя - чих на - ді - я, щас - тя, ра - дість і доб - ро.

Do czego ludziom potrzebne są piosenki? Jakie piosenki preferują Twoi rówieśnicy, rodzina? Zastanów się dlaczego. Zapoznaj się z definicjami pojęć „hit” i „cover”.

Obrazy sztuki ludowej i profesjonalnej

W dziełach sztuki (malarstwo, rzeźba, grafika) poprzez tworzywo artystyczne twórcy wyrażają swoją miłość do ojczyzny, odzwierciedlają otaczający ich świat, utrwalają ważne wydarzenia z życia ludzi, urzeczywistniają swoje pomysły i fantazje itp.

Jak powstaje obraz artystyczny? Malarz/malarka reinterpretuje rzeczywistość w kreatywny sposób. W swojej pracy wyraża własne myśli i spostrzeżenia, wykorzystując różne sposoby przedstawiania i wyrażania tego lub innego rodzaju sztuki wizualnej.

Przyjrzyj się pracom ukraińskich twórców Borysa Kryłowa i Olesia Sydoruka (1), Wiry Barirowej-Kuleby (2) i Jurija Chymycza (3). Zastanów się, co chcieli przekazać? Czy są to dzieła sztuki ludowej czy profesjonalnej? Opisz osobliwości języka artystycznego każdej pracy. Podziel się swoimi wrażeniami na ich temat.

Dzieła sztuki dzieli się na gatunki uwzględniając tematy podejmowane przez twórcę. Na przykład, pejzaż – to dzieło sztuki przedstawiające krajobraz, widok natury lub otoczenia miejskiego; portret ukazuje osobę lub grupę osób; animalistyka – zwierzę lub zwierzęta; martwa natura – to kompozycja nieożywionych przedmiotów np. kwiaty wazonie, owoce, jedzenie, naczynia; malarstwo rodzajowe to malarstwo przedstawiające sceny z życia codziennego; wydarzenia z życia ludzi pewnej epoki reprezentowane przez fabułę i kompozycje tematyczne to malarstwo historyczne, batalistyczne, religijne, mitologiczne.

Obraz artystyczny jest formą przedstawienia otaczającego świata, myśli, uczuć lub fantazji artysty za pomocą środków wyrazu określonego rodzaju sztuki.

Gatunek (fr. „rodzaj”, „typ”) – rodzaj dzieł sztuki, które są połączone pewnymi cechami artystycznymi przejawiającymi się w treści i formie.

Praca w grupach. Stwórzcie wspólnie pracę pt. „Ukraina w naszych sercach!”. Narysujcie na wyciętych z papieru sercach ilustracje do wiersza Nadiji Krasotkinej. Naklejcie Wasze przedstawienia na zarysie mapy Ukrainy (materiały plastyczne i techniki do wyboru).

To wspaniały świat!
I jak tu się nie cieszyć,
dokoła tyle szczęścia i zabawy!
Rzeki, jeziora, niezwykle kwiaty,
W płaczących wierzbach i winoroślach brzegi...
A wiosną ptaków czarujący śpiew,
Wszystkie pola w delikatnych barwach!
Gęste lasy są dźwięczne, bajeczne,
Ziemia budzi się cała w rosie.

Czym wyróżniają się obrazy artystyczne sztuk wizualnych? Wymień gatunki sztuki wizualnej. W wolnym czasie dowiedz się, które gatunki/rodzaje sztuki są najbardziej popularne.

Rozpocznij przygotowania do wspólnego projektu pod tytułem „Gatunki sztuki”: utwórz grupy, przydziel obowiązki, zaplanuj działania, omów oczekiwane wyniki projektu, na przykład katalog elektroniczny.

Obrazy sztuki ludowej i profesjonalnej

Z dawien dawna Ukraińcy tworzą i przekazują z pokolenia na pokolenie bezcenny skarb folkloru z bajkami, pieśniami i tańcami. Pieśni ludowe napełniają duszę melodyjnością, czułością i dostarczają niezapomnianych emocji.

Jak rodzi się pieśń ludowa? Z dawien dawna, z ust do ust są przekazywane słowa i muzyka, a następnie dziesiątki, setki ludzi podchwytyją je. Pieśń rozprzestrzenia się po świecie, a jej tekst ulega modyfikacjom i zmianom. A pierwsi twórcy i kompozytorzy pieśni ludowej giną w odległej przeszłości historycznej. Pozostaje szczerą, prawdziwą i zawsze nowoczesną melodią.

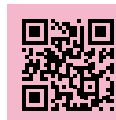
1

2

Niezwykła melodyjność pieśni ludowych przyciągała wielu muzyków – kompozytorów czy wykonawców, którzy w oparciu o nie tworzyli dzieła sztuki profesjonalnej.

Maria Burmaka. „Konik-szaraczek”. RoNika „Kołomyjka”.

Walenty Sylwestrow. „Kołysanka”. Myroslaw Skoryk. „Kołomyjka”.

Porównaj charakter, melodię i rytm wysłuchanych utworów. Połącz je w grupy na podstawie wspólnych cech. Wyciągnij wnioski dotyczące tego o czym „opowiadają” postacie na obrazach Olgi Maszewskiej (1) i Światosława Hordyńskiego (2).

Folklor – kultura ludowa obejmująca zwyczaje, obrzędy, wierzenia i twórczość artystyczną w zakresie literatury, muzyki (pieśni i tańce), a także plastyki.

Ukraińskie pieśni ludowe można podzielić na grupy gatunkowe zgodnie z ich treścią (o czym są), miejscem lub czasem ich wykonania.

Obrzędowe	Obyczajowe	Liryczne	Historyczne, dumki
Śpiewane przy narodzinach dziecka, z okazji chrztu, zaręczyn, ślubu, podczas kalendarzowych świąt i obrzędów.	O życiu codziennym, relacjach międzyludzkich. Mogą mieć charakter humorystyczny, mogą być kołysanką służącą do uśpienia dziecka.	O szczęśliwej i nieszczęśliwej miłości	Pieśni pochwalne o bohaterach ludowych, hetmanach, kozakach, strzelcach itp.

Pieśni ludowe są zróżnicowane pod względem tekstów i melodii. Jednakże, gdy słuchamy piosenkę po raz pierwszy i nie znamy jej tekstu, czasami możemy łatwo rozpoznać jej gatunek. Dzieje się tak ze względu na wyraźne, rozpoznawalne cechy gatunkowe występujące w melodii, rytmie, tempie itp.

 Zaśpiewaj fragmenty piosenek. Zidentyfikuj cechy gatunkowe kołysanek, pieśni historycznych i kołomyjek.

1
 Лю - лі, лю - лі, мій си - ноч - ку, справ - лю то - бі ко - ли - соч - ку.

2
 Ой у лу - зі чер - во - на ка - ли - на по - хи - ли - ла - ся.

3
 Чу - ти го - лос трем - бі - ти, ще й му - зи - ки гра - ють.

Melodia	Tempo	Rytm
Śpiewna, z intonacją „kołysania”	Wolne	Taktowy
Zabawna, taneczna	Szybkie, żywe	Taktowy i synkopowy
Energiczna, marszowa	Umiarkowane lub szybkie	Taktowy lub ataktowy

 „Kraj dziecięcych marzeń” (muzyka Gennadij Rahulin, słowa Witalij Musienko).

 Podaj przykłady różnych gatunków pieśni ludowych. Jakie są powiązania między sztuką ludową a profesjonalną? Zastanów się: jak często słyszysz melodie ludowe w swoim życiu?

Obrazy sztuki ludowej i profesjonalnej

Od najdawniejszych czasów ukraińscy artyści wykonujący malarstwo dekoracyjne obserwują naturalne formy ze świata roślin, zwierząt i ludzi. Tworzą niezwykle, a czasem dziwaczne dzieła sztuki dekoracyjnej, które wyróżniają się ekspresyjną formą, oryginalnymi elementami, niekonwencjonalną kolorystyką i nieoczekiwanym nastrojem.

Jak powstają dzieła sztuki dekoracyjnej? Twórcy sztuki dekoracyjnej wybierają najistotniejsze cechy z naturalnej formy i dokonują stylizacji. Aby to zrealizować, łączą w swoich dziełach to, co ogólne i indywidualne, przetwarzają to, co drugorzędne i ozdabiają swe prace wzorami.

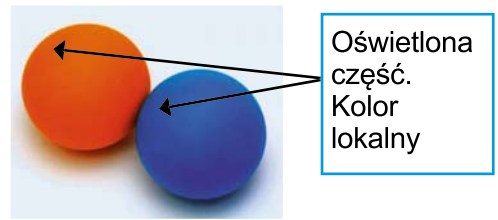
Jakie charakterystyczne cechy obrazu wskazują, że prace Olgi Berdnyk-Otniakiej (1), Marii Pryjmaczenko (2) i Marfy Tymczenko (3) należą do dzieł sztuki dekoracyjnej (kolor, kształty, ornament)? Czy kolory przedmiotów dekoracyjnych odpowiadają rzeczywistemu kolorowi przedstawionego przedmiotu? Jak wpływa to na percepcję emocjonalną?

Od czasów starożytnych kolorom nadawano znaczenie symboliczne. Za pomocą kolorów-symboli można przekazać pewny „komunikat”, wywołać skojarzenia, wywołać nastroje, stany bądź uczucia.

Sztuka dekoracyjna (stosowana) – to sztuka ozdabiania, dekoracji architektury, narzędzi, przedmiotów codziennego użytku i ubrań.

Lokalne (czyste) kolory to naturalny kolor bez odcieni, które pojawiają się pod wpływem refleksów świetlnych czy powietrza. W sztuce dekoracyjnej są to barwy warunkowe, które mogą coś symbolizować.

Ćwiczenie. Określ i nazwij czyste kolory dekoracyjnych wizerunków ptaków na obrazach ukraińskiego malarstwa dekoracyjnego z Kosowa (1), Petrykiwki (2) i Jaworowa (3).

Namaluj farbami dekoracyjny obraz bajkowego nocnego ptaka.

Kroki do wprawy malarskiej:

- Wyobraź sobie (lub znajdź zdjęcie) prawdziwego ptaka do stylizacji. Użyj koloru lokalnego, aby namalować jego sylwetkę.
- Uprość obraz do pomniejszych elementów kształtu. Upiększ przedstawienie licznymi wzorami.

? Jak powstają obrazy malarstwa dekoracyjnego? Jakie techniki są stosowane, aby nadać im wyrazistości? Korzystając z materiałów z podręcznika porównaj obrazy malarstwa dekoracyjnego: co je łączy, co odróżnia? W wolnym czasie wyszukaj w Internecie dekoracyjnych obrazów ptaków stworzonych przez artystów z Ukrainy i całego świata. Jakie emocje i uczucia wywołują? Jaki nastrój stwarzają?

ROZDZIAŁ I. OBRAZY NATURY W SZTUCE

Wizerunki zwierząt w sztuce

1. Każda forma sztuki odtwarza świat rzeczywisty i świat naszych zmysłów na własny, unikatowy sposób. Przez tysiące lat ludzkość kochała i podziwiała zwierzęta: słodkie i łagodne, płochliwe i złośliwe oraz przedstawiała je w różnych dziełach sztuki. Szczególny szacunek starożytnych Hindusów dla słoni jest widoczny w wizerunkach tych potężnych zwierząt będących symbolem mądrości i siły. Ich przedstawienia można zobaczyć na ścianach jaskiń (1). Sztuka starożytnych Greków urzeka perfekcją, realizmem i dokładnością w przedstawianiu zwierząt (4). Dziś artyści z wielką miłością odtwarzają różnorodne wizerunki zwierząt. Przykładem może być eko-rzeźba z gałęzi (3) i cyfrowy plakat (2).

Zwierzęta są źródłem inspiracji dla artystów. I jeśli w muzyce wokalne tekst przyczynia się do rozwoju obrazu, to w muzyce instrumentalnej melodia, rytm, barwa, dynamika są niezbędne do odtworzenia charakteru, ruchów, głosów zwierząt...

 Jarosław Barnycz „Konik”. Robert Schumann „Śmiały jeździec” (do wyboru). Gioacchino Rossini. Uwertura do opery „Wilhelm Tell” (finał).

 Opisz tempo, melodię, rytm i dynamikę utworów. Które środki ekspresji muzycznej są dla Ciebie najbardziej przekonujące i pozwalają Ci rozpoznać każdy obraz? Jakie postawy wobec zwierząt prezentują artyści na dawnych i współczesnych obrazach?

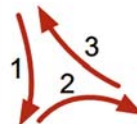
ABC muzyki

Muzyka instrumentalna często ma tytuł, który w jakimś stopniu „programuje” słuchacza, pomaga przygotować się do odbioru utworu, włączyć wyobraźnię. Takie utwory nazywane są utworami *programowymi*.

Jednocześnie istnieje wiele utworów muzycznych, których nazwa określa ich gatunek, na przykład walc, uwertura, symfonia, sonata... Są to utwory o *charakterze nieprogramowym*.

Camille Saint-Saëns „Karnawał zwierząt”, „Słoń”.

Wyobraź sobie, że jesteś dyrygentem/dyrygentką. Dyryguj do muzyki C. Saint-Saënsa: używaj gestów, aby pokazać charakter muzyki (płynnie), zmiany dynamiki (jeśli głośność muzyki wzrasta, gesty stają się szersze) i tempo (umiarkowane). Jak myślisz, dlaczego kompozytor wykorzystał barwę kontrabasów i gatunek walca?

PIES PATRON

Muzyka *Alta Migaj*

Wiersze *Kostia Hnatenko*

Він не га-ня дар-ма во-рон. щоб аж до не-ба піл. Він
щоб без-печним був нашдвір, і в скве-ри-ку га-зон, на

справжній во-їн ЗбройнихСил. ма-ленький пес Патрон. І
вар-ті завжди пес Патрон, у ньо-го гос-трий зір..

Приспів

Пес Пат-рон хо-робрий во-їн пес Пат-рон пухнас-та збро-я пес Пат-рон,
пес Пат-рон, хо-роб-рий пес Пат-рон.

Utwór *PIECE* (fr. pie piece – „kawałek”, w jęz.ukr. „п’єса”)

Niewielka solowa
lub zespołowa pieśń

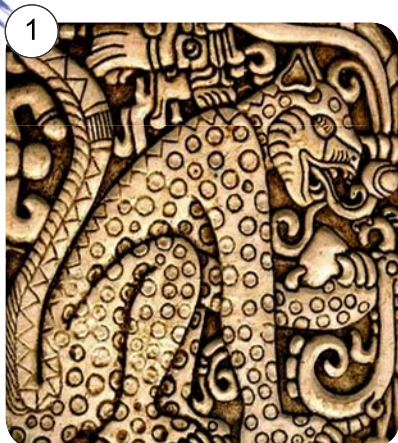
Przedstawienie dramatyczne
przeznaczone do wystawienia
na scenie

Jakich środków muzycznej ekspresji używają muzycy do przedstawiania zwierząt? Podaj przykłady muzyki programowej i nieprogramowej. W wolnej chwili obejrzyj jedną z kreskówek, w której głównymi bohaterami są zwierzęta (np. „Epoka lodowcowa”, „Król Lew” itp.). Jakie ludzkie cechy posiadają te zwierzęta?

Wizerunki zwierząt w sztuce

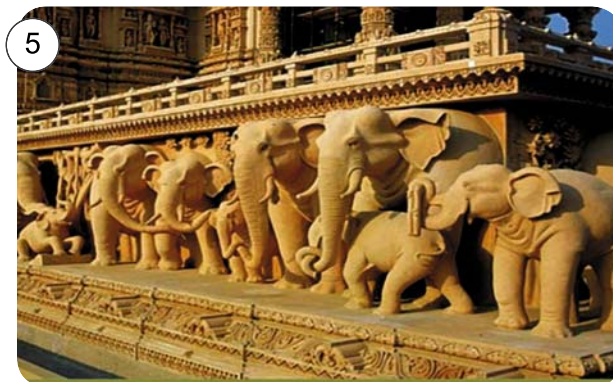

Od czasów starożytnych ludzie byli zafascynowani zwierzętami i wierzyli w ich magiczne moce. I tak narodziła się **animalistyka** – **przedstawienie zwierząt w sztuce**. Pierwszymi rzeźbami tego typu są wizerunki zwierząt wyrzeźbione z kości, kamienia lub gliny, które pojawiły się na ścianach jaskiń, figurki zwierząt odlane z metalu (1–4).

Wizualne prace plastyczne są osadzone w przestrzeni i upiększają obiekty architektoniczne (np. płaskorzeźby 1, 3, 5 z wizerunkami zwierząt).

W wolnej chwili zapytaj, dlaczego rzeźba jest nazywana sztuką plastyczną.

Opisz i porównaj płaskorzeźby ukazane na ilustracjach. Zastanów się, jak zostały stworzone. Określ i nazwij środki artystyczne używane przez starożytnych artystów do tworzenia wizerunków zwierząt. Użyj wskazówek.

linia, kontur

naturalne cechy
materiału

tekstura powierzchni

realistyczny kształt

Animalistyka (łac. animalis – „zwierzę”) – przedstawienie zwierząt w dziełach sztuk plastycznych i dekoracyjnych

Przy pomocy objętości, faktury **rzeźbiarze-animaliści** różnych epok przekazują elastyczność i doskonałość form, trójwymiarowe kształty i ekspresję ruchów zwierząt w **rzeźbach pełnych** i **płaskorzeźbach-reliefach**. Reliefy (płaskorzeźby) mogą być głęboko osadzone w tle (są to **wklęsłe reliefy**) oraz wystawać ponad tło (**wypukłe bas-reliefy i haut-reliefy**). Płaskorzeźby zwierząt często stanowią odrębne dzieło lub są częścią architektonicznej lub dekoracyjnej kompozycji.

Ćwiczenie. Eksperymentuj z różnymi narzędziami. Stwórz oryginalne wzory na folii.

Ćwiczenie. Stwórz wizerunek słonia w formie reliefu (*technika trybowania folii*).

PLASTYKA

Harmonia i wyrazistość kształtów, obrazów (w malarstwie, poezji, muzyce itp.).

Sztuka rytmicznych, harmonijnych ruchów ciała

? Jak pojawiła się animalistyka? Wymień rodzaje reliefów (płaskorzeźb). Jakich środków wyrazu używają rzeźbiarze-animaliści?

W wolnej chwili obejrzyj oryginalne i piękne płyty odlane z aluminium autorstwa Dona i Lisy Drumm. Czy można je sklasyfikować jako wizualną sztukę plastyczną? Poznaj tajemnicę sukcesu studia i galerii Dona Drumma.

Wizerunki zwierząt w sztuce

1

Uwielbienie dla zwierząt było charakterystyczne dla sztuki wielu narodów. W starożytnym Egipcie bóstwa były przedstawiane jako ludzie z głowami zwierząt. Jedną z ważniejszych bogiń była Bastet (kobieta z głową kota), opiekunka ogniska domowego, przedstawiana w kociej postaci jako ulubiona domowa pupilka. I dziś te obrazy – realistyczne i fantastyczne – są często widoczne w dziełach artystów. A posąg czarnego kota stał się jednym z turystycznych symboli Egiptu (1).

2

3

W świecie muzyki wizerunki kotków również mają szczególne znaczenie. Muzyka odzwierciedla ich charakter, nastrój albo osobliwości ich sposobu zachowania się.

Leroy Anderson „The Waltzing Cat”. Gioacchino Rossini „Duet for Two Cats”.

W jaki sposób muzyka (charakter, intonacja, tempo, barwa) ujawnia tytuł utworu „The Waltzing Cat”? Przypomnij sobie cechy charakterystyczne walca. Zauważ, że walc jest trzyczęściową formą muzyczną.

4

I cz.

II cz.

III cz.

Przypomnij sobie, czym jest wokalizacja. Jak myślisz, o czym „opowiedzieli” piosenkarze? W jaki sposób muzyka przekazywała dialog między kotami? Które grupy muzyczne wykonywały walc i arię? Wyobraź sobie i opisz muzykę graną przez koty i psy na pocztówce (2) i obrazie Henriëtte Ronner-Knip (3). W jaki sposób został przedstawiony kot na starożytnym egipskim malowidle? Dowiedz się, który ze starożytnych egipskich bogów znajduje się obok niego (4).

Aria to gatunek muzyki wokalne na głos i akompaniament instrumentalny.

ABC muzyki

Faktura jest ważnym środkiem wyrazu w różnych formach sztuki. Faktura muzyczna to relacja między różnorodnymi głosami w utworze.

Najpopularniejsze typy to *faktura homofoniczna* (melodia z akompaniamentem) i *faktura polifoniczna* (melodia wielogłosowa, w której wybrane melodie mają niezależne znaczenie).

 Zbadaj fakturę muzyczną utworów napisanych w różnych czasach. Zostały one zainspirowane przez koty, które uwielbiały słuchać muzyki i podróżować po klawiaturze ulubionego instrumentu swojego właściciela.

Zwróć uwagę na to, że w utworze „Kitten On The Keys” melodią wiodącą jest melodia, której towarzyszy akompaniament. Jest to faktura homofoniczna. W „Kocie fudze” jest wiele głosów, które wydają się być ze sobą „spiecione” (oglądając wideo, zwróć na to uwagę). Jest to faktura polifoniczna (*poly* – „wiele”, *fon* – „głos”). Spróbuj oddać fakturę muzyczną tych utworów graficznie – za pomocą linii.

 Zez *Confray* „Kitten On The Keys”, *Domenico Scarlatti* Sonata in G minor “Cat’s Fugue” („Kocia fuga” g-moll).

 Kanon to rodzaj faktury polifonicznej. Odtwórz fragment kołysanki w kanonie.

SZARY KOTKU *Ukraińska pieśń ludowa*

1 голос

2 голос

FAKTURA

Metoda aranżacji polifonicznej kompozycji muzycznej

Cechy powierzchni: gładkość, chropowatość, relief itp.; wygląd zewnętrzny materiału z jego charakterystycznymi cechami.

 Które gatunki muzyczne pomogły Ci ujawnić różne charaktery zwierząt domowych? Czego dowiedziałeś się o fakturze muzycznej?

Wizerunki zwierząt w sztuce

Wydawać by się mogło, że wszyscy kochają koty! Już w starożytnym Egipcie zwierzęta te były uważane za święte, ich figurki lepiono z gliny, rzeźbiono z kamienia, umieszczano na ścianach świątyni w postaci reliefów.

Aby osiągnąć artystyczną wyrazistość swoich dzieł, starożytni twórcy poświęcali dużo uwagi fakturze jako ekspresyjnej sile rzeźby. Dobierali materiał i artystyczne techniki jego obróbki. Podkreślali walory plastyczne za pomocą oświetlenia. Często rzeźby były barwione różnymi kolorami.

Szczególnym rodzajem królewskich posągów były sfinksy – fantastyczne posągi lwów z ludzkimi głowami. Ucieleśniały one ideę nadprzyrodzonej esencji mocy władcy Egiptu, jak na przykład Wielki Sfinks w Gizie.

Podziel się swoimi wrażeniami na temat rzeźb zwierząt pochodzących ze starożytnego Egiptu. Zwróć uwagę na to, jak artyści odtworzyli budowę ciała zwierząt, przekazali najbardziej charakterystyczne ich cechy czy piękno futra.

Omów z rówieśnikami, w jaki sposób wybór materiału wpływa na tworzenie artystycznego obrazu w rzeźbie.

Skorzystaj z tabeli, aby zapamiętać rodzaje rzeźb. Określ typy rzeźby przedstawione na zdjęciach.

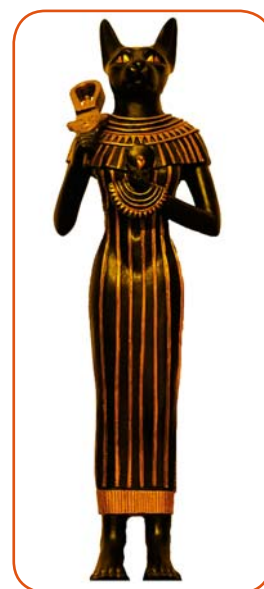
Rodzaje rzeźby według treści i funkcji

Monumentalna – pomniki, zabytki.

Monumentalna i dekoracyjna – rzeźbiarska dekoracja budynków, fontann, rzeźb parkowych itp.

Sztalugowa – eksponaty muzealne, projektowanie wnętrz.

Małe rzeźby to niewielkie posągi i statuetki, które zdobią ludzkie domy.

ABC plastyki

Istnieją różne sposoby tworzenia rzeźby, a *mianowicie formowanie i rzeźbienie*. Formowanie to ciągle zwiększanie rozmiaru poprzez dodawanie kawałków do bryły plastycznego materiału (głina, płótno). Rzeźbienie to odcinanie zbędnych elementów, zwykle z litego materiału (kamień, drewno).

 Ćwiczenie. Eksperymentuj ze szpatułkami do modelowania i różnymi dostępnymi narzędziami, aby odtworzyć fakturę futra różnych zwierząt.

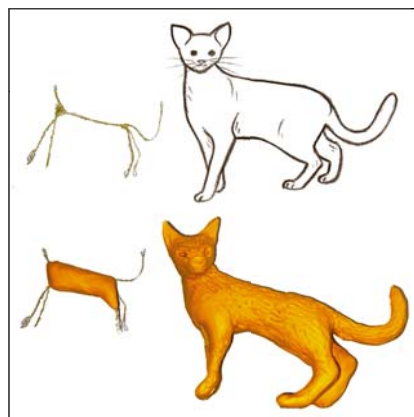
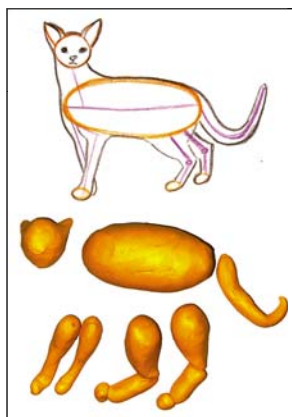
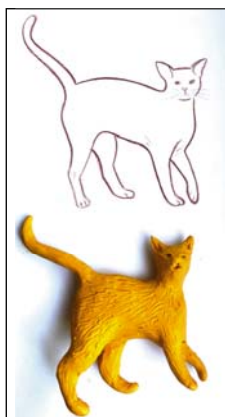
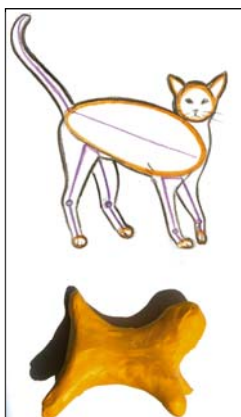

 Ulep kota wykorzystując jeden z następujących sposobów: formując go z jednego kawałka; łącząc oddzielnie wyrzeźbione części ciała zwierzęcia (*plastelina, glina lub masa papierowa*).

Kroki do wprawy malarskiej:

- Narysuj szkic.
- Podziel plastelinę na części: tułów jest największy; głowa, łapy i ogon są mniejsze. Podczas formowania każdej części, kontroluj proporcje figury. Odetnij nadmiar plasteliny, wygładź powierzchnię, wykonaj wgłębienia i stwórz fakturę futra zwierzęcia za pomocą szpatułki do modelowania plasteliny.
- Aby usztywnić cienkie części, użyj stelaża wykonanego z miękkiego drutu lub kawałków drewnianych szpikulców (np. wykałaczek).

Wariant 1. Formowanie z jednego kawałka **Wariant 2.** Metoda łączenia poszczególnych części

 Jakie osobliwości ma rzeźba jako dziedzina sztuk plastycznych? Jakie są środki służące do osiągnięcia ekspresyjności obrazów artystycznych kreowanych w rzeźbie?

Wraz z przyjaciółmi zacznij tworzyć elektroniczny katalog zdjęć rzeźb animalistycznych. Zapytaj, czy w okolicy, w której mieszkasz, znajdują się takie rzeźby.

Wizerunki zwierząt w sztuce

Zwierzęta są ulubionymi bohaterami i dostarczycielami tematów dla wielu artystów. W swoich pracach twórcy odzwierciedlają swój stosunek do nich: szacunek, miłość, podziw. Starają się stworzyć interesujący i niepowtarzalny artystyczny wizerunek zwierzęcia – realistyczny, czasami zabawny, figlarny, dowcipny.

Co zabawnego widzisz na zdjęciu „Duet” (1) i obrazie „Na diecie” (2)?

Kompozytorzy zazwyczaj wybierają określony gatunek do realizacji swoich pomysłów, aby jak najlepiej przekazać muzyczny obraz. Tak jak w przypadku scherzo... Jeśli utwór ma taki tytuł, to już to wskazuje na pewien rodzaj zaskoczenia lub żartu. Istnieje wiele różnych technik w muzyce, które są charakterystyczne dla scherza: żywe tempo, figlarnie połączenia motywów, które brzmią naprzemienne w różnych rejestrach, czy inne dźwiękowe „niespodzianki”.

Poznaj cechy charakterystyczne formy muzycznej scherza. Zwróć uwagę na tempo, rejestry oraz dynamikę scherz A. Coplanda i F. Chopina. W jaki sposób język muzyki odzwierciedla „dialog” kota i myszki? Swoje uwagi zapisz.

Aaron Copland „Kot i mysz” (żartobliwe scherzo). Fryderyk Chopin Scherzo nr 2 (fragment). Waltz (Des-dur).

Czy była to muzyka programowa czy nieprogramowa? Kim byli wykonawcy? Jakie obrazy powstają w Twojej wyobraźni pod wpływem walca Chopina? Czy wiesz, że to kot goniący swój ogon zainspirował kompozytora do napisania tego utworu? Jaki charakter ma kot przedstawiany na tej tysiącletniej mozaice ze starożytnego miasta Pompeje (3)?

3

Scherzo (wł. „żart”) to gatunek muzyczny, zwykle w skali trzyczęściowej, charakteryzujący się żywym tempem, zaskakującymi zwrotami rytmu i harmonii.

Utwory muzyczne (wokalne, instrumentalne, wokально-instrumentalne) skomponowane do wykonania przez niewielką grupę muzyków w małych pomieszczeniach są określane mianem muzyki *kameralnej* (z wł. *da camera* – „do komnaty, niewielkiego pokoju”).

Muzyka *orkiestrowa* jest przeznaczona do wykonywania przez orkiestrę w salach koncertowych lub pod otwartym niebem.

MUZYKA KAMERALNA

solisci, różne zespoły

MUZYKA ORKIESTROWA

różne rodzaje orkiestr

Harald Severut „Zając i lis”

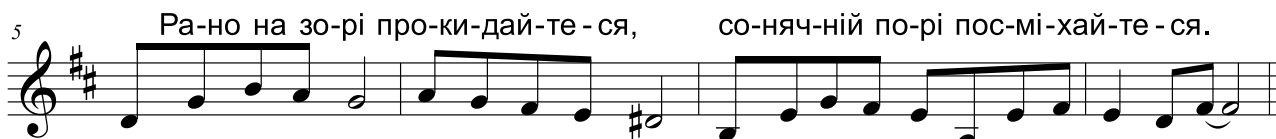

Praca w parach. Wymyślcie, opracujcie i zaprezentujcie teatralizację na podstawie muzyki.

UŚMIECHNIJCIE SIĘ

Muzyka Aleksander Osadczyj Słowa Andrij Dmytruk

Ра-но на зо-рі про-ки-дай-те - ся, со-няч-ній по-рі пос-мі-хай-те - ся.
Щоб він-ком пі-сень ли-нув ко-жен день, зран-ку не-од-мін-но пос-мі-хай-те - ся.

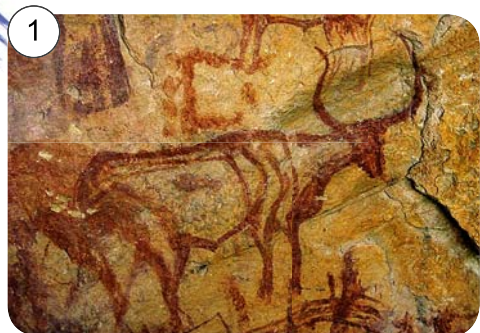

Jaką historię opowiadają ilustracje Gartha Montgomery'ego Williamsa? Wyobraź sobie, że jesteś kompozytorem, który chce napisać muzyczną opowieść na ten temat. Jaka muzyka pasowałaby do każdej ilustracji? Zastanów się, czy gatunek scherza mógłby zostać wykorzystany do opowiedzenia tej historii. Zaprezentuj swoje stanowisko.

W jaki sposób żartobliwe sytuacje / scenki są przedstawiane w sztuce? W wolnym czasie zaobserwuj i zanotuj, jak muzyka wpływa na Twoje zwierzęta. Podziel się swoimi obserwacjami. Poszukaj informacji o filmach komediowych i kreskówkach ze zwierzętami w roli głównej.

Wizerunki zwierząt w sztuce

Prehistoryczni ludzie z wielką precyzją rysowali na ścianach swoich jaskiń sylwetki zwierząt, odtwarzali w malowidłach ich charakterystyczne zachowania i ruchy (1). Wraz z pojawieniem się papieru artyści graficy zyskali możliwości, dzięki którym mistrzowsko realizują swoje autorskie wizje i tworzą interesujące obrazy artystyczne o tematyce animalistycznej.

? Co grafiki anonimowego starożytnego chińskiego autora (2) i Albrechta Dürera (3) „mówią” o zwierzętach? Określ środki wyrazu artystycznego zastosowane w każdym dziele (2–4). Omów z rówieśnikami, jak uzyskać wrażenie trójwymiarowości i oddać fakturę (strukturę) zwierzęcego futra.

Aby wydobyć cechy kształtu i dodać objętości w grafice, wykorzystaj światłocien – efekt plastyczny polegający na przedstawieniu na płaszczyźnie przy pomocy waloru (przebieg tonalnych od najjaśniejszych do najciemniejszych) różnych przedmiotów, ludzi, zwierząt. Im bardziej ton jest nasycony, tym jest ciemniejszy, im mniej nasycony, tym jest jaśniejszy.

? Przeprowadź analizę schematu kolorów achromatycznych (biały, szary, czarny). Zastanów się, jakich materiałów plastycznych możesz użyć, aby uzyskać efekt mocnego (ciemnego) cieniowania.

TON

Dźwięk muzyczny; odległość między dwoma dźwiękami

Charakterystyka barwy

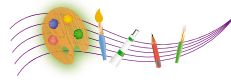
KRESKA

Sposób wydobywania dźwięków za pomocą głosu lub instrumentu

Krótki ruch, pociągnięcie, linia wykonana jednym ruchem ręki

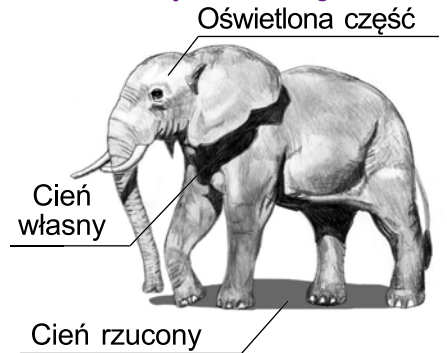

ABC plastyki

Światłocień to sposób na ujawnienie formy. Połączenie natężenia światła i cienia na rysunku pozwala przekazać kształt, objętość i teksturę.

Wszystkie obiekty (przedmioty) mają objętość (format). Aby dokładnie narysować ich kształt, musisz rozróżnić:

- część oświetloną – część, na którą pada światło;
- własny cień obiektu (ciemna część);
- cień rzucony przez sam obiekt (przedmiot).

Ćwiczenie. Poćwicz cieniowanie z wykorzystaniem różnych technik graficznych.

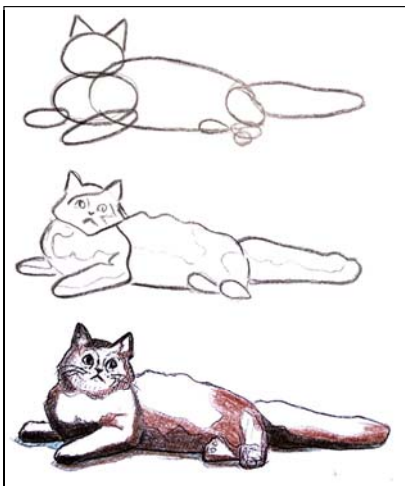

Używając linii i kresek stwórz szkice kotów (materiały graficzne).

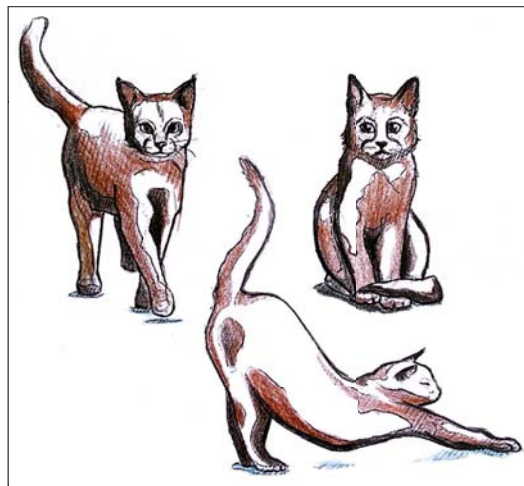
Kroki do wprawy malarskiej:

- Zaczynj od ogólnego szkicu. Następnie zaznacz kontury ciała.
- Dopracuj kształt i narysuj charakterystyczne szczegóły.
- Zastosowanie światłocienia pozwoli Ci stworzyć wrażenie trójwymiarowości ukazywanych przedmiotów.

Wariant 1

Wariant 2

Zastanów się, dlaczego światłocień spełnia w sztuce tak ważną rolę. Poszukaj informacji na temat technik graficznych, które były najczęściej używane przez animalistów od czasów starożytnych do dnia dzisiejszego. Czy są one nadal używane w grafice komputerowej?

Wizerunki zwierząt w sztuce

Ptaki są wdzięcznym źródłem inspiracji dla twórców, szczególnie dla kompozytorów. Śpiew ptaków fascynuje i niejako rzuca nam wyzwanie: „Czy można stworzyć takie piękno za pomocą języka muzyki?”. Wielu kompozytorów studiuje śpiew ptaków, a następnie, wykorzystując możliwości języka muzycznego, czyli melodię, rytm, barwę instrumentu muzycznego, próbują odtworzyć ich trele.

W dzisiejszych czasach, dzięki wykorzystaniu środków technicznych, kompozytorzy czasami dokonują bezpośredniego włączenia nagrań śpiewających ptaków do utworów muzycznych.

Muzycznymi „kolorami” – barwami instrumentów – „przemawia” muzyka orkiestrowa, którą można usłyszeć w różnych formach, od miniatury instrumentalnej po symfonię.

Śpiew ptaków. *George Friedrich Händel* Koncert organowy „Kukułka i słowik” (fragment). *Einojuhani Rautavaara* „Koncert na ptaki i orkiestrę” („Arctic Song”).

W jaki sposób (przy użyciu jakich środków) *George Friedrich Händel* odtworzył głosy ptaków? Jakie charakterystyczne elementy słyszymy w brzmieniu każdego koncertu? Który z utworów jest imitacją śpiewu ptaków, a który zawiera prawdziwe ptasie głosy? Wyobraź sobie i opisz, jak mógłby brzmieć chór ptaków widocznych na obrazie *Jana van Kessela* (starszego) (1). O czym mogą myśleć ptaki ukazane na fragmencie obrazu *Jana Brueghela* (starszego) (2)? Zastanów się, czy w okolicy, w której mieszkasz, występują ptaki, które wyglądają jak ptaki przedstawione na starożytnych egipskich malowidłach ściennych (3).

Tajemnica formy muzycznej zwanej koncertem zaszyfrowana jest w jej nazwie. Słowo koncert ma podwójne znaczenie – z łac. concerto to współzawodnicstwo, zaś z wł. concertare oznacza współgranie.

Dialog / współzawodniczenie między solistą / solistami a orkiestrą są skoordynowane i zharmonizowane w celu osiągnięcia ogólnej intencji utworu i stworzenia spójnego obrazu muzycznego.

 Zapamiętaj nazwy grup występujących w orkiestrze symfonicznej i instrumenty muzyczne, na których grają.

 Praca w grupach. Przygotuj i wykonaj rytmiczny oraz dźwiękowy fragment koncertu. Wybierz solistów, którzy powinni wymyślić własne sekwencje rytmiczne na wybranym przez siebie instrumencie (flet / gwizdek / metalofon / marakasy itp.) w takcie 4/4. Wszyscy pozostali uczestnicy zadania będą orkiestrą. Na polecenie dyrygenta (nauczyciela) uczniowie będą na zmianę grać partię orkiestry i dawać solistom szansę na zaprezentowanie swoich umiejętności. Orkiestra ma obowiązek akompaniować soliście.

„Uśmiechnij się” (muzyka Aleksandra Osadczeego, słowa Andrija Dmytruka).

KONCERT

Utwór na jeden lub kilka instrumentów solowych i orkiestrę

Publiczne wykonanie utworów muzycznych według określonego programu.

Opierając się na komunikacji między solistą a orkiestrą obecnej w formie muzycznej koncertu oraz na własnym doświadczeniu, przedstaw swoje przemyślenia na temat znaczenia koordynacji w pracy zespołu, który współdziała, by osiągnąć zamierzone cele.

W wolnym czasie poszukaj informacji o tej historii. Pewnego ranka Aneli, Brazylijczyk, zobaczył zdjęcie ptaków siedzących na przewodach słupów elektrycznych. Zainspirowany tym widokiem, skomponował muzykę. Co ciekawe, zamiast przewodów wyobraził sobie pięciolinię i „przełożył” pozycje ptaków na nuty. Następnie stworzył to wideo.

Wizerunki zwierząt w sztuce

Zachwycając się wielobarwnością otaczającego środowiska, artyści malarze często zadawali sobie pytanie: „Jak poprzez różnorodność barw i odcieni można odtworzyć i utrwalić piękno natury?” Dlatego od tysięcy lat artyści malarze badają właściwości barw i wykorzystują je w swoich dziełach, szczególnie w **malarstwie monumentalnym**.

Fresk to najstarsza technika malarstwa monumentalnego, polegająca na malowaniu farbami na mokrym tynku. Rozpowszechniona jest również technika mozaiki, czyli dekoracji w postaci obrazu, wykonanej ze starannie dobranych kolorowych, drobnych kamyczków lub kawałków szkła bądź ceramiki przyklejonych do podłoża przez ułożenie na zaprawie lub żywicy pochodzenia roślinnego. Do czasów współczesnych zachowały się malowidła ścienne z unikatowymi kompozycjami przedstawiającymi zwierzęta, pochodzące ze starożytnego Egiptu (1) i pałacu na Krecie (2), a także mozaiki z Pompejów (3).

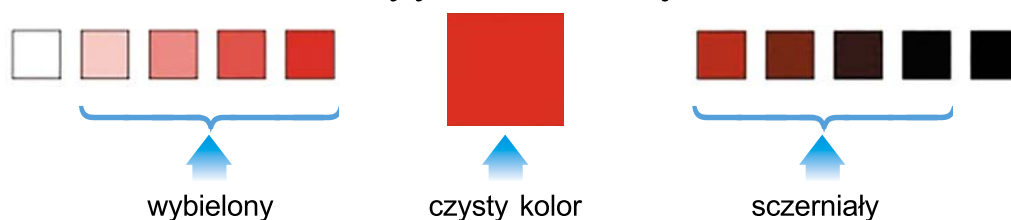

 Jakie emocje wywołują w Tobie freski i mozaiki? Opisz wizerunki zwierząt. Przyjrzyj się, w jaki sposób kolor, kształt i faktura są wykorzystywane w malarstwie ściennym. Jakie kombinacje kolorów są preferowane przez autorów? Jak wpływa to na percepcję emocjonalną? Porównaj współczesną mozaikę autorstwa Gary’ego Drostle’a (4) i starożytną mozaikę (3). Omów z rówieśnikami jak były traktowane zwierzęta w czasach starożytnych.

 Malarstwo monumentalne – rodzaj malarstwa związany z architekturą, mający za zadanie dekorowanie obiektów architektonicznych. Dzieła umieszczone są na ścianach, sufitach, murach, ale równocześnie mogą istnieć jako dzieła niezależne.

Ton barwny sprawia, że dany kolor wyróżnia się na tle innych kolorów. Każdy kolor ma wiele tonów. Kiedy mówimy, że kolor może być bardziej lub mniej jasny (jasny), to mamy na myśli jego jasność, tj. jak blisko jest bieli. Powstaje przez rozbielenie koloru. Nasylenie to stopień czystości koloru. Jest to dodanie czerni do czystego koloru, tj. szernienie.

Spektrum kolorów o tej samej barwie czerwonej o różnej jasności i nasyceniu

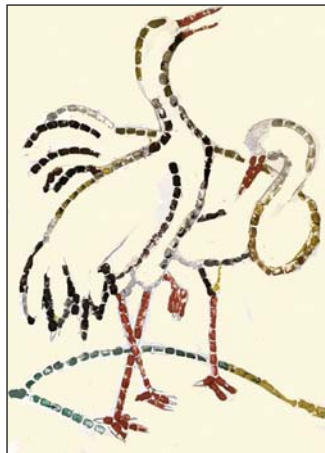
Ćwiczenie. Dokonaj analizy spektrum kolorów czerwieni. Jak można utworzyć ton (wybielony, szerniały)?

Stwórz imitację animalistycznej mozaiki (*gwasz, technika stemplowania*).

Kroki do wprawy malarskiej:

- Na zabarwionym papierze przy użyciu linii pomocniczych zaznacz ogólny kształt.
- Stempluj różnymi kolorami kontury ptaków, upierzenie i części ciała, tła itp.

GAMA

Szereg dźwięków o jednakowej nazwie w obrębie oktawy.

Grupa podobnych do siebie, harmonijnie połączonych odcieni koloru.

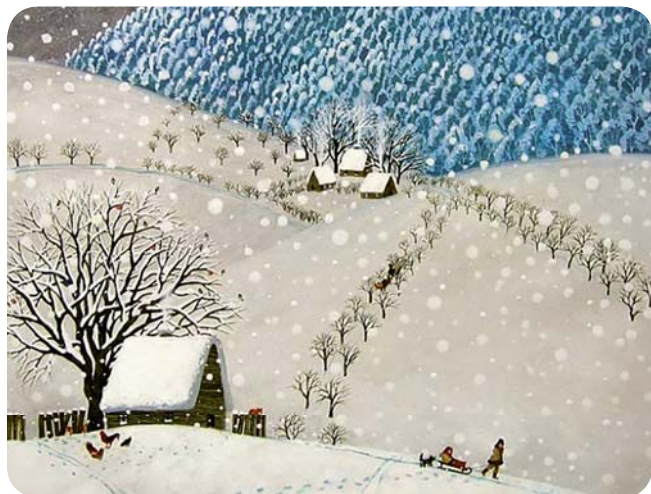

Wymień właściwości koloru. Co wiesz o malarstwie monumentalnym? Jakie są cechy charakterystyczne fresków i mozaik?

W wolnej chwili wybierz się na wirtualną wycieczkę po starożytnych budynkach. Zastanów się, dlaczego architektura i malarstwo monumentalne tworzą razem spójny artystyczny obraz pojedynczego budynku lub zespołu budowli.

Otoczające nas środowisko w sztuce

Otoczające nas środowisko jest pełne kolorów i kształtów. Tak wiele w nim dźwięków! Wsłuchaj się w szum wiatru, fal i grzmotu, w odgłos kropel deszczu, skrzypienie butów na śniegu, szum przewodów elektrycznych, śpiew ptaków, a usłyszysz „melodię” natury. Nic dziwnego, że kompozytorzy i muzycy na przestrzeni wieków starali się odtworzyć różnorodność dźwiękową natury, ucząc się od niej.

W jaki sposób za pomocą wizji malarskiej Olga Kwasza „opowiedziała” o porach roku, zjawiskach i nastrojowości natury? Jak przedstawiono letnią burzę i zimową ciszę?

Antonio Vivaldi. Cykl „Cztery pory roku”. „Lato. Część 3 („Burza z piorunami”).

Jak w muzyce Vivaldiego została przedstawiona burza z piorunami? Jakich środków muzycznych użył kompozytor, by odtworzyć brzmienie naturalnego zjawiska przyrody (tempo, interakcja solista-orkiestra, rozłożenie akcentów, dynamika)? Solówka którego instrumentu muzycznego prowadzi dialog z orkiestrą podczas koncertu? Jakie wrażenia emocjonalne wywołuje muzyka?

radość

smutek

niepokój

zakłopotanie

strach

Włoski kompozytor Antonio Vivaldi stworzył cykl „Cztery pory roku” – cykl 4 koncertów na skrzypce i orkiestrę. Każdy koncert poprzedza sonet (wiersz liryczny) oraz wskazówki kompozytora dotyczące zjawisk/dźwięków natury, które muzyka ma odzwierciedlać. Każdy koncert składa się z trzech części, które uwiadcniają różne cechy całościowego obrazu artystycznego utworu.

Muzyczna kompozycja koncertu

I część – szybka

II część – wolna

III część – szybka

Cykl muzyczny – zbiór różnorodnych części lub utworów instrumentalnych mających samodzielną budowę, lecz połączonych wspólną treścią i przeznaczonych do wykonania jako całość.

Dokonaj analizy budowy koncertu. Poznaj przybliżone tłumaczenie sonetów do każdej z części utworu. Zwróć uwagę na to, w jaki sposób język muzyczny odzwierciedla różnorodny charakter zimy – surowy i wietrzny, cichy i marzycielski, zimny i nieprzewidywalny. Zastanów się i wyjaśnij, w jaki sposób wszystkie elementy formy muzycznej przyczyniają się do wykreowania całościowego muzycznego obrazu zimy:

wykonanie
(„solista-orkiestra”)

barwa (instrumenty
orkiestrowe)

dynamika
(od pp do ff)

forma muzyczna (trzy
niezależne części)

Cz. 1. Trzęsiesz się z powodu zimna i wiatru! Biegniesz po oblodzonym śniegu, co chwila tupiesz nogami, a jest tak zimno, że szcękasz zębami.

Cz. 2. Jak miło jest ogrzać się w spokoju i ciszy przed rozpalonym kominkiem, gdy na zewnątrz jest taki ziąb...

Cz. 3. Stąpaj ostrożnie i powoli po lodzie, bo możesz się pośliznąć i upaść na ziemię. Taka właśnie jest zima! Mimo wszystko zima to wspaniała pora roku!

Antonio Vivaldi. Cykl „Cztery pory roku” – „Zima”.

MUZYKA ZIEMI

Muzyka i wiersze Anatolija Żytkiewicza

По-слу-хай му-зи-ку зем - лі: в ній за-пах трав і сон-ця лас-ка,
у си-нім не-бі жу-рав - лі, а на до-ло-нях – див-на каз - ка!
Спі-ва-є чис-те дже-ре - ло, нав-ко-ло квіт-час-те бар - він – ком,
і піс-ня лю-дям на доб - ро – лу-на-є ра-діс-но і дзвін-ко.

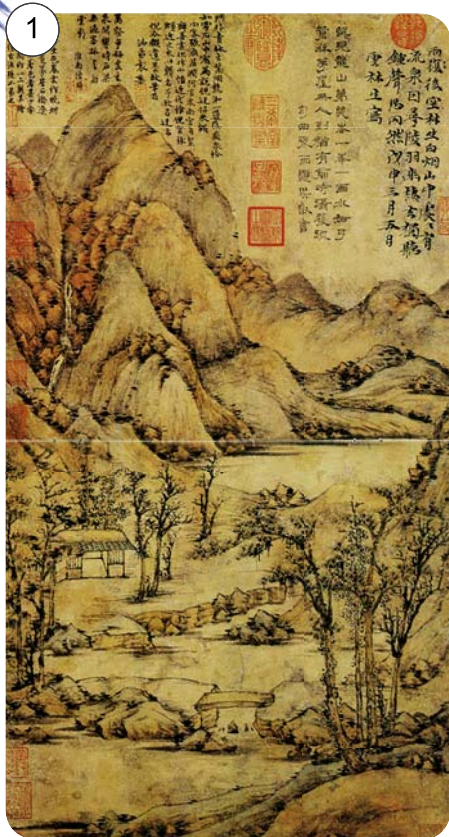

Zdefiniuj pojęcie koncertu. W wolnym czasie zberz fonotekę zawierającą utwory muzyczne o tematyce przyrodniczej. Jaki rodzaj muzyki jest spójny z fragmentem filmu anime (1) pod względem charakteru i barwy?

Eksperymentuj do woli: za pomocą różnych przedmiotów (papier, patyki, folia) spróbuj naśladować odgłosy deszczu, grzmotu, szelestu liści itp.

Otoczające nas środowisko w sztuce

Malarstwo krajobrazowe to jeden z najbardziej wyjątkowych gatunków sztuki wizualnej. Są to dzieła sztuki, które przedstawiają krajobraz, widok natury lub otoczenia miejskiego. Piękno natury, rzeczywistego lub wyimaginowanego środowiska jest stałym źródłem inspiracji dla **pejzażystów** (malarzy, fotografów, projektantów).

Chińczycy jako pierwsi zaczęli tworzyć artystyczne obrazy natury na zwojach (1), długich poziomych i pionowych malowidłach. Wierzyli, że „natura jest miarą wszystkich rzeczy”, a podziwianie krajobrazu było jednym ze sposobów na zrozumienie rzeczywistości. Chińskie krajobrazy to wyrafinowane połączenie linii i kolorów, słów i kaligrafii.

 Wyobraź sobie, że znajdujesz się w chińskiej krainie pokazanej na zwoju (1). Opisz jej przyrodę, co znajduje się blisko, a co daleko od Ciebie. Jak sądzisz, jakimi metodami zostało osiągnięte złudzenie głębi przestrzeni?

W jaki sposób starożytni egipscy artyści odtworzyli przestrzeń otoczenia z drzewami i stawem (2)?

Co uważasz za nierealne w cyfrowym krajobrazie Alony Wętyczko (3)? Które kolory najbardziej przyciągają Twoją uwagę? Czy cyfrowy krajobraz Alony Wętyczko jest obrazem? Przedstaw swoje zdanie na ten temat. Porównaj swoje uczucia i emocje wywołane krajobrazami ukazanymi na pracach (1, 3).

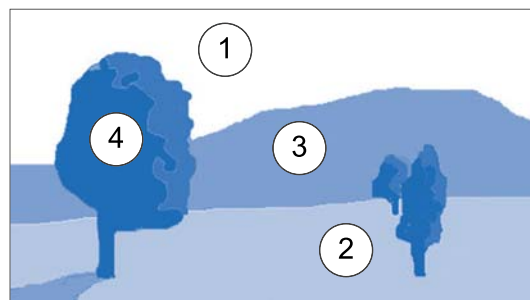

Rodzaje pejzaży

miejski	ogrodowo-krajobrazowy	przyrodniczy	wiejski
ulice, fabryki itp.	zakątki parków i ogrodów	zbiorniki wodne, równiny, lasy, góry itp.	budynki i krajobrazy wiejskie

 Na różnych stronach podręcznika odszukaj pejzaży, które zostały wymienione w tabeli „Rodzaje pejzaży”.

Aby mieć pewność, że rozkład światła i cieni w pejzażu odpowiada rzeczywistości, stosuj nowe zasady: niebo (1) maluj w najjaśniejszych odcieniach; obszary poziome i płaskie powierzchnie (2) – w nieco ciemniejszych odcieniach; obszary pochyłe (3) w jeszcze ciemniejszych odcieniach; obszary pionowe, takie jak pnie drzew (4) – w najciemniejszych odcieniach.

 Dokonaj analizy powyższego schematu i zastanów się, w jaki sposób światło słoneczne wpływa na rozkład tonów w pejzażu (co oświetla, co może odbijać/nie odbijać światło słoneczne).

 Narysuj pejzaż ukazujący Twoją ulubioną porę roku (pastelami lub innymi miękkimi środkami rysunkowymi lub malarskimi).

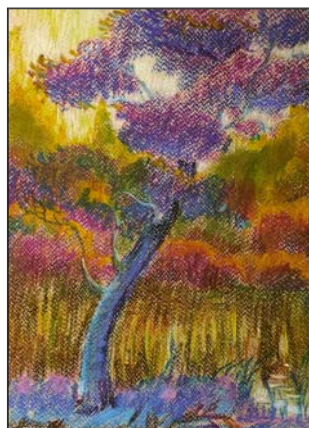
Kroki do wprawy malarskiej:

- Wyobraź sobie krajobraz. Narysuj linię horyzontu. Narysuj obiekty na pierwszym planie i w tle.
- Pracuj, nanosząc kolory zgodnie z zasadą od najciemniejszych do najjaśniejszych plam. Grubą, nasyconą linią można rozetrzeć, tworząc różne odcienie koloru. Aby uzyskać różne odcienie, nałóż jeden kolor na drugi.
- Aby utrwalić obraz, spryskaj powierzchnię lakierem do włosów.

Wariant 1

Wariant 2

Wariant 3

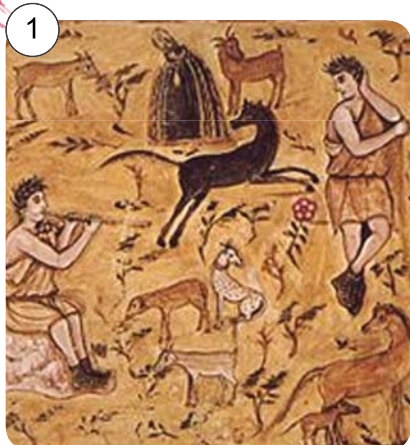

 Co możesz opowiedzieć na temat powyższych pejzaży? Dlaczego podczas pracy nad pejzażem konieczne jest obserwowanie rozkładu tonów? W wolnej chwili zapytaj, jak pejzaż może wpływać na stan emocjonalny danej osoby. Jakie pejzaże „leczą” ludzi?

Obejrzyj film wideo Ogólnoukraińskiej Szkoły Online „6 klasa. Sztuka. Pejzaż. Jak poczuć naturę?”, gdzie dowiesz się więcej o pejzażach.

Otoczające nas środowisko w sztuce

W sztuce obrazy natury, sceny ukazujące niczym niezmacone, pogodne, spokojne, zwyczajne, słoneczne życie nazywane są **sielankami** (fr. pastoraux – „wiejski”, „pasterski”). Przedstawiają one różne uczucia i emocje, które odczuwamy spędzając czas na łonie natury.

Muzyka może również odtwarzać nastroje sielankowe w różnych gatunkach instrumentalnych -kameralnych i orkiestrowych. Niezależnie jednak od gatunku, tytuł utworu muzycznego, który zaczyna się od słów „Sielanka” lub „Sielankowy”, sugeruje słuchaczowi, że będzie wzbudzał uczucia związane z podziwem i fascynacją otaczającym środowiskiem i zjawiskami naturalnymi.

Domenico Scarlatti „Sonata in Re minore”

Czy miniaturę ze starożytnego rzymskiego manuskryptu (1) oraz obrazy François Bouchera (2), Ksenii Czaczyńskiej (3) i Mary Stoddard (4) można nazwać sielankami? Jak myślisz, czy te utwory powstały w tym samym okresie czy w różnych epokach? Jaki nastrój tworzy muzyka sonaty? Wskaż odpowiednie cechy.

radość

figlarność

smutek

zamyślenie

niepokój

Sielankowe nastroje i uczucia są obecne w wielu utworach muzycznych – małych utworach kameralnych lub wielkich, rozbudowanych, np. takich jak symfonie.

Symfonia (gr. symphonia – „nuty brzmiące w harmonii”) – to rozbudowany, zwykle czteroczęściowy utwór muzyczny wykonywany przez orkiestrę, w którym zazwyczaj każda z części ma inny charakter.

Sonata (wł. „brzmiący”) – to gatunek muzyki kameralnej dla jednego lub kilku instrumentów.

Dokonaj analizy budowy symfonii na przykładzie VI Symfonii „Pastoralnej” *Ludwiga van Beethovena*. Każda z jej części posiada tytuł programowy, który przygotowuje słuchacza na rozwój symfonicznej fabuły. Jednocześnie kompozytor przekonywał, że muzyka utworu nie przedstawia konkretnych wydarzeń czy obrazów, ale oddaje uczucia towarzyszące człowiekowi związane z pobytem na wsi.

SYMFONIA „PASTORALNA”

Część I. „Pojawienie się pogodnych uczuć po przybyciu na wieś”

Część II. „Scena nad strumieniem”

Część III. „Wesoła zabawa wieśniaków”

Część IV. „Burza”

Część V. „Pieśń pastuszcza – radosne i pełne wdzięczności uczucia po burzy”.

Ludwig van Beethoven. VI Symfonia „Pastoralna” (fragmenty).

Podczas słuchania muzyki zapisz lub narysuj emocje, myśli i obrazy, które odczuwasz. Zwróć uwagę na barwy, melodię, tempo i dynamikę wykorzystane przez kompozytora do stworzenia sielankowego nastroju. Dokonaj podsumowania: jak sądzisz czy twórcy symfonii udało się pokazać różnorodność doznań wywołaną przez obcowanie z naturą?

Melodia	śpiewna, szybka, spokojna, burzliwa, aktywna
Dynamika	<i>p mp mf f ff</i>

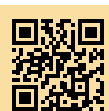
Tempo	wolne, umiarkowane, szybkie
Tembr	instrumenty / grupy instrumentów orkiestry symfonicznej

„Muzyka Ziemi” (muzyka i wiersze Anatolija Żytkewicza).

Praca w grupach. Wzbogać melodię piosenki „Muzyka ziemi”. Jedna z grup będzie wykonywać piosenkę, podczas gdy pozostałe, po wcześniejszym uzgodnieniu kolejności wystąpień, utworzą imitacje dźwięków natury: szelest, stukanie, śpiew ptaków, dudnienie itp. Opisz motywy sielankowe(pastoralne) występujące w różnych dziedzinach sztuki. Kreskówka „Fantazja” została stworzona na podstawie „Symfonii pastoralnej” L. van Beethovena.

Obejrzyj ją w wolnej chwili i podziel się swoimi wrażeniami. Symfonia „Pastoralna” Beethovena zainspirowała uczestników międzynarodowego projektu ekologicznego „Beethoven Pastoral Project” – wzywali oni mieszkańców Ziemi do przemyślenia stosunku ludzkości do przyrody. Zachęcali też do działań ekologicznych i ochrony środowiska dla siebie i przyszłych pokoleń. Jakie działania na rzecz środowiska mógłbyś/mogłabyś zaproponować?

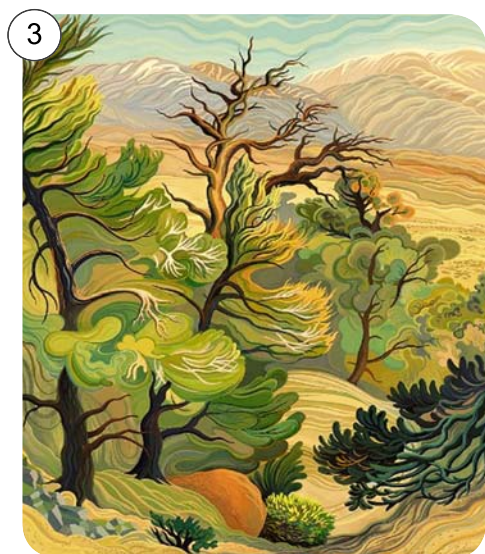

Otoczające nas środowisko w sztuce

1 Twórcy zachwycają dokładnością w odtwarzaniu otaczającego nas środowiska w różnych rodzajach pejzaży. Wykorzystują techniki malarskie perspektywy liniowej, aby stworzyć wrażenie ogromnej głębi, nieskończonej odległości i przestrzeni na płaskiej powierzchni.

Patrząc na przestrzeń w pejzażach, można zobaczyć, jak zmieniają się wymiary bliskich i dalekich przedmiotów (wysokość, szerokość, długość powierzchni).

Wymień różne rodzaje pejzaży. Co sprawia, że każdy z nich jest wyjątkowy? Jakie środki wyrazu artystycznego pomogły George'owi Narbutowi (1) odtworzyć przestrzeń ulicy; Robowi Barnesowi (2) – przestrzeń łąk i pól; Phyllis Shafer – rozległość krajobrazu (3)? W jaki sposób wybór formatu i umiejscowienie linii horyzontu wpłynęły na przedstawienie obrazu artystycznego w każdym pejzażu?

Przeanalizuj, jak w pejzażach rozmiar obiektów (słupów, drzew, sygnalizacji świetlnej, znaków drogowych) (4) zmienia się w miarę oddalania od widza.

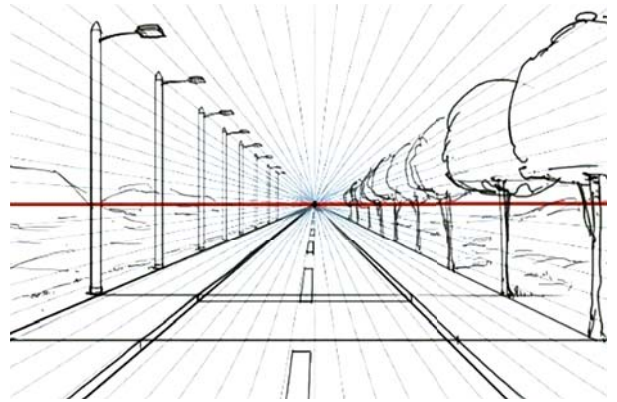
Perspektywa liniarna to jedna z technik umożliwiająca przedstawianie rzeczywistości na płaskiej powierzchni tak, aby sprawiała wrażenie głębi.

4

Pejzażyści stosują perspektywę linearną, będącą sposobem na przedstawienie obiektów trójwymiarowych na płaskiej powierzchni, w następujący sposób:

- im dalej przedmiot znajduje się od widza, tym wydaje się mniejszy;
- równoległe poziome linie, oddalające się od siebie, nie tylko zbliżają się, ale także zbiegają się na poziomie oczu w jeden punkt (punkt zbiegu);
- wszystko, co ma kierunek pionowy (słupy, filary, ściany budynków itp.) przedstawiamy prostopadle.

Stwórz pejzaż na kartonie lub na jednorazowej tacy ze styropianu lub tektury.

Kroki do wprawy malarskiej:

- Aby utworzyć nadający się do kopiowania i odbijania kształt, użyj szpikulca / rylca do zarysowania linii horyzontu, zbieżnych linii, pni drzew i gałęzi na zewnętrznej stronie tacy.
- Nałóż farbę na przygotowaną formę, przyciśnij do niej kawałek białego papieru i zrób odcisk.
- Po oczyszczeniu formy można eksperymentować z innymi kolorami.

Czego dowiedziałeś się o perspektywie linearnej? Jak wyglądałby Twój obraz ukazujący otoczenie, gdybyś nie przestrzegał/ nie przestrzegała zasad perspektywy linearnej? Obejrzyj film i dowiedz się, jak wykonać odciski / odbitki z wykorzystaniem kartonu. Jeśli to możliwe, zrób zdjęcia różnych obiektów, które znajdują się w Twojej najbliższej okolicy (torów kolejowych, słupów stojących wzdłuż drogi, parkowej alei itp.). Określ punkt zbiegu i przeanalizuj wysokość obiektów.

Otoczające nas środowisko w sztuce

Spójrz na dziewicze niebo!
Płonie fioletowym ogniem,
wszędzie, a dzień ogrzewany przez słońce,

W ciemnościach nocy,
Gwiazdy są rozrzucone
Cicha bajka w nocy szeptuje ci.
A sam księżyc nie śpi.

Aneka Gapokyp

Wśród gatunków muzycznych istnieje jeden, który wyróżnia się spokojną, zrównoważoną, romantyczną instrumentalną formą muzyczną, liryzmem i kontemplacyjnym nastrojem inspirowanym poetyckim urokiem nocy. To nokturn (fr. nocturne – „nocny”). To właśnie w nocy, gdy wszystko cichnie, można w samotności pomarzyć. Zazwyczaj utwory te są pisane na fortepian, istnieją również utwory wykonywane przez inne instrumenty, a także zespoły i orkiestry.

 Fryderyk Chopin „Nokturn H-dur”, *Mychajło Kałaczewskij* „Nokturn” (w wykonaniu Akademickiej Orkiestry Ludowej), *Claude Debussy* „Światło księżycy” (opcjonalnie).

 Wyobraź sobie, że znajdujesz się wewnątrz jednego z obrazów Olgi Kwaszy (1) i Luisa Romero (2). Jakie dźwięki „słyszysz” wokół siebie? Co odczuwasz? Jakie cechy muzyczne są charakterystyczne dla formy muzycznej nokturnu? Wybierz właściwą odpowiedź.

Melodia	Tempo	Dynamika
spokojna, smutna, burzliwa, ekscytująca, żwawa	szybkie, umiarkowane, wolne, bardzo szybkie	<i>pp p mp mf f ff</i>

 Nokturn (fr. nocturne – „nocny”) – muzyczna forma inspirowana poetycznością nocy, przeważnie reprezentowana przez utwory muzyki instrumentalnej o bardzo spokojnym i zrównoważonym nastroju i lirycznym charakterze.

Mówiąc o utworach muzycznych mających liryczny, romantyczny i rozmarzony charakter, nie sposób nie wspomnieć o „Sonacie Księżycowej” Ludwiga van Beethovena. To jedna z najsłynniejszych sonat w historii muzyki, będąca uzewnętrznieniem nieodwzajemnionych uczuć twórcy. Tytuł utworu nie został nadany przez kompozytora. Był on jednak tak przywiązany do tego dzieła, że to właśnie dzięki niemu sonata zyskała światową sławę.

3

Ludwig van Beethoven Sonata fortepianowa nr 14 „Księżycowa” cz. 1 (fragment).

Zastanów się razem z przyjaciółmi, dlaczego ten utwór jest tak popularny. W wolnej chwili dowiedz się, którzy znani muzycy lub zespoły wykonywali „Sonatę Księżycową”. Czy obraz Olega Szuplaka (3) współgra z muzyką? Wyjaśnij swoje stanowisko.

Przeczytaj wiersz Aleny Gaponiuk (str. 36) i zaśpiewaj jego słowa do zaproponowanych melodii.

Zastanów się i wytłumacz, która z nich najbardziej pasuje do tekstu wiersza.

„Moonlight Melody” (muzyka i słowa Kateryna Komar). Improwizuj. Wymyśl układ taneczny i wykonaj go do rytmu muzyki.

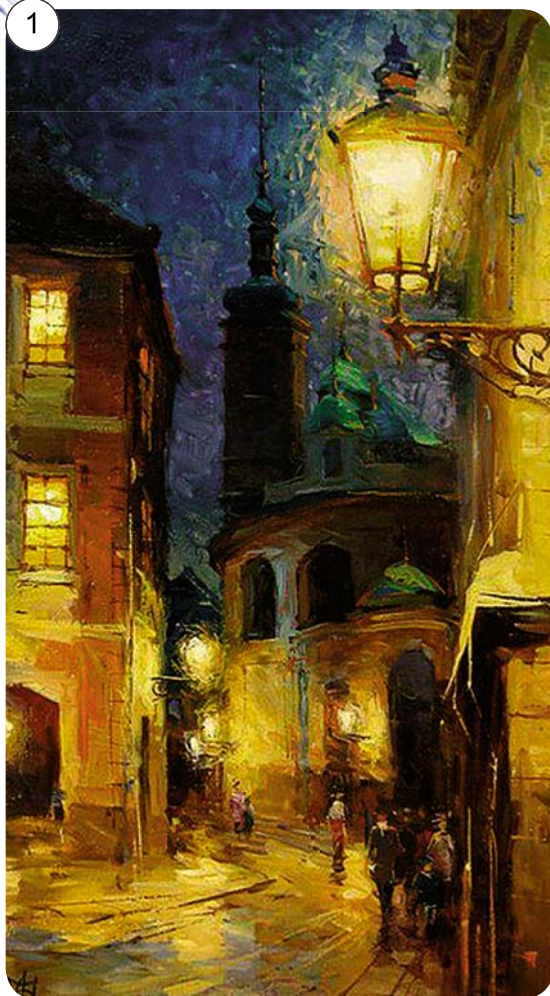
KOLOROWA PLANETA Muzyka i słowa Andżeli Pobużańskiej

Jakie skojarzenia przywołuje wyraz nokturn? Jakie są muzyczne cechy charakterystyczne dla tej formy muzycznej? W wolnej chwili obejrzyj kreskówki i porównaj animowane obrazy inspirowane utworem Claude'a Debussy'ego pt. „Światło księżycy”.

Otoczające nas środowisko w sztuce

Od cichych ulic po rozległe krajobrazy Ziemi, od białych lodowych pustyń po bujne lasy tropikalne, od bezdennych oceanów po zachmurzone niebo – artyści tworzą swe dzieła wykorzystując pełnię barw i stosując zasady *perspektywy powietrznej*.

Obejrzyj dokładnie pejzaż Andrija Czernysza (1) i zwróć uwagę na te elementy, które znajdują się blisko. Obiekty położone bliżej są zazwyczaj malowane wyraźniej, przy użyciu ciepłych barw, a to, co jest dalej, jest malowane z przewagą zimnych barw, jaśniejszych, bardziej rozmytych. Zastanów się nad tą zasadą. Jak sądzisz dlaczego niebo jest jednym z najważniejszych elementów każdego pejzażu?

2

Jakie emocje i uczucia wywołują w Tobie te obrazy? Dokonaj analizy budowy jednego z obrazów i dowiedz się, w jaki sposób twórcy udało się stworzyć iluzję głębi przestrzeni.

Według Archipa Kuindzhi obraz „Noc księżycowa nad Dnieprem” (2) jest głównym dziełem jego życia. Artyście udało się po mistrzowsku uchwycić iluzję światła księżyca i znaleźć idealną kompozycję, aby przekazać przestrzeń i nastrój. Dzięki zestawieniu ciepłych czerwonych odcieni ziemi oraz zimnej szarości wody i nieba malarz wykreował złudzenie głębi natury. Aby stworzyć wrażenie tajemniczego migotania księżycowego światła, artysta posłużył się bardzo krótkimi, niemal przerywanymi, ciemnymi pociągnięciami pędzla na oświetlonych miejscach obrazu. Wszystko to świadczy o tym, że malarz mistrzowsko opanował wiedzę i umiejętności tworzenia *perspektywy powietrznej*.

Perspektywa powietrzna – służy stworzeniu iluzji głębi; polega na podkreśleniu pierwszego planu na tle pozostałych, ponieważ im dalej od obserwatora, tym widok staje się jaśniejszy i mniej wyraźny.

Przestrzeń wpływa na odbiór tonów i kolorów. W miarę oddalania się w kierunku horyzontu zwiększa się warstwa powietrza między obiektem a obserwującym. Wraz ze zwiększaniem się odległości tony i barwy stają się jaśniejsze, bardziej niebieskawe, a kształty przedmiotów stają się mniej wyraźne, jakby zamglone.

Jasny obiekt, oddalając się, staje się mniej niebieski niż obiekt ciemny. Dzieje się tak dlatego, że niektóre niebieskie promienie światła emitowane przez jasny obiekt nie docierają do naszych oczu, ponieważ są rozpraszane w atmosferze.

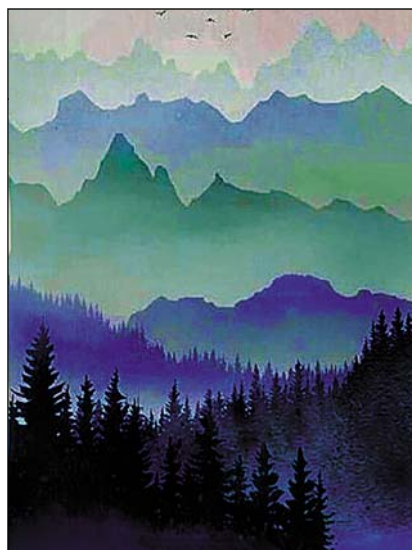
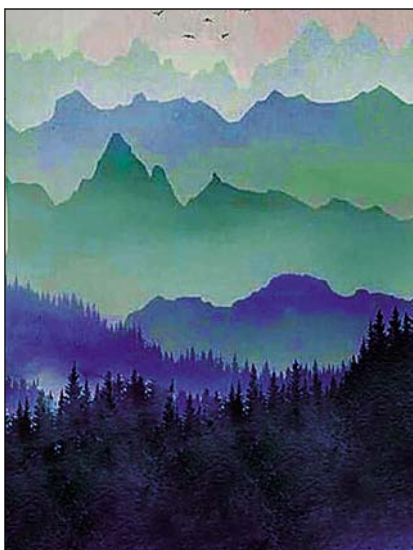
Określ i nazwij liczbę planów na zdjęciu. Porównaj proporcje tonów.

Namaluj pejzaż, korzystając z zasad perspektywy powietrznej (*akwarele*).

Kroki do wprawy malarskiej:

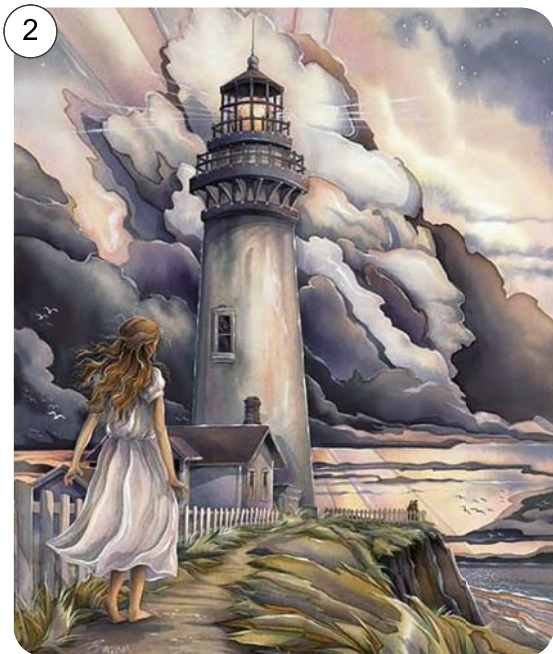
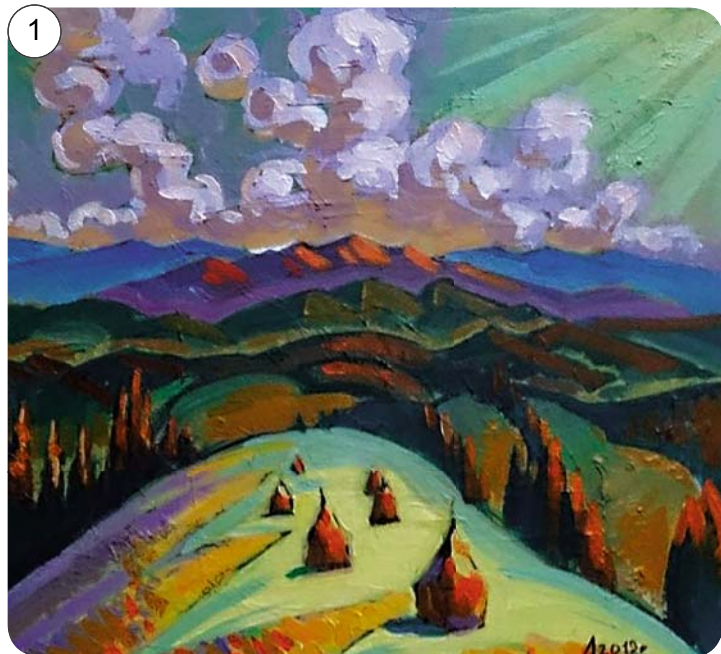
- Namaluj jasnoniebieską barwą tło – niebo. Dodaj więcej koloru niebieskiego i namaluj drugi plan obrazu, stopniowo dodawaj nasyconych kolorów i kontynuuj malowanie obiektów na następnym planie.
- Na pierwszym planie dokładnie, wyraźnie, szczegółowo namaluj najróżniejsze objekty.

Co wiesz o perspektywie powietrznej? Dlaczego znajomość jej zasad jest ważna podczas malowania pejzażu? Wyszukaj w Internecie ciekawych faktów na temat obrazu Archipa Kuindźego „Noc księżycowa nad Dnieprem”.

Otoczające nas środowisko w sztuce

Mamy wspaniałą okazję do podziwiania uroków natury – palety zachodów i wschodów słońca, akwamaryny i błękitu morskich głębi, szmaragdowej zieleni liści oraz wielobarwności kwiatów na polach, lasach i łąkach.

Chociaż muzyka nie korzysta ze środków wizualnych, dzięki jej kompozycjom dźwiękowym możemy wyobrazić sobie pewne obrazy z otaczającego środowiska. Wielu kompozytorów tworzyło „pejzaże” dźwiękowe. To oddzielne gatunki muzyczne, w nazwach których zostały zapożyczone terminy wywodzące się ze sztuki na przykład: „obrazy symfoniczne”, muzyczne „szkice”, „freski”, „akwarele”. Kompozytorzy, ukazując przyrodę, oddają jej prawdziwe dźwięki i rzeczywiste uczucia związane z odbiorem i odtwarzaniem wrażeń wywołanych przez obcowanie ze środowiskiem naturalnym między innymi zjawiska przyrodnicze, uczucia podziwu czy zachwytu nad scenerią, krajobrazem.

Wadym Homolaka „Zakarpacie szkice. Świt nad Karpatami”, Claude Debussy *Obraz symfoniczny „Chmury”, Szkice symfoniczne „Morze”. Cz. 3. „Dialog wiatru z morzem”.*

Jak wyobrażasz sobie następujące obrazy malowane muzyką: świt w górach i chmury, dialog morza z wiatrem? W jaki sposób może odmalować je muzyka? Opisz paletę barw, tempo, dynamikę itd. Czy obrazy Andriana Babiuka (1) i Jody (2) mogą służyć za wizualną ilustrację do jednego z tych utworów muzycznych?

Obraz symfoniczny – to jednoczęściowy utwór symfoniczny mający wizualny lub opisowy charakter; cechuje go dowolna wariacyjna forma, kontemplacyjność lub powolna opowieść.

Praca w grupach. Stwórz pejzaże dźwiękowe na podstawie jednego z wierszy Anatolija Kaczana lub obrazu François Bouchera „Mała tancerka” (wybierz jeden z wariantów lub wymyśl własny).

Wariant 1. Dokończ melodię lub wymyśl własną i zaśpiewaj piosenkę.

За бор-том – хви - лі во-ро - ні і мо-ре в тем - ря-ві гур - ко-че. Та ось, як
вог - ник у вік - ні, ма - як за - бли - мав се - ред но-чі.

Wariant 2. Utwórz ścieżkę dźwiękową do wiersza; recytuj wiersz ze ścieżką dźwiękową.

Слухав птах на дротах,
Як гуде телеграф.
А гудів він отак:

Гу-гу-гу... тік-тік-так...
Тік-тік-так... гу-гу-гу...
Ско-ро... бу-де... все... в сні-гу...

Wariant 3. Wymyśl, opracuj, a następnie zagraj akompaniament muzyczny na instrumentach akustycznych dla małej tancerki. Zaprojektuj jego dynamikę i tempo wykonania.

Zagraj „melodię fal” na wirtualnym pianinie (online). Znajdź na klawiaturze odpowiednie klawisze. Zwróć uwagę na takt na 3/4 i płynne wykonanie szeregu dźwięków (legato). Sam wybierz tempo i dynamikę.

„Kolorowa planeta” (muzyka i słowa Andżeli Pobużańskiej).

Zastanów się, dlaczego tak wiele utworów muzycznych reprezentujących różne gatunki opisuje piękno otaczającego nas środowiska. Wykorzystując utwór muzyczny, który najbardziej Ci się podoba, opisz cechy gatunku muzycznego, w którym został skomponowany.

Otoczające nas środowisko w sztuce

Nieprzypadkowo malowniczy pejzaż często porównywany jest do muzyki i poezji. Główną rolę odgrywają w nim przeżycia i uczucia, a nie kopiowanie natury czy działanie.

Eksperymentując z metodami nakładania farb, poprzez uchwycenie efektów światła i zjawisk pogodowych za pomocą kolorów, pejzażyści odzwierciedlają swój stosunek do natury, nastroj, myśli i uczucia. Im bardziej ekspresyjny jest artysta, tym bardziej wymowne i interesujące jest

jego dzieło dla publiczności. Nic więc dziwnego, że pejzaż może mieć określony charakter: historyczny (heroiczny), liryczny, romantyczny, fantastyczny (wymyślony) lub abstrakcyjny.

 Jakie uczucia wobec natury starali się przekazać malarze? Jakie zestawienia kolorystyczne wybrali? Które pejzaże są statyczne (czyli przedstawiają spokojną i zrównoważoną naturę), a które dynamiczne (przedstawiające nieokiełznaną przyrodę, żywioły)? Jaką rolę, Twoim zdaniem, odgrywają technika artystyczna i styl malarski, którą mają dzieła Carla Boscha (1), Giovanniego Fattoriego (2) i Mykoły Głuszczenki (3)?

Każda pora roku, dnia i zjawisko przyrody ma swój unikatowy koloryt – harmonijne połączenie różnych kolorów. Od klasy 5. wiesz, że obraz może być ciepły lub z i m n y, bliski lub kontrastowy, mieć gamę majorową lub minorową.

 Aby zrównoważyć i zharmonizować barwy w kompozycji należy przestrzegać *proporcji palety kontrastujących kolorów* (jak w schemacie).

Przeanalizuj schemat i zamień kolorowe segmenty na ułamki zwykłe.

ABC plastyki

Harmonijne łączenie kolorów oparte na ich wzajemnym oddziaływaniu, kontraście i przeciwstawieniu barw czystych i zamglonych, ciepłych i zimnych przyczynia się do nasycenia pejzażu szczególnymi emocjami. Oto jeden ze sposobów, aby połączyć kolory w harmonijny sposób: należy wziąć pod uwagę proporcjonalny stosunek kolorów; dodać biel lub czerń do koloru lub dodać kontrastujący kolor do jednego z kolorów. Na przykład, jeśli dodasz odrobinę zieleni do czystej czerwieni, stanie się ona szaro-czerwona i będzie dobrze współgrać z zielenią.

 Eksperymentuj z narzędziami, przedmiotami itp. i twórz obrazy techniką nakrapiania.

 Narysuj pejzaż techniką nakrapiania (za pomocą farby, pędzla, szczoteczki do zębów, grzebienia).

Kroki do wprawy malarskiej:

- Dobierz kolory tak, aby harmonijnie łączyły się ze sobą i namaluj pejzaż.
- Nakrapiaj farbą powierzchnię, tworząc na przykład liście, krople lub płatki śniegu.

Wariant 1

Wariant 2

 Co pomaga nadać malowniczym pejzażom szczególne emocje? Jakie znasz sposoby na piękne łączenie kolorów?

W wolnej chwili wraz z kolegami dodaj do elektronicznego katalogu pejzaże o różnych charakterach.

Omów z przyjaciółmi problem zanieczyszczania rzek, mórz, wylesiania itp. Jakie kroki należy podjąć, aby chronić nasze środowisko? W jaki sposób może się do tego przyczynić sztuka?

Sztuka zaklęta w zwykłych przedmiotach

Odgłosami natury można rozkoszować się dzięki imitacjom dźwiękowym występującym w utworach muzyki instrumentalnej, a także wokalne, w tym również chóralnej. Artyści dobierają właściwy koloryt obrazu, kompozytorzy robią to samo. Poprzez harmonijnie brzmiącą barwę głosów i instrumentów muzycznych, zróżnicowane intonacje w muzyce, zmiany dynamiki i tempa itp. twórcy kreują muzyczne obrazy, które można sobie żywo wyobrazić.

W oratorium „Pory roku” Josepha Haydna obraz muzyczny „Burza z piorunami” jest niemal widoczny: chór woła: „Ach! Idzie burza!”, „Dokąd biegnąć?”, a orkiestra – szybkimi pasażami i odgłosami „grzmotów” przekazuje zamęt oraz strach wywołane niespodziewaną nawałnicą i gwałtowną burzą.

W brzmieniu chóru z kantaty Ludmiły Szukajło dźwięk przenosi nas do wiosennego krajobrazu, przyrody budzącej się z zimowego snu.

Oratorium Josepha Haydna „Pory roku. Lato. Burza z piorunami”.
Ludmiła Szukajło. Kantata „Pory roku”. „Wiosna. Wody się rozlały”.

Opisz brzmienie chórów. Jakie obrazy tworzy Twoja wyobraźnia? Jakich technik muzycznych (efektów) użyli kompozytorzy, aby to osiągnąć? Pomyśl, o czym „rozmawiają” ptaki na obrazie Tobiasa Stranovera. Jaką porę dnia, roku, pogodę przedstawia ten obraz? Jak zmieni się koloryt, jeśli będzie burza lub gdy zaświeci jaskrawe słońce? Jakie instrumenty muzyczne lub głosy wybierzesz do „udźwiękowień” obrazu?

Oratorium – to wielka forma muzyczna wokalnie-instrumentalna dla solistów, chóru i orkiestry symfonicznej.

ABC muzyki

Kantata i oratorium to wielkie formy muzyczne, wokalne i chóralne, wykonywane przez solistów, chór czy orkiestrę. Wszystkie części kantaty lub oratorium łączy wspólna idea, a każda z nich konsekwentnie ukazuje jeden temat. Kantata jest zbliżona do oratorium, ale różni się mniejszym rozmiarem, głównie kameralnym charakterem (tj. jest przeznaczona do wykonywania przez niewielką grupę muzyków) i brakiem rozbudowanej fabuły.

 Połączcie się w dwie grupy. Wybierzcie dyrygenta.

Wariant 1. Zaśpiewaj „dialog ptaków”. Podążaj za dynamiką i tempem zgodnie z poleceniami dyrygenta.

Wariant 2. Stwórz wokalny „obraz” zatytułowany „W oczekiwaniu na niepogodę”, zaśpiewaj przyspiewkę kilka razy: zacznij powoli od p, a następnie stopniowo przyspieszaj i zwiększaj głośność.

 „Niech żyje nadzieja” (muzyka Iryna Biłyk, słowa Kostanty Hnatenko), s. 49.

KANTATA (wł. *kantata*, łac. *canto* – „śpiew”)

 Gatunek wokalny, który może składać się z kilku części i jest wykonywany przez chór, solistów i orkiestrę.

 Rodzaj poezji lirycznej – uroczysty, wieloczęściowy wiersz

 Jak można przedstawić obrazy otaczającego środowiska w muzyce wokalne i chóralnej? Porównaj gatunki „kantaty” i „oratorium”. Zastanów się nad wartością śpiewu chóralnego.

Sztuka zaklęta w zwykłych przedmiotach

Piękno natury jest oddawane nie tylko za pomocą pejzaży, ale także przez martwą naturę. Artystyczne dzieła reprezentujące ten malarski gatunek cieszą oko bujnymi bukietami kwiatów, owocami, zebranymi plonami, zanurzają widzów w atmosferę obfitości natury, „opowiadają” o świecie przedmiotów należących do ludzi.

Elementy martwej natury występują już we freskach pochodzących ze starożytnego Egiptu (1), w malarstwie starożytnej Grecji (2), w mozaikach starożytnego Rzymu (3). Dziś jest to bardzo popularny gatunek.

Jakie uczucia wywołują te prace? Wyciągnij wnioski na temat tego, jak wizja artystyczna różnych twórców zmieniała się w czasie. „Kosz owoców” Michelangelo Merisi da Caravaggio (4) jest najwcześniejszym europejskim obrazem przedstawiającym martwą naturę. Czy możesz wytłumaczyć, dlaczego niektóre liście są wysuszone, a owoce jakby lekko nadpsute. W jaki sposób osiągnięto realizm obrazu?

Porównaj martwe natury (4 i 5). Omów z przyjaciółmi zalety i wady malowania sztalugowego i cyfrowego.

Martwa natura – gatunek malarski obejmujący dzieła składające się z dobranych kompozycyjnie grup przedmiotów.

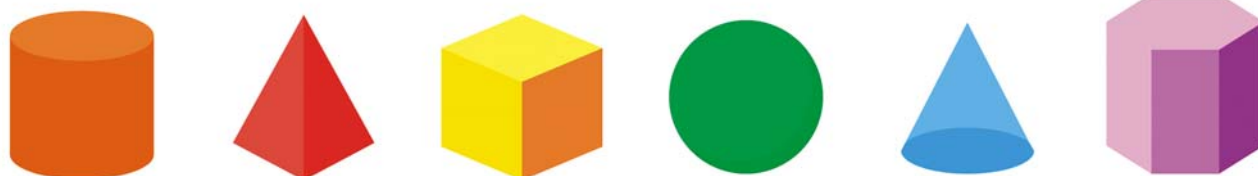
ABC plastyki

Aby dokładnie narysować pejzaż, użyj ołówka do uchwycenia proporcji: dopasuj części obrazu, ich wzajemną relację i relację z całością.

Aby to zrobić, należy najpierw przeanalizować kształt obiektu, warunkowo rozkładając go na bryły geometryczne. Następnie porównaj stosunek wysokości do szerokości, części do całości.

? Przypomnij sobie nazwy brył geometrycznych. Nazwij figury geometryczne, które stanowią podstawę brył.

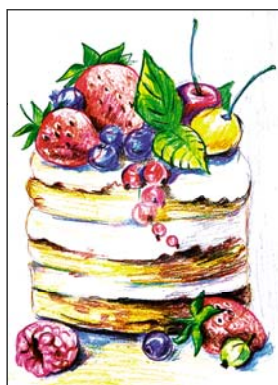
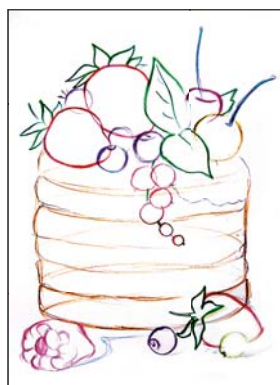
Ćwiczenie. Rozejrzyj się wokół siebie, znajdź i nazwij kształty obiektów, które wyglądają jak bryły geometryczne, np. szafę, która jest równoległością czy jabłko, które jest kulą. Porównaj proporcje kilku obiektów.

? Namaluj ciastka malując z natury lub ze zdjęcia (*materiały plastyczne do wyboru*).
Kroki do wprawy malarskiej:

- Dowiedz się, która bryła geometryczna jest podstawą kształtu tortu i ustal zależności proporcjonalne.
- Użyj linii, aby narysować ogólny kształt. Określ i narysuj stosunek wysokości obiektu do jego szerokości.
- Narysuj kształt figury za pomocą lekkich linii. Wypełnij kształt odcieniami barw, aby oddać objętość.

Wariant 1

Warianty 2-4

? Co wiesz o martwej naturze? Dokończ zdanie: „Aby prawdziwie przedstawić przedmiot, trzeba umieć...”. W wolnym czasie sprawdź, gdzie widzisz martwe natury.

Sztuka zaklęta w zwykłych przedmiotach

W dzisiejszych czasach codziennie słyszymy muzykę, zwłaszcza w reklamie. Czasami reklama nas irytuje, ale też dostarcza nam wiele przydatnych informacji.

Czy uwierzysz, że reklama istniała na długo przed erą telewizji? Okazuje się, że kilka wieków temu kawa, ulubiony napój naszych czasów, dość długo torowała sobie drogę do uznania. W Niemczech napój był traktowany z wielką ostrożnością. Aby zaradzić tej sytuacji, właściciel jednej z kawiarni w Lipsku zamówił u Jana Sebastiana Bacha utwór o kawie. Maestro stworzył pełną humoru „Kantatę o kawie”. Dziś jest to nie tylko utwór koncertowy, ale często niewielki interaktywny spektakl teatralny...

1

2

Otóż... Ojciec bezskutecznie walczy ze swoją córką uzależnioną od kawy, lecz żadne obietnice, zakazy i groźby nie mogą sprawić, by zaprzestała picia ulubionego napoju. Ona wciąż chwali niezrównany i wyszukany smak kawy.

Johann Sebastian Bach „Kantata o kawie” (fragment).

Opisz postacie występujące w kantacie, ich osobowości (głosy śpiewające, melodię, partie solowe, akompaniament instrumentalny), scenografię. Jakie muzyczne (aktorskie) środki wyrazu przyczyniły się do zrozumienia treści utworu?

Co robią postacie na obrazach Basila de Luza (1) i Arturo Riccio (2)? Czy są to osoby żyjące w czasach współczesnych? Zastanów się, która osoba może przygotowywać się do wykonania kantaty, a która uczy się. Wyłutnierz swoje stanowisko.

Nawet dziś prace artystów nadal przekazują społeczeństwu ważne przesłania. Na przykład „smaczne obrazy” fotografa Carla Warnera powstały z prawdziwych warzyw, owoców, sera i mięsa. W ten sposób artysta promuje ideę zdrowego odżywiania.

Jego prace są często wykorzystywane w kampaniach reklamowych różnych marek.

Obejrzyj filmy wideo. Czy znasz utwory muzyczne wykorzystane w reklamie? Wyciągnij wnioski.

Antonio Vivaldi Cykl „Cztery pory roku”.
Lato. Część 3 . „Burza z piorunami”.

Claude Debussy
„Moonlight”

Wyobraź sobie, że poniższe zdania są sloganami (hasłami) reklamowymi. Utwórz do nich ścieżkę dźwiękową. Pomyśl o innych przekazach reklamowych (o znaczeniu nauki, sportu, hobby itp.).

Здолати знання вершини свіжий сік надасть нам сили.
Ось так, так, так, так – дивовижний в нього смак.

У петрунці і шпинаті вітамінів є багато.
Куштуй страву, поспішай, снаги й сили набирай.

NIECH ŻYJE NADZIEJA

Muzyka Iryna Biłyk Słowa Kostiantyn Hnatenko

5 Мрі-є рос-то - чок я-во-ром ста-ти, пташ-ка ма-лень-ка в не-бі лі-та-ти.

9 Ві-рять у ди-во кож-на лю-ди-на, ві-рять ма-ту-ся в донь-ку і си -

Приспів

14 на. Хай жи - ве, хай жи-ве на - ді - я, хай зем - ля, хай зем-ля ра - ді-є, хай пе-
чаль сер-це об - ми - на - є, і — доб-ро всіх лю-дей єд - на-є! —

W jaki sposób praca artystów przyczynia się do promowania różnych pomysłów? Podaj przykłady wykorzystania muzyki klasycznej w reklamie. Zastanów się, jak połączone są sztuka i reklama; czy sztuka może/powinna być reklamowana? Zapisz swoje przemyślenia. Przedyskutuj to z przyjaciółmi.

Sztuka zaklęta w zwykłych rzeczach

1 Martwa natura jest coraz bardziej popularna, gdyż dzieła reprezentujące ten gatunek malarski zawierają liczne informacje „zaszyfrowane” dla publiczności. Jak dźwięk każdego instrumentu muzycznego w orkiestrze, tak i przedstawienie każdego przedmiotu w tematycznej kompozycji martwej natury nie jest przypadkowe. Przedmioty w pewnym sensie „opowiadają” swoją historię i niosą jakieś przesłanie na określony temat. Odzwierciedlają środowisko, gusta, postawy, a nawet charakter ludzi, do których należą.

Dlatego twórcy starannie wybierają przedmioty do martwej natury i dopasowują je pod względem wielkości, kształtu i koloru.

Jakie informacje przekazują martwe natury o właścicielu/właścicielce przedmiotów (nawyki, charakter, hobby)? Opisz kompozycje obrazów (kształt, rozmieszczenie przedmiotów). Za pomocą jakich środków wyrazu artystycznego artystom udało się oddać wrażenie trójwymiarowości przedmiotów? Motywy charakterystyczne dla sztuki jakiego starożytnego kraju można odnaleźć na obrazie 1? Jakim rodzajem sztuki są martwe natury Victora Vasarely'ego (2, 3)? Wytłumacz.

Reklama soku.

Okazuje się, że martwe natury są często wykorzystywane w reklamach. Przyczyniają się do tego, że klient zapamiętuje i bezbłędnie rozpoznaje konkretny produkt.

W reklamach telewizyjnych martwa natura, jako całościowa kompozycja reklamowanych towarów, zwykle pojawia się na końcu, aby przyciągnąć uwagę widza.

ABC plastyki

Aby poprawić naszą percepcję obrazu, ważne jest, aby wybrać do martwej natury odpowiednie elementy i dobrze je rozmieścić w przestrzeni. Obiekty powinny być powiązane co do treści, wartościowe i zróżnicowane pod względem kształtu, rozmiaru, koloru i materiału. Rozplanowywanie martwej natury należy rozpocząć od kompozycyjnego centrum, czyli głównego obiektu, który powinien wyróżniać się pod względem rozmiaru i kształtu, wyróżniać się swą pozycją i kontrastem. Następnie dodajemy inne obiekty i opracowujemy tło (płaskie lub przestrzenne, jasne lub ciemne, umieszczone blisko lub daleko od obiektów).

Ćwiczenie. Praca w grupach. Stwórz fotograficzne martwe natury, które „opowiadają” o Twoim hobby. Spróbuj zidentyfikować, gdzie znajdują się centra kompozycyjne tych zdjęć.

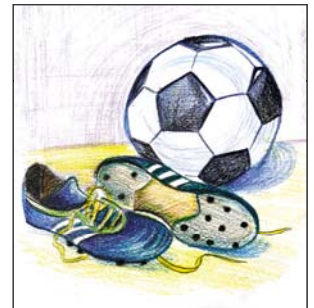
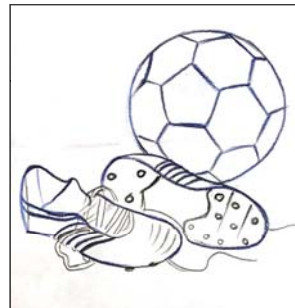
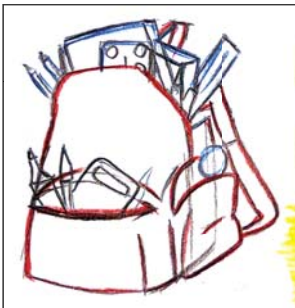
Narysuj tematyczną martwą naturę, która będzie rodzajem reklamy produktów przydatnych dla współczesnych nastolatków (kolorowe kredki). Nadaj jej tytuł.

Kroki do wprawy malarskiej:

- Na kartce papieru ustal centrum kompozycji (znajdź odpowiednie miejsce) i zbuduj z elementów obraz.
- Ustal i porównaj proporcje.
- Wykonaj prosty szkic, a następnie rysunek grupy obiektów z zastosowaniem właściwych proporcji.
- Dokonaj analizy relacji światła i cienia. Stwórz barwną martwą naturę.

Wariant 1

Wariant 2

Omów z przyjaciółmi znaczenie i rolę kompozycji w martwej naturze. Zastosowanie jakiej kompozycji wymaga szczególnej uwagi. Jeśli chcesz, zrób w domu zdjęcie martwej natury. Pamiętaj, jak ważne jest wybranie odpowiednich obiektów do kompozycji.

Sztuka zaklęta w zwykłych rzeczach

Dziś „powędrujemy” w okolice Połtawy do wsi Wielkie Soroczyńce – na jeden z najbardziej znanych w Ukrainie Narodowy Jarmark Soroczyński. Jego uczestnikami są twórcy sztuki ludowej, muzyczne i taneczne zespoły ludowe i folklorystyczne, przedsiębiorcy i tłumy fanów tego wydarzenia.

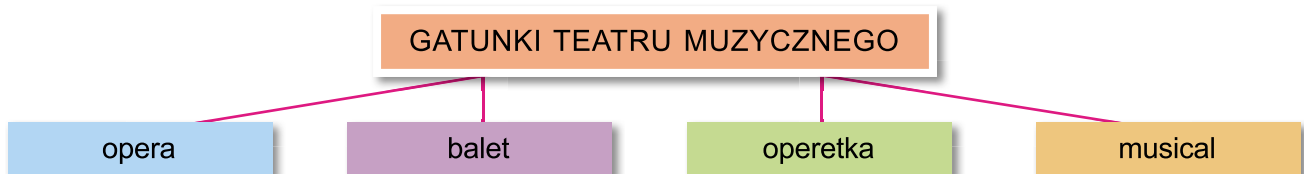
Wskaż, gdzie na obrazie Marfy Tymczenko ukazującym jarmark mogą znajdować się muzycy? Opisz muzykę, która może tu rozbrzmiewać. Dlaczego tak sądzisz? Jakie rodzaje sztuki dekoracyjnej i użytkowej przedstawiła artystka? Czy w kompozycji obrazu dostrzegasz „coś” niezwykłego? Ile według Ciebie powinny kosztować dzieła sztuki ludowej (dużo czy mało)? Zastanów się nad rolą sztuki ludowej w budowaniu tożsamości narodowej Ukraińców.

Przeanalizuj fabułę obrazu. Czy Narodowy Jarmark Soroczyński można nazwać świętem twórczości i popularyzacji ukraińskiej sztuki ludowej? Uzasadnij swoją opinię.

Operetka jest rozrywkowym scenicznym utworem muzycznym z dialogami mówionymi. Charakteryzuje się lekką, melodyjną muzyką i komediową akcją. Musical może być komedią i tragedią, farsą i dramatem. Śpiewacy w operetce śpiewają w sposób akademicki, a partie wokalne przeplatają się z partiami tanecznymi. W musicalu styl śpiewu i choreografia nie są ograniczone – od akademickiego po nowoczesne piosenki popowe. Śpiewowi zawsze towarzyszy ruch.

Atmosfera Jarmarku Soroczyńskiego została znakomicie oddana w dziełach teatru muzycznego – między innymi w musicalu i operetce opartych na fabule zaczerpniętej z prozy Mikołaja Gogola. Są to piękne, wyraziste sceny z wesołymi pieśniami, tańcami, wątkiem szczerzej miłości Hryćka i Parasi, żartami i mistyką. Dzięki muzyce i reżyserii teatralnej fabuła, napisana prawie 200 lat temu, jest nadal aktualna i popularna w naszych czasach.

Aleksander Złotnyk musical „Jarmark Soroczyński”. Scena masowa „Na bazarze, na ryneczku”. Duet Hryćka i Parasi.
Ołeksij Riabow „Jarmark Soroczyński” (pierwsza ukraińska operetka). Duet Hryćka i Parasi.

Przypomnij sobie oraz nazwij rodzaje teatru i scharakteryzuj specyfikę języka scenicznego. Jaki ogólny nastrój jarmarku przekazuje chór w scenie „Na bazarze, na ryneczku”? Porównaj style śpiewu w operetce i musicalu na przykładzie duetów Hryćka i Parasi.

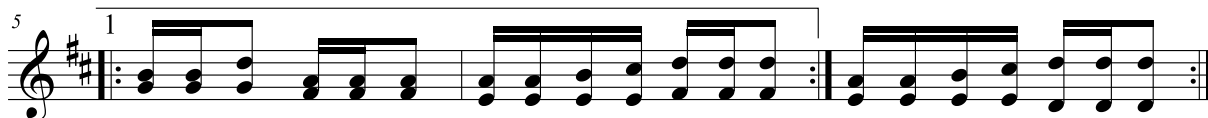

OJ, JA MŁODA, NA BAZAR CHODZIŁAM

Ukraińska pieśń ludowa

Ой я, мо-ло-да, на ба-зар хо-ди-ла, ой я, мо-ло-да, на ба-зар хо-ди-ла.

На ба-зар, на ба-зар, на ба-зар хо-ди-ла я. //на ба-зар хо-ди-ла я.

Wykonaj wspólnie ze znajomymi pieśń wraz z inscenizacją. Jakie rodzaje sztuki mogą być prezentowane na jarmarkach? Porównaj gatunki muzyczne i teatralne – operetkę i musical. W wolnej chwili zastanów się i zaproponuj pomysły na promocję (reklamę) ukraińskiej sztuki ludowej i różnych ciekawych wydarzeń artystycznych, takich jak Narodowy Jarmark Soroczyński.

Sztuka zaklęta w zwykłych przedmiotach

1

Jakie wartości można przekazać za pomocą malowniczych martwych natur?

Poprzez harmonię kolorowych brzmień artystyczne wizerunki namalowanych przedmiotów „mówią” przede wszystkim o specyfice czasów, poglądach człowieka i jego stosunku do świata. Zachęcają widza do refleksji nad rolą przedmiotów oraz zastanowienia się nad wysiłkiem i umiejętnościami potrzebnymi do stworzenia naczyń, haftów na lnianych ręcznikach, uprawy warzyw, pieczenia chleba itp. Pomagają również zrozumieć twórczy pomysł autora/autorki martwej natury.

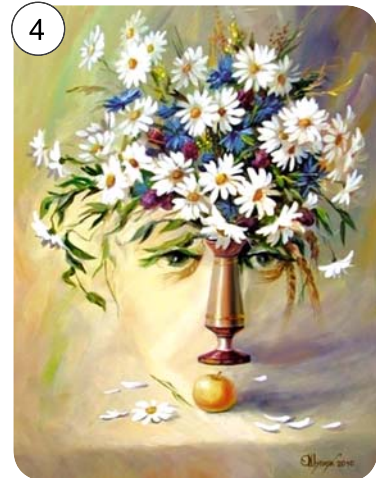
2

3

4

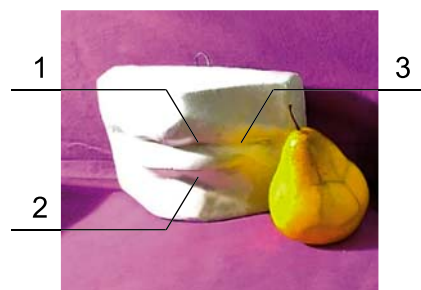

Dzieła jakich mistrzów sztuki dekoracyjnej i użytkowej zostały spopularyzowane w martwej naturze Natalii Iwanczenko „Ceramika z Opiszni” (1)? Jakie tradycje ludowe, Twoim zdaniem, zostały przedstawione na obrazie Mikołaja Kaftana „Prezent bożonarodzeniowy” (2)? O jakich ukraińskich amuletach można dowiedzieć się z prac Iryny Hresyk (3, 5)? Jaka tajemnica chowa się w martwej naturze Olega Szuplaka (4)? Przedstaw swoje rozważania na temat koloru i intensywności odcieni użytych w każdej pracy. Opisz koloryt jednego z obrazów.

5

Aby oddać trójwymiarowość na obrazie, musisz operować techniką światłocienia i umiejętnością oświetlania poszczególnych elementów. Refleks to efekt optyczny światła odbitego od sąsiedniego obiektu (płaszczyzny). Refleks jest oddawany przez jaśniejszy odcień lokalnego koloru sąsiedniego obiektu lub płaszczyzny. Ilustracja przedstawia odbicia: 1, 2 – odbicia koloru stołu; 3 – odbicia koloru gruszki.

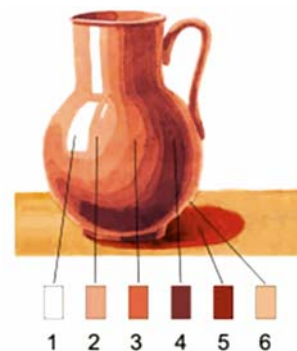
Ćwiczenie. Spójrz na efekt światłocienia na przedstawionym na obrazie dzbanku. Wyszukaj jego najjaśniejsze, najciemniejsze, najzimniejsze i najcieplejsze części.

Narysuj z natury martwą naturę (za pomocą ołówka grafitowego czy farb).

Kroki do wprawy malarskiej:

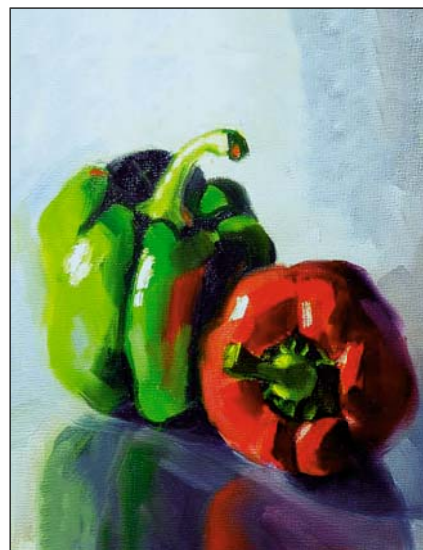
- Dokonaj analizy naturalnego otoczenia, ustalając proporcje, wykonaj przygotowawczy szkic ołówkiem.
- Użyj farby w lokalnym kolorze, aby pokryć oświetloną część pierwszego planu. Celem jest pozostawienie obszarów rozjaśnionych, a następnie pokrycie przyciemnionych obszarów chłodniejszym odcieniem koloru.
- Uchwycić i zaznaczyć refleksy. Wykonaj płynne przejście od światła do cienia, tak jak w naturze. Namaluj cienie każdego obiektu w najzimniejszym odcieniu.

1. Plama światła.
2. Oświetlona część.
3. Półcień.
4. Cień własny.
5. Cień rzucony.
6. Refleks.

Wariant 1

Wariant 2

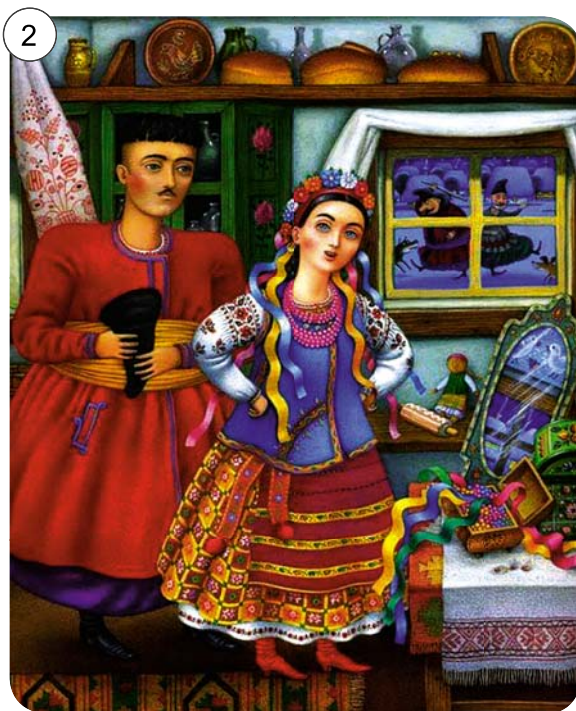
Projekt zbiorowy „Świąteczny jarmark sztuki”. Tworzenie martwych natur o tematyce bożonarodzeniowej. Zaplanuj kolejne etapy przygotowań i zorganizuj charytatywny kiermasz sztuki. Pomyśl o promocji tego wydarzenia.

Sztuka zaklęta w zwykłych przedmiotach

Gdy tylko nadchodzi zima, z niecierpliwością czekamy na Święta Bożego Narodzenia i Nowy Rok – święta dobroci, hojności i rodzinnego ciepła. Z tym czasem są również związane ulubione kolędy i noworoczne pieśni, obrzędy wypełnione życzeniami szczęścia, pokoju, harmonii i dobrobytu. A co z historiami świątecznymi i noworocznymi?

 Jak obchodzi się Boże Narodzenie w Ukrainie? Jakie pieśni są śpiewane w tym czasie? O czym opowiadają ilustracje Hanny Szewczuk (1) i Kosti Ławra (2, 3)? Czy znasz wydarzenia, o których mowa w opowiadaniu Mikołaja Gogola „Noc przed Bożym Narodzeniem”? Jakie niezwykle rzeczy przydarzyły się bohaterom tej opowieści?

Mykoła Łysenko opera „Noc Bożego Narodzenia” (pierwsza ukraińska opera). *Jewhen Stankowycz* balet „Wieczory pod Dykanką” (fragmenty).

Jak w tym fragmencie przedstawiono Oksanę czyli główną bohaterkę opery? Jaką część historii opowiada trio tancerzy baletowych? Czy na podstawie ich tańca można rozszyfrować fabułę?

Opera i *balet* to gatunki teatru muzycznego. W balecie treść przedstawienia pokazywana jest za pomocą tańcu, pantomimy i muzyki. W operze akcja sceniczna przekazywana jest muzyką wokalną (soliści, zespoły, chór) i instrumentalną (orkiestra).

Wertep (jasełka) – to wyjątkowe zjawisko w ukraińskim teatrze. To historia narodzin Jezusa Chrystusa. Ukraińcy często dodają do scenariusza historię narodu ukraińskiego i elementy humorystyczne. Nieodzownym atrybutem jasełek jest gwiazda betlejemska, symbol radości i wiści o narodzinach Syna Bożego.

„Wesołych Świąt oraz szczęśliwego Nowego Roku” (muzyka i słowa *Kuźmy Skriabina*).

Praca w grupach. Wybierz jedną z piosenek współczesnych ukraińskich artystów. Wymyśl ruchy, stwórz układ choreograficzny. Zaprezentuj je. *Dzidzio „Stary Rok mija”. OT VINTA „To Święta Bożego Narodzenia”.*

Grupa „WW” „Szczedryk”. Zastanów się nad fabułą filmu animowanego. Omów ją. Jakie cuda przydarzyły się bohaterom?

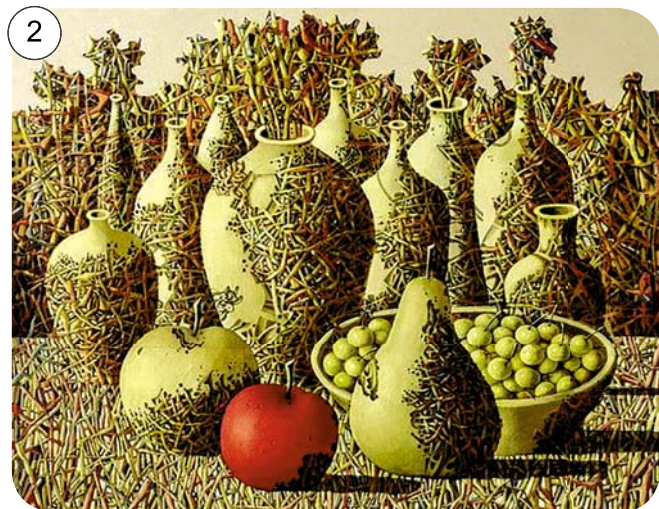
Spółeczny projekt świąteczny „Podarujcie radość i ciepło swoich serc”. Zastanów się, w jaki sposób możesz złożyć świąteczne życzenia ludziom starszym, samotnym sąsiadom, żołnierzom leczącym się w szpitalach itp.?

Sztuka zaklęta w zwykłych przedmiotach

Obecnie martwa natura jest aktywnie rozwijana w sztuce użytkowej. Współcześni artyści eksperymentują z różnymi materiałami artystycznymi i używają różnych technik artystycznych (aplikacji, mozaiki, malarstwa itp.). Wybierają środki artystyczne, które pozwalają im zwiększyć wyrazistość dekoracyjnego obrazu świata przedmiotów.

Umiejętność tworzenia kompozycji martwej natury pomaga artystom i projektantom tworzyć wystawy i wnętrza sklepów, aranżować krajobrazy parków, ulic itp. Przykładem może być wystawa diduchów, czyli snopów pszenicy, owsa i żyta, na Placu Europejskim w Winnicy (4).

? Jakie informacje można odczytać z widocznych martwych natur (1–3)? Co wyróżnia ich artystyczne formy? Jakie refleksje wywołują obiekty z brązu autorstwa Fernanda Botero (1)? Opisz połączenie kolorów w pracach Iwony Marcjuk (2) i Natalii Boczuk (3). Określ, co sprawia, że martwe natury są dekoracyjne:

Prostota kształtów

Płaszczyzna obrazu

Dopasowanie kolorów

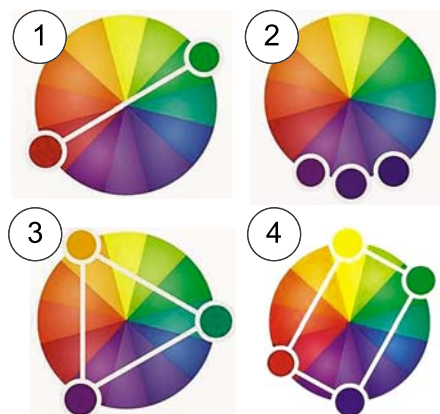
Kontrasty kształtów

ABC plastyki

W dekoracyjnych kompozycjach kolor jest głównym środkiem wyrazu, który przyczynia się do ujawnienia tematu dzieła.

Schematy harmonijnego łączenia barw z koła barw pomagają zrozumieć podstawowe zasady takich procesów jak powstawanie barw, łączenie kontrastowych kolorów (1), barwy analogiczne, przyjazne dla oka, które na kole barw położone są zaraz obok siebie (2), najlepsze kombinacje trzech barw (3) i uniwersalne kombinacje czterech barw (4).

Ćwiczenie. Spójrz na obrazy przedstawiające diduchy.

Diduch to pradawny ukraiński symbol Świąt Bożego Narodzenia, dobrych plonów, pokoju i harmonii w rodzinie, dobrobytu w domu. Dokonaj analizy połączeń barw w każdej pracy i zbadaj, jak one wpływają na Ciebie.

Stwórz dekoracyjną martwą naturę z diduchem (*modelowanie plasteliny*).

Kroki do wprawy malarskiej:

- Narysuj główne linie i szkic obrazu.
- Wybierz kombinację barw (kontrastujących lub analogicznych). Dopasuj kawałki plasteliny.
- Najpierw ulep tło, następnie uformuj odległe obiekty, a następnie bliższe.
- Udekoruj obraz wzorami.

Czego dowiedziałeś się/dowiedziałaś się o dekoracyjnej martwej naturze? W jaki sposób można wykorzystać kombinacje barw, aby ujawnić temat dzieła sztuki dekoracyjnej?

Zapytaj o specyfikę tradycji ludowych związanych z diduchem.

SPRAWDŹ SIEBIE

Podaj przykłady pojęć zbliżonych. Porównaj znaczenie jednego z nich w różnych rodzajach sztuki. **(2 punkty)**

Wymień i porównaj gatunki muzyczno- teatralne. **(1 punkt)**.

Podaj przykłady utworów wokalnych i instrumentalnych, których się nauczyłeś, określ ich gatunek **(1 punkt)**.

Opisz jeden z utworów muzycznych z podręcznika (nazwij gatunek, środki wyrazu). Czy jest to utwór programowy/ nieprogramowy, muzyka kameralna czy orkiestrowa (chóralna)? **(2 punkty)**

Stwórz sekwencję rytmiczną do jednej z piosenek, których się nauczyłeś **(1 punkt)**.

Porównaj możliwości muzyki kameralnej i orkiestrowej (lub chóralnej) w kreowaniu obrazów artystycznych. **(1 punkt)**

Jak sądzisz jaki rodzaj muzyki rozbrzmiewa na tym obrazie? Jak myślisz, jakie treści chciała przekazać w tym dziele Julia Bezwerszenko? **(2 punkty)**

W jaki sposób utwory muzyczne mogą być wykorzystywane w reklamie lub do promocji ważnych przekazów naszych czasów? **(1 punkt)**

Jakie elementy występujące w utworach reprezentujących różne gatunki instrumentalne o zwierzętach i otaczającym środowisku zrobiły na Tobie największe wrażenie? **(1 punkt)**

Porównaj cechy perspektywy liniowej i powietrznej. Dlaczego ważne jest, aby malarze znali zasady perspektywy i potrafili je stosować? **(2 punkty)**

O czym (o kim) „opowiada” malarstwo animalistyczne? **(1 punkt)**

Co jest szczególnego w gatunku martwej natury? Dlaczego ważne jest, aby starannie wybierać przedmioty do martwej natury? **(1 punkt)**

Narysuj szkic kompozycji reprezentującej Twój ulubiony gatunek sztuki. Uzasadnij swój wybór. **(2 punkty)**

Wyszukaj w podręczniku dzieło animalistyczne i opisz zastosowane środki wyrazu. **(1 punkt)**

Wyszukaj w podręczniku martwą naturę: określ jej centrum kompozycyjne, lokalne kolory; wyszukaj refleksy świetlne. **(1 punkt)**

Wyszukaj dzieło sztuki, które najbardziej Ci się podoba i określ jego gatunek. Co czyni je wyjątkowym? Jak może ono wpływać na ludzi? Uzasadnij swoje zdanie. **(2 punkty)**

Zaproponuj wspólnie z przyjaciółmi pomysły artystyczne na: projekt społeczny dotyczący ochrony otaczającego środowiska / ochrony zwierząt / zdrowego stylu życia lub reklamy społecznej **(1 punkt)**

Wytłumacz, co w pejzażu wydaje Ci się najbardziej niezwykle **(1 punkt)**

ROZDZIAŁ II. WIZERUNKI LUDZI UTRWALONE W RÓŻNYCH GATUNKACH I RODZAJACH SZTUKI

Każda osoba jest wyjątkowa

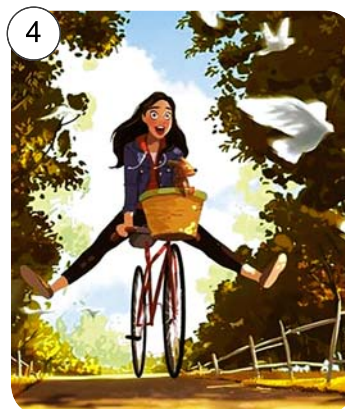
Człowiek jest zapewne najważniejszym tematem dzieł sztuki. Dzięki możliwości utrwalania wizerunków osób jakie daje sztuka na obrazach można zobaczyć ludzi żyjących w czasach starożytnych i współczesnych, różniących się wiekiem i wyglądem. Można poczuć ich nastroje i uczucia, poznać charakter i upodobania itp. Każda osoba jest niepowtarzalna, a artyści dzięki swojemu talentowi, umiejętnościom i zastosowaniu języka sztuki odwzorowują to w swoich dziełach.

„Wyjątkowość” (muzyka Aleksander Złotnik, słowa Andrij Demydenko).

Jak przejawia się indywidualność każdej osoby? Zastanów się, co sprawia, że dana osoba jest osobowością.

Na obrazach widzimy unikalne wizerunki różnych osób. Z kolei w muzycznym „portrecie” nie zobaczymy podobieństwa do konkretnej osoby. Mimo tego można ją sobie wyobrazić dzięki specjalnej intonacji melodii, dzięki rytmowi lub harmonii dźwiękowych kompozycji. Muzyczny wizerunek danej postaci może też „podowiedzieć” tytuł kompozycji.

Ludwig van Beethoven „Dla Elizy” (fragment). Claude Debussy „Dziewczyna o włosach jak len”. Łewko Kołodub „Wesoły Afrykanin”.

W jaki sposób muzyka pokazała postaci dziewcząt i chłopca? Jakie dzieła sztuki mogą stanowić ilustrację do tych utworów? Czy postaci dzieci na obrazach Pierre’a Auguste’a Renoira (1), Gomeza Moreno (2), Williama Sidneya Mounta (3) i Yaoyao Ma Van As (4) różnią się od siebie? Uzasadnij.

Utwór

kameralny

orkiestrowy

programowy

nieprogramowy

Melodia

śpiewna

figlarna

wyrafinowana

żwawa

skoczna

Wariant 1. Wyobraź, że jesteś aktorem/aktorką w teatrze pantomimy. Stwórz teatralną miniaturę na temat znanej postaci z ulubionego serialu telewizyjnego lub kreskówki. Bądź tak przekonujący/przekonująca, aby Twoja postać była łatwo rozpoznawalna dla odbiorców.

Wariant 2. Posłuchaj piosenki „Pippi Pończoszanka”. Jaka jest Pippi? W jaki sposób muzyka to odzwierciedla? Czy możliwe jest odtworzenie jej charakteru za pomocą cichej, powolnej i śpiewnej melodii? Spróbuj namalować jej „portret” za pomocą mimiki i gestów.

Piosenka „Pippi Pończoszanka”(wokal studio „Szarm”).

Czy wiesz, kim są optymiści i pesymiści? Czy uważasz, że poniższe wiersze są o nich? Jaka melodia (intonacja) pasuje do każdego z nich?

Мені завжди весело,
Мені завжди смішно,
Бо мені зранку сонечко
Щось наспівує ніжно.

Похмуро, безрадісно кожного дня,
Невесело, сумно блукаю.
І що не зроблю – все мені обрида,
Хорошого вже не чекаю.

Zabawa ruchowa. Ukraińska piosenka ludowa „Po drodze żuk, żuk” (w wykonaniu zespołu „Aqua Marine”).

Wymyśl prosty układ i tańcz razem z wykonawcami. Jakie muzyczne „portrety” pokazali? Do jakiego gatunku ukraińskich pieśni ludowych należy ten utwór?

„NAMALUJ”

Muzyka i słowa *Kateryna Komar*

Приспів

Намалюй на ар-ку-ші сонце , і сніг роз-та-не на до-лон-ці.
4
Все збе-рег-ти мо-жеш тільки ти. Плине час, нам не зу-пи-ни - ти, —
7
до - ки ще смі - ють-ся ді - ти. В каз - ку і сні ру - ку про-стяг - ни!

W jaki sposób można wykorzystać muzykę do stworzenia wizerunku osoby? Podaj kilka przykładów. Czy zgadzasz się z wypowiedzią: „Każdy z nas jest inny, ponieważ każdy jest niepowtarzalny i wartościowy”?

W wolnej chwili obejrzyj kreskówkę „Punchinello. Jesteś wartościowy”. Zastanów się, jakiego odkrycia dokonał główny bohater.

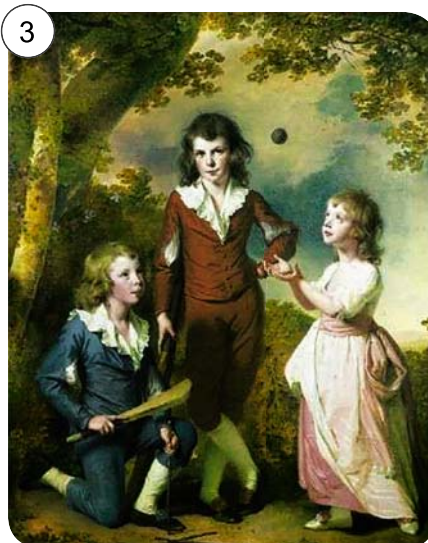
Każda osoba jest wyjątkowa

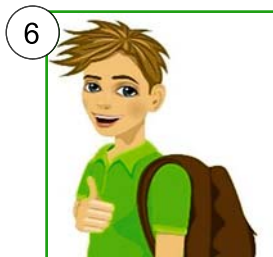
Gatunek portretu ma niekończące się możliwości odtwarzania unikatowości i wyjątkowości każdej osoby. W portretach można dostrzec indywidualne cechy portretowanej osoby (lub grupy osób), jej wygląd zewnętrzny, nawyki, nastrój, styl ubierania, a także jej wewnętrzny świat oddany poprzez rysy twarzy, wyraz oczu, gesty itp.

Jakie środki zastosowała Angela Mia de la Vega, aby oddać radosny moment (1)? Jakich ekspresyjnych środków malarskich użył Paul Sieffert, aby przedstawić postać gitarzysty (2)? Czego możemy dowiedzieć się o dzieciach z obrazu Josepha Wrighta (3)? Jakich graficznych środków artystycznych użył Egon Schiele do stworzenia wizerunku dziewczynki (4)?

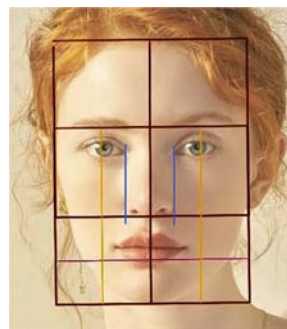
Portret przedstawiający jedną osobę nazywany jest portretem pojedynczym, dwie – portretem podwójnym, kilka osób – portretem grupowym (wielopostaciowym). Zgodnie z kompozycją, portrety dzielą się na: popiersie, wizerunek głowy(5), półpostać, (6), portret do kolan (7), portret całej postaci (8).

Portret – to gatunek sztuki ukazujący wizerunek osoby lub grupy osób, a także dzieło należące do tego gatunku.

Aby uchwycić podobieństwo osoby na portrecie, należy przestrzegać zasad proporcji!

Podstawowe proporcje głowy: długości górnej części czoła do brwi, od brwi do dolnej części nosa i od dolnej części nosa do dolnej części podbródka są jednakowe (czerwone linie). Zazwyczaj zewnętrzna część nosa znajduje się w jednej linii z wewnętrzną częścią oczu (niebieskie linie), a odległość między oczami jest równa długości jednego oka. Szerokość ust jest prawie równa odległości między źrenicami oczu (żółte linie).

Ćwiczenie. Dokonaj analizy zdjęcia i określ położenie uszu oraz szerokość szyi. Nazwij figury geometryczne, które stanowią podstawę rysów twarzy.

Praca w grupach. Wraz z przyjaciółmi przyjrzyj się papierowym portretom stworzonym przez Elbę Ferreirę. Omów rolę proporcji w tych obrazach.

Stwórz portret swojej ulubionej postaci filmowej (za pomocą techniki aplikacji).

Kroki do wprawy:

- Zegnij kartkę papieru na pół, a następnie wytnij kształt głowy i ramion.
- Wybierz najbardziej odpowiednią pozycję głowy, aby przekazać charakter Twojej postaci.
- Wytnij oczy, nos, usta, brwi, uszy i włosy. Wybierz uczesanie, ubrania i dodatki.

Co jest szczególnego w gatunku portretu? Jaką rolę odgrywają proporcje głowy w pracy malarza portrecisty? W wolnym czasie wykonaj swoim przyjaciółom / znajomym fotograficzne portrety. Spróbuj uchwycić i przekazać osobliwości ich charakteru i nastroju.

Każda osoba jest wyjątkowa

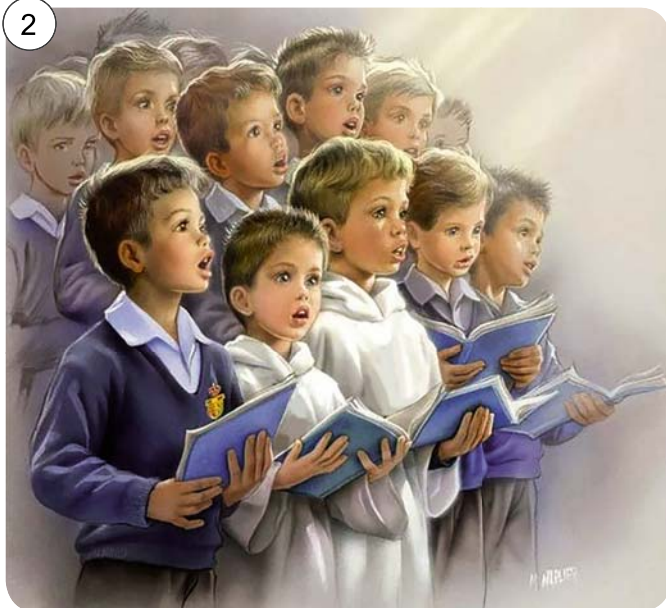
1

Każda osoba wyznaje określone wartości życiowe, takiej jak: dobre zdrowie, miłość, lojalność, tradycje rodzinne, wolność, dobre samopoczucie, szczerą przyjaźń, dobre wykształcenie, duchowość itp. Uwidaczniają się one w stosunku do siebie i otoczenia. Obserwując zachowanie danej osoby, możesz określić, co jest dla niej ważne.

Artyści często przywiązują wagę do odzwierciedlenia w swoich pracach tematów związanych z wartościami życiowymi. Pokazują cechy charakteru, świat wewnętrzny czy krąg preferencji artystycznych portretowanych osób.

2

3

O czym (o kim) „opowiadają” te obrazy? Jak można nazwać każdy z nich? Zastanów się, jakie ludzkie wartości przedstawiają dzieła sztuki Marcela Marliera (1, 2), Peijina (3) i Susan Lorde (4). Wyjaśnij swoje stanowisko.

zdrowie

edukacja

kreatywność

rodzina

wiara

przyjaźń

miłość

wolność

4

Oda to pieśń chóralna z akompaniamentem muzycznym, która charakteryzuje się powagą i wzniosłością w wyrażaniu uczuć.

Wartości, które są ważne dla każdego człowieka przekazuje również na swój własny sposób muzyka, np. w V symfonii Ludwiga van Beethovena została przedstawiona postać człowieka oraz ludzkie dążenie do szczęścia. Na początku utworu ma miejsce cud, „los puka do drzwi”. Ale potem muzyka przekazuje refleksję, że człowiek może wytrzymać i pokonać różne wyzwania losu. A w IX symfonii tego samego kompozytora, a konkretnie w „Odzie do radości” (obecnie hymn Unii Europejskiej), muzyka głosi najwyższe ludzkie wartości – wolność, przyjaźń, równość, braterstwo, tolerancję. Nie jest to portret pojedynczej osoby, ale uogólniony obraz, który zwraca naszą uwagę na to, co musi być najbardziej wartościowym dla każdego człowieka.

5

6

Ludwig van Beethoven. Symfonia nr 5. część I. Symfonia nr 9 „Oda do radości” (fragmenty). Hymn Unii Europejskiej.

niepokojący	podeksytowany	pulsujący	święteczny	radosny
szczerzy	uduchowiony	porywczy	liryczny	rozmarzony
humorystyczny	spokojny	wysublimowany	śpiewny	rytmiczny

Czym jest symfonia? Opisz muzykę i jej rozwój w V symfonii. Czy muzyka „Ody do radości” potwierdza jej tytuł? Wytlumacz. Jakie wartości reprezentują Pomnik Niepodległości w Kijowie (5) i Statua Wolności w Nowym Jorku (6)?

Jeśli chcesz, spróbuj zagrać fragment głównego tematu V Symfonii (1) lub „Ody do radości” (2) na wirtualnym fortepianie (online).

- Znajdź odpowiednie klawisze na klawiaturze.
- Zauważ, że w zapisie nutowym obok klucza wiolinowego znajdują się znaki. Nuta E jest czarnym klawiszem.

Wariant 1.

Wariant 2.

Piosenka „Namaluj” (muzyka i słowa *Kateryna Komar*).

Jaki jest główny temat tej piosenki? O jakich wartościach mogą „opowiadać” dzieła sztuki? Podaj kilka przykładów. Jakie wartości są ważne dla Ciebie, Twojej rodziny, narodu, kraju? Omów to zagadnienie z przyjaciółmi.

Każda osoba jest wyjątkowa

Portret to gatunek, który nigdy się nie znudzi, ponieważ jego najważniejszym tematem jest człowiek, a ludzie są różni i interesujący. Emocje, charakter, mimika ożywiają portret. Bez wyraźnej mimiki i ruchów postaci znacznie łatwiej jest wywołać u widza współczucie lub inne emocje. Z kolei jeśli u odbiorcy nie ma reakcji emocjonalnej, to nie ma też zainteresowania.

W gatunku portretu każdy szczegół – wyraz oczu i fryzura, mimika i gesty, ubrania i dodatki – pomaga odtworzyć wewnętrzny świat portretowanej osoby. Zasada ta dotyczy przede wszystkim portretów **prywatnych** (2, 3), które w większym stopniu odzwierciedlają świat emocji i uczuć. Natomiast portrety **oficjalne** (1) tworzone są w celach reprezentacyjnych.

Opowiedz o postaciach z obrazu Justusa Sustermansa (1). Czy to są postaci żyjące w naszych czasach? Opisz mimikę, postawę i ubiór osób uwiecznionych na pracach Nikołaja Bondarewskiego (4) i Marii Zeldis (3). Porównaj język artystyczny rzeźb Jurgi Martina (4–6) i dzieł malarskich. Porównaj portrety ceremonialne i prywatne. Jaka wiedza i umiejętności są potrzebne do stworzenia portretu?

Ćwiczenie. Spójrz na twarze i dokonaj analizy tego, jak zmieniają się rysy twarzy pod wpływem różnych emocji.

Odgrywaj różne emocje i uczucia przed lustrem i obserwuj zmiany jakie zachodzą na Twojej twarzy. Jeśli chcesz, zrób sobie selfie.

Zobacz, jak rzeźbiarz formuje twarz Mii Khalify z gliny.

Wyrzeźb portret osoby, uwzględniając proporcje i przekazując określony stan emocjonalny (*materiały plastyczne*).

Kroki do wprawy:

- Uformuj szyję w kształcie stożka i głowę w kształcie jajka.
- Użyj szpatułek do modelowania gliny, aby zaznaczyć położenie rysów twarzy i je uformować. Zrób nos w kształcie kropli i uformuj oczy ze spłaszczonych kulek. Przyklej powieki i uformuj źrenice.
- Przyklej brwi, uszy i włosy. Modyfikując kształt ust, oczu i brwi, można stworzyć niepowtarzalny wyraz twarzy.

Zastanów się, gdzie widziałeś oficjalny i prywatny portret.

Przedstaw swoje poglądy na temat znaczenia umiejętności kontrolowania własnych emocji i odpowiedniego reagowania na emocje innych ludzi.

W wolnym czasie obserwuj ludzi, oglądaj zdjęcia lub nagrania filmowe i badaj, w jaki sposób wyrażają oni swoje emocje i nastroje.

Każda osoba jest wyjątkowa

W swoich utworach artyści wyrażają własną wizję świata, swój stosunek do wydarzeń, ludzi, itd. W swoich dziełach kompozytorzy tworzą coś nowego i na swój sposób unikatowego. Zaklinają w nich cząsteczkę swojej duszy i temperamentu. Charakterystyczna melodia, harmonia, dynamika, rytm, sposób wykonania ujawniają twórczą osobowość artysty/artystki, tworzą jego / jej muzyczny „autoportret”.

 Zastanów się, czy zdarzyło Ci się, że rozpoznałeś / rozpoznałaś swojego ulubionego piosenkarza lub muzyka po sposobie w jaki śpiewa lub gra.

Niccolò Paganini

Fryderyk Chopin

Muzyka Fryderyka Chopina jest romantyczna i zmysłowa, bo taki charakter miał sam kompozytor. Nazywano go „poetą fortepianu”, gdyż instrument ten „śpiewał” pod jego palcami, przekazywał fale uczuć, sprawiał, że ludzie na koncertach wirtuoza płakali, śmiali się, tańczyli... Żyjący w tych samych czasach skrzypek Niccolò Paganini był postacią aktywną, pełną temperamentu, o niełatwym charakterze. Jego nieprawdopodobna gra zapierała dech w piersiach słuchaczy, a jego życie i twórczość wywoływały wiele emocji i tworzyły już za życia skrzypka legendy. Jego dzieła są równie intensywne, burzliwe, uderzające swoją nieokiełznaną pasją, niewiarygodną odwagą i oryginalnością, a niektóre z nich, ze względu na swoją techniczną złożoność, uważane są za bardzo trudne do wykonania.

Fryderyk Chopin „Preludium e-moll nr 4”

Niccolò Paganini „Kaprys nr 24 a-moll” (fragment filmu i aranżacja rockowa). „Campanella” (opcjonalnie).

Opisz i porównaj muzykę Fryderyka Chopina i Niccolò Paganiniego. Wykonaj ćwiczenie rytmiczne oparte na muzyce Paganiniego.

Muzyczne „portrety” swoich przyjaciół-kompozytorów stworzyli Robert Schumann i Lena Spiliotti.

Wybierz jeden lub dwa utwory. Spróbuj zidentyfikować charakterystyczne cechy muzyki, aby dowiedzieć się, który „portret” artysty został odtworzony?

Fryderyk Chopin

Niccolo Paganini

Ludwig van Beethoven

Porównaj tematy obrazów Albina Veselki (1), Vidy Gabora (2) i Jana Pola Salinasa (3). Na jakich instrumentach muzycznych uczą się grać dzieci? W jakich czasach żyją ukazane na obrazach osoby? Jak sądzisz czy dzieci są pilnymi uczniami? Jakie cechy pomogą im odnieść sukces w nauce?

wytrwałość

lenistwo

niepokój

umiejętność zarządzania czasem

„PODARUJ SWÓJ UŚMIECH”

Muzyka i słowa *Natalia Maj*

4 Па-м'я-тай-те, лю-ди,-це __ по-тріб-но зна-ти: щоб щас-ли-вим бу-ти, тре-ба

7 вмі-ти про-ба-ча - ти! Па-м'я-тай-те, лю-ди, - так __ дав-но ве-деть-ся:

щоб щас - ли - вим бу - ти, тре - ба ма - ти доб-ре сер - це.

W jaki sposób muzyka odtwarza ludzkie postacie? Jakie elementy sprawiają, że dzieła kompozytora są rozpoznawalne? Stwórz medialny „autoportret”: zrób serię selfie, dodaj muzykę pasującą do wizualizacji i własnego charakteru. Zmontuj wideo.

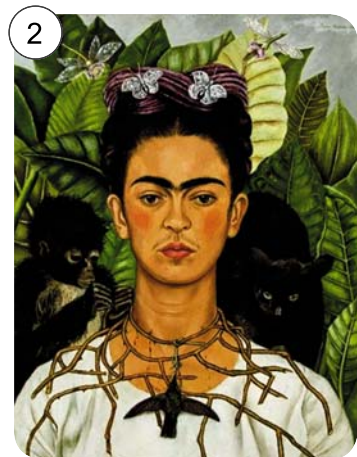
Każda osoba jest wyjątkowa

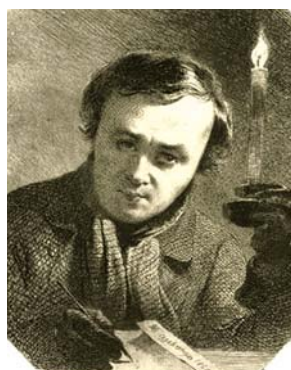
Gdy artyści zrozumieli znaczenie swojej twórczości i swoją wartość, wówczas zaczęli utrwalali swój wizerunek. Portret samego siebie jest nazywany autoportretem – to w nim artysta/artystka odzwierciedla swoje spojrzenie na samego siebie, swoją autoocenę, a także swoje myśli, uczucia i postrzeganie świata. Bo któż zna siebie lepiej niż Ty sam/sama?

Co o sobie „opowiadają” malarze? Dzięki autoportretom dowiadujemy się, kogo widzą w lustrze.

Spójrz na autoportrety. Jakie emocje wywołuje rzeźba Dmytra Szewczuka (1)? Jakimi uczuciami wypełniony jest autoportret Fridy Kahlo (2)? Czego można się dowiedzieć o artystycznych preferencjach Vincenta van Gogha (3)? Jak myślisz, dlaczego nad głową Paula Gauguina znajduje się aureola (4)

Co można „odczytać” z autoportretów Tarasa Szewczenki, które zostały stworzone w różnych okresach jego życia?

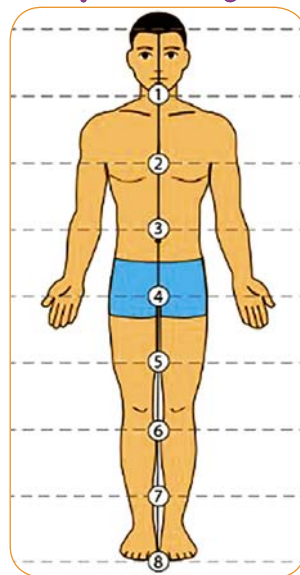
Autoportret – to portret artysty/artystki wykonany przez niego samego/ przez nią samą.

Głowa jest zwykle używana jako miara do określania głównych proporcji ludzkiej sylwetki.

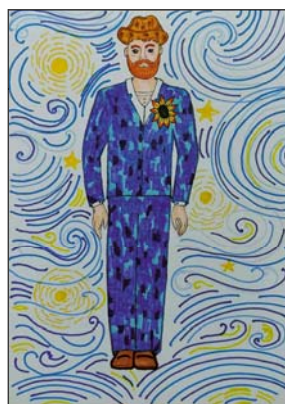
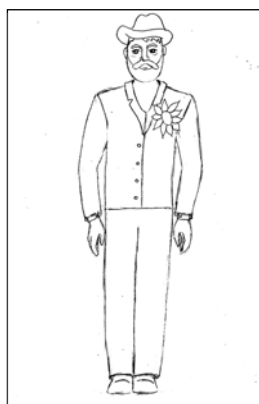
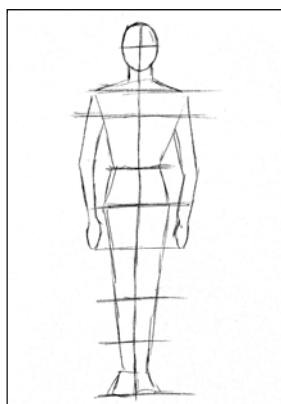
Na podstawie rysunku określ proporcje ludzkiego ciała:

- Ile razy wysokość głowy mieści się w wysokości całej figury?
- Ile części zawiera górna (dolna) połowa figury?
- Jakie są proporcje tułowia, nóg, ramion i dłoni względem głowy?

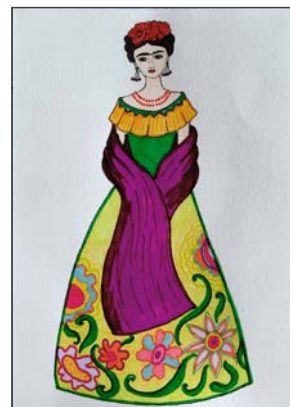
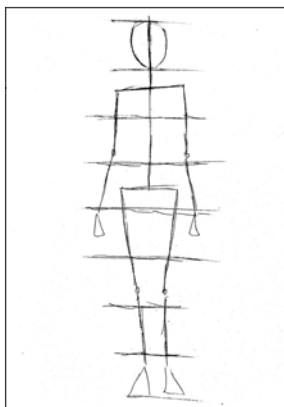

Narysuj portret malarza/malarki, w którym spróbujesz przekazać swoją wizję i podejście do pracy osoby portretowanej (*technika i materiały wedle uznania*).

Wariant 1

Wariant 2

Dlaczego i w jaki sposób twórcy malują samych siebie? Jaka jest wartość autoportretów? W wolnej chwili zrób sobie selfie i przeanalizuj proporcje swojego ciała. Dowiedz się więcej o autoportrecie.

Każda osoba jest wyjątkowa

Każda osoba jest zdolna do pewnego rodzaju aktywności w dziedzinie sztuki, nawet jeśli nie ma talentu. Ważne jest też, aby zidentyfikować u siebie uzdolnienia artystyczne i aktywnie je rozwijać. Aby stać się prawdziwym artystą, należy długo i wytrwale uczyć się fachu. Na przykład, aby zostać dobrym muzykiem, trzeba nauczyć się grać na instrumentach muzycznych, studiować twórczość znanych twórców, uczyć się od nich i stale doskonalić umiejętności. Tylko ciężka praca w połączeniu z talentem przynosi

pożądany wynik.

Jaki tytuł nosi obraz Louisa-Michela van Loo (1)? Co robią i o czym rozmawiają te dzieci? Czego możemy się dowiedzieć z portretów rodzin kompozytorów Johanna Sebastiana Bacha (2) i Roberta Schumanna (3)? Czy są to portrety prywatne czy reprezentacyjne?

W czasach, gdy nie było jeszcze szkół artystycznych dla dzieci, twórcy chętnie odkrywali dziecięce talenty. Wkładali wiele wysiłku w pomoc młodszemu pokoleniu w zrozumieniu tajemników muzyki, rozwijaniu umiejętności i znalezieniu własnego stylu w muzyce.

Skorzystaj z dodatkowych informacji zawartych w kodzie QR i z innych źródeł, aby dowiedzieć się o edukacji muzycznej dzieci kompozytorów. Opisz muzykę, którą kompozytorzy napisali, aby uczyć dzieci muzyki.

Johann Sebastian Bach „Dobrze „temperowany” / nastrojony klawesyn”, Preludium C-dur”. *Robert Schumann* Cykl „Sceny dziecięce”: „Marzenia”, „Ciekawa historia.”

ABC muzyki

Dźwięki muzyczne są dokładnie zorganizowane. Na klawiaturze fortepianu widzimy równe odcinki naprzemiennych czarnych i białych klawiszy. Są to oktawy.

? „Odkrywanie własnych talentów” (zadanie do wyboru). Sprawdź się w różnych rolach. Zastanów się, która aktywność podobała Ci się najbardziej. Pamiętaj, że każdy z nas jest wyjątkowy i utalentowany. Nie bój się ujawniania swoich talentów!

1. **„Jestem muzykiem”**. Zagraj fragment utworu „Dla Elizy” Ludwiga van Beethovena na pianinie online. Poszukaj znaków obok nut. Korzystając z obrazu na str. 67, zlokalizuj te dźwięki na klawiaturze.

2. **„Jestem psychologiem”**. Porównaj portrety dziewcząt na obrazach Pierre’a Auguste’a Renoira (1) i Giuseppe Cacciapuoti (2). Czy ich emocje i pragnienia są takie same? Jak sądzisz o czym myślą?

3. **„Jestem krytykiem sztuki”**. Opisz i porównaj tematykę prac, a także specyfikę przedstawiania postaci na obrazach (1, 2); ich kompozycję, kolorystykę itp. Co powiesz o czasie powstania każdego z dzieł?

4. **„Jestem poetą (pisarzem)”**. Stwórz wiersz/mini-esej na podstawie jednego z obrazów.

5. **„Jestem malarzem”**. Narysuj własnoręczny szkic inspirowany obrazem lub utworem muzycznym.

6. **„Jestem twórcą reklamy”**. Stwórz plan działań, które podejmiesz, by zareklamować jedno z dzieł sztuki i/lub ukazać znaczenie tworzenia sztuki dla dzieci ze szkół podstawowych.

🎤 Piosenka „Daj mi swój uśmiech” (muzyka i słowa Natalia Maj).

🎥 „See You Again” (Charlie Puth, Wiz Khalifa). Cover w wykonaniu chóru dziecięcego One Voice.

? Podoba Ci się ten występ? Co należy zrobić, aby chór utworzony z uczniów / uczennic z Twojej klasy mógł śpiewać pięknie i harmonijnie?

Jakie osoby zostały „na nowo odkryte” dzięki dziełom sztuki? Jakich gatunków używali w tym celu twórcy?

Każda osoba jest wyjątkowa

1 Wiele dzieł sztuki poświęconych jest pięknu relacji międzyludzkich. Malarze uwieczniają ważne momenty życia, często podkreślając ludzką radość i dobre samopoczucie w *portretach grupowych*. Przedstawiają one trzy lub więcej osób, które łączą relacje rodzinne lub zawodowe, wspólne działania, środowisko itp.

Co łączy postacie na portrecie grupowym George'a Lundina (1) (wspólne działania, relacje rodzinne, kreatywność, rywalizacja)? Jak myślisz, jakie są poglądy

ludzi przedstawionych na obrazie Gaetano Belli (2)? Co pomogło Josephowi Bowlerowi wiernie odwzorować emocje osób i atmosferę relacji międzyludzkich? Jakie wartości są odzwierciedlone w portretach grupowych (miłość, życzliwość, zaufanie, zrozumienie, szacunek, wzajemna pomoc)?

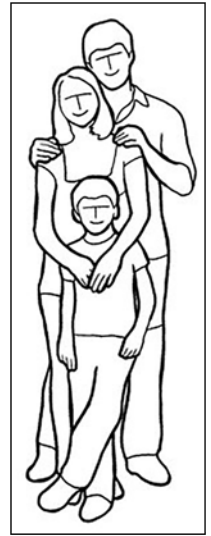

Porównaj portrety grupowe w sztukach pięknych (1-3) i fotografii (4, 5) pod kątem: procesu tworzenia, specyfiki kompozycji. Jaką rolę odgrywa portret grupowy w reklamie wizerunkowej i korporacyjnej? Dlaczego relacje między ludźmi zwykle poprawiają się podczas fotografowania?

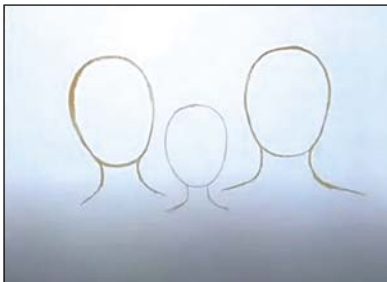
Wspólnie z przyjaciółmi dokonaj analizy narysowanych portretów grupowych. Omówcie wspólnie, w jaki sposób kompozycja pomaga ujawnić relacje między przedstawionymi osobami (*formalne, przyjacielskie, rodzinne*).

Jeśli chcesz, stwórz własne portrety grupowe, które podkreślą Twoje relacje w klasie.

Narysuj portret grupowy „Moja rodzina” (gwasz).

Jakie rodzaje sztuki są wykorzystywane do tworzenia portretów grupowych?

Co buduje wrażenie wspólnoty osób ukazanych na portrecie grupowym? W wolnej chwili podziel się z przyjaciółmi ważnymi momentami ze swojego życia za pośrednictwem zdjęć, które ukazują wartość relacji międzyludzkich.

Bohaterowie mitów w sztuce

Z dawnych dzieł sztuki możemy dowiedzieć się wiele o życiu ludzi w przeszłości, a także o ich rozumieniu świata. Możemy podróżować w czasie i przestrzeni. Na podstawie swojej wiedzy historycznej zgadnij, do którego kraju w starożytnym świecie „podróżujemy”.

Derek Fichter „Faraon Ramzes II”; „Książę Egiptu” (opcjonalnie).

Opisz utwór muzyczny Dereka Fichtera (melodia, barwa, akompaniament rytmiczny). Porównaj wizerunki kobiet na malowidłach ściennych starożytnego Egiptu. Jak myślisz, kim one są i co robią? Uzasadnij swoją wypowiedź. Jakie znane Ci instrumenty muzyczne przypominają instrumenty egipskich wykonawczyń?

Film „Książę Egiptu” (fragment). Hans Zimmer / Stephen Schwartz. Orkiestrowa składanka muzyki z filmu animowanego „Książę Egiptu”.

Jakie emocje i uczucia postaci z kreskówek wyrażała muzyka (bohaterstwo, determinację, czułość, niepokój)? Które instrumenty muzyczne orkiestry symfonicznej grały solówki? Jak myślisz, czym jest *potpourri* (wymowa: popuri)?

Film animowany „Sztuka starożytnego Egiptu” (seria „Lekcje cioci Sowy”).

Odszyfruj tekst, zastępując nazwy nut słowami.

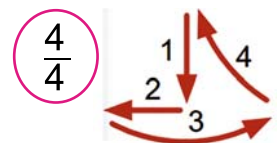
л҃учі́мося ж҃иття Давнього Є҃гипту че҃з його мистецтво. Архітектура, скульптура та ф҃ски прослав҃ють раонів і богів. Наш по҃д чіп҃е розр і ҃ельність ство҃ння зображення. Ось на чільному ҃ці раон з дружиною або в оточенні богів О҃ріса і Гора. А це О҃ріс з дружиною І҃дою. За ҃фами ці боги принесли цивілізацію жите҃м ліни Нілу, дали їм ҃месла, мистецтво й культуру.

Czego można się dowiedzieć z dekoracyjnych płaskorzeźb i starożytnych malowideł? Dlaczego w tekście została wspomniana architektura? Jaką rolę pełniła w starożytnym Egipcie?

Zostań dyrygentem/dyrygentką i dyryguj wykonawcami utworu muzycznego. Spróbuj użyć swoich gestów, aby przekazać charakter i dynamikę dzieła. Który utwór jest marszem? Uzasadnij swoją odpowiedź.

Wariant 1: Johann Strauss „Marsz Egipski”.

Wariant 2: Cyril Scott „The Land of the Lotus”.

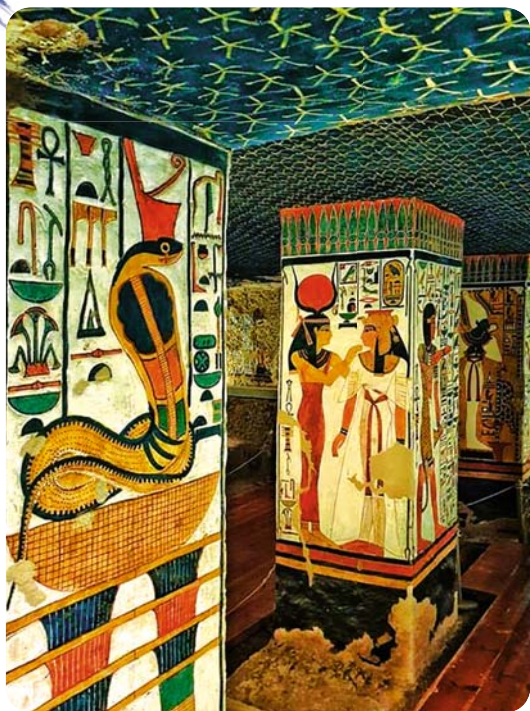
Piosenka „Faraon” (muzyka Anna Olejnikowa, słowa Natalia Iwanowa-Tkaczenko).

Jak wyglądała muzyka w starożytnym Egipcie? Poszukaj informacji o filmach, których akcja została osadzona w starożytnym Egipcie. Obejrzyj jeden z nich i opisz użytą w nim muzykę.

Bohaterowie mitów w sztuce

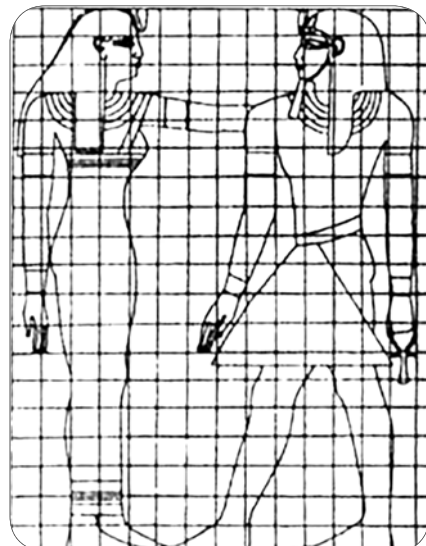
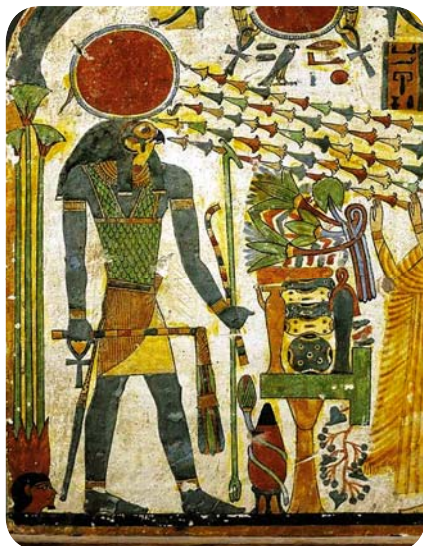
Mitologia i starożytna historia opowiadają o wyobrażeniach antycznych ludów na temat pochodzenia Ziemi, wszechświata, ludzi, zjawisk natury, bogów, a także różnych mitycznych stworzeń.

Stworzone przez wyobraźnię starożytnych ludzi historie były wcześniej postrzegane jako wiarygodne. Ich fabuły stanowią źródło inspiracji dla artystów i są tematami wielu dzieł sztuki.

Prawdą jest, że można poznawać idee starożytnych ludzi za pośrednictwem dawnych fresków i architektury.

Co „opowiadają” o ludziach dzieła starożytnych egipskich twórców? Określ i nazwij ich środki wyrazu. Dlaczego wydaje się, że zostały stworzone przez jedną osobę? Co czyni te dzieła wyjątkowymi i rozpoznawalnymi na tle całej światowej sztuki?

W wolnej chwili dowiedz się, czym był egipski kanon i w jaki sposób siatka kwadratów pomogła starożytnym egipskim artystom przestrzegać zasad tworzenia obrazów.

Motywy mitologiczne – to przedstawienie w sztuce wydarzeń oraz bohaterów mitów i legend różnych ludów.

Styczna kompozycja tworzy wrażenie bezruchu. Styczność można osiągnąć poprzez lustrzane przedstawienie części i pionowe (poziome) linie. *Dynamiczna kompozycja* (3) oddaje ruch za pośrednictwem różnych elementów: rytm, pionowe i faliste linie, kontrast, ukośny układ elementów.

Praca w grupach. Dokonaj analizy kompozycji. Określ, jakie środki są używane do osiągnięcia statyki (dynamiki).

Stwórz ilustrację do egipskiego mitu „Ra i Apollo” (za pomocą kredek woskowych, akwareli).
Kroki do wprawy malarskiej:

- Wyobraź sobie fragment mitu. Użyj ołówka, aby naszkicować postacie.
- Dodaj kontrastujące kolory i rysuj kredkami woskowymi. Tło namalowane farbami akwarelowymi pomoże stworzyć fantastyczną atmosferę.

? Co jest charakterystyczne dla sztuk pięknych starożytnego Egiptu? Co było dla Ciebie odkryciem? Co malarz/malarka musi wiedzieć i na co być przygotowany/ przygotowana, aby przełożyć motyw mitologiczny na obraz artystyczny.

Bohaterowie mitów w sztuce

Od czasów starożytnych sztuka była traktowana ze szczególnym szacunkiem w różnych częściach świata. Np. starożytna chińska legenda głosi, że magiczny ptak nauczył ludzi tworzyć sztukę. Jego pierze miało pięć kolorów. Każdy z tych kolorów opowiadał o żywiołach – wodzie, ogniu, ziemi, drzewie i metalu. Ptak kroczył dumnie – pojawił się taniec, wydał donośny głos – narodziła się pieśń...

W Chinach i Japonii muzyka od dawna była jednym z najważniejszych elementów edukacji dziecięcej i jedną z najważniejszych nauk do studiowania. Prawie dwa tysiące lat temu w Chinach przy dworze cesarza założono akademię muzyki i tańca „Sad pereł”. Świadczy to o wielkiej wadze przywiązywanej do twórczości i szkolenia profesjonalnych artystów.

Liu Wen Jin „Reflections on the Great Wall of China” na erhu i orkiestrę (fragment).

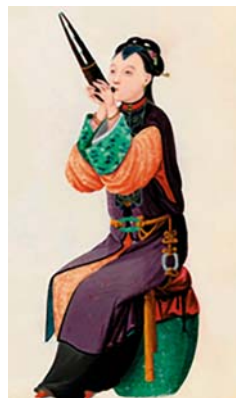
Podczas słuchania utworu zwróć uwagę na instrumenty muzyczne w orkiestrze. Zapoznaj się z ich nazwami zapisanymi pod obrazkami. Jaki gatunek muzyki reprezentuje ten utwór? Uzasadnij swoją odpowiedź. Czy „refleksje” inspirowane muzyką są smutne, tragiczne czy jasne i optymistyczne? Jeśli chcesz, posłuchaj brzmienia chińskich instrumentów muzycznych. Opisz je. Porównaj je z instrumentami, które znasz.

Gra na guzheng

erhu

shen

pipa

„DESZCZOWE KROPLE”

Chińska piosenka ludowa

6

11

Ді-лінь, ді-лінь, ді-лінь, ді-лінь - кра-пель-ки дзве-нять! Ді-лінь, ді-лінь,
ді-лінь, ді-лінь, до струм-ка бі-жать. Кап-нуть в річ-ку - там во-да,
кап-нуть в щіч-ку - не бі-да. Скіль-ки їх, скіль-ки їх кра-пель до-що-вих!

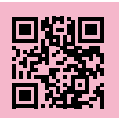

Jakich instrumentów muzycznych należy użyć do zagrania tej piosenki? Stwórz akompaniament muzyczny do tego utworu.

Udawaj, że grasz naprzemiennie na czarnych i białych klawiszach pianina. Przeczytaj nazwy chińskich instrumentów muzycznych. Do jakich grup one należą?

Г П У І Ч П Ж Е А Н Е Ш Р Е Х Н У

Zabawa ruchowa. Ćwiczenie rytmiczne.

Filmy animowane są interesujące i zabawne! Często opierają się na mitach i legendach, łącząc rzeczywistość z fantastyką, przeszłość z teraźniejszością.

Joe Hisaishi muzyka z filmu anime „Księżniczka Mononoke” autorstwa Hayao Miyazakiego, „Howl's Traveling Castle” („Ruchomy zamek Hauru”) (opcjonalnie). Anime „Everest”.

Opisz muzykę Chin i Japonii. W wolnej chwili obejrzyj film anime „Everest” lub jeden z filmów Hayao Miyazakiego. Określ główny temat filmu. Jaką rolę w filmie odgrywa muzyka?

Bohaterowie mitów w sztuce

1 Malarstwo chińskie wyróżnia się wyrafinowaniem i kunsztem. Chińska sztuka należy do najstarszych na świecie. Pokazuje związek ludzkiego życia z naturą, harmonijnie łączy poezję i kaligrafię chińską, mit i rzeczywistość. Fantazyjne i różnorodne artystycznie obrazy opiekuńczych i groźnych bóstw „opowiadają” o pochodzeniu wszechświata, człowieka, twórczości, a także o pierwszych władcach itp.

3 ? Opisz artystyczne obrazy starożytnych chińskich bogów (1–3). W oparciu o dzieła sztuki (3) przedstaw starożytną chińską wizję stworzenia świata.

Otwarta kompozycja chińskich malarzy jest zabiegiem celowym. W taki sposób oddają nieograniczoną przestrzeń i nieskończoność czasu. Artyści często wybierają również wydłużony, prostokątny format dla swoich prac. Wielometrowy **zwój poziomy**, rozwijający się w rękach, pozwala widzom na ciągle zapoznawanie się z fabułą. **Zwój pionowy** symbolizuje wertykalną budowę świata od ziemi do nieba i od nieba do ziemi. Można go powiesić na ścianie.

Zwój – to format chińskiego dzieła sztuki; rolka papierusu, pergaminu; rękopis nawinięty na wałek.

? Porównaj kompozycje i artystyczne wizerunki chińskiej bogini, władczyni smoków Nüwa, wykreowane przez starożytnych (2) i współczesnych (4, 5) twórców. Dlaczego postacie ze starożytnych chińskich mitów są nadal obecne w fantasy i anime?

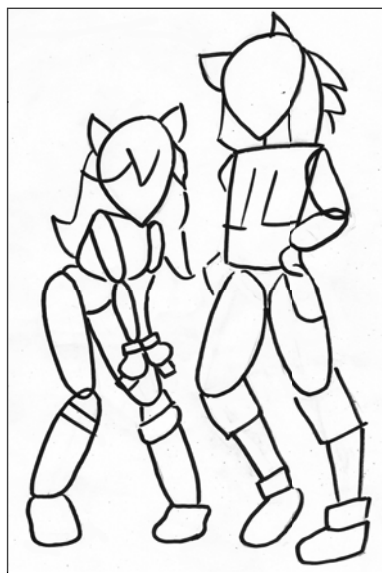
Anime (japońska animacja), które jest dziś bardzo popularne, narodziło się w Japonii na początku XX wieku. Wyróżnia je charakterystyczny sposób przedstawiania postaci i tła.

? Przypomnij sobie anime, które znasz. Podziel się ich fabułą z przyjaciółmi.

! Narysuj mityczne postacie anime z Dalekiego Wschodu za pomocą dostępnych materiałów graficznych (*kredek ołówkowych, markerów, markerów anime itp.*).

Etapy wprawy malarskiej:

- zaznacz figur geometrycznych zaprojektuj części ciała postaci

? Czego dowiedziałeś się o chińskim malarstwie? Jakie środki artystyczne charakteryzują kompozycje zwojów chińskich mistrzów? Zastanów się, dlaczego o chińskim obrazie mówi się, że jest „napisany” a nie „namalowany”, a taki obraz powinien być „czytany”, a nie „oglądany”?

Bohaterowie mitów w sztuce

Lyra

Avlos

Starożytni Grecy uważali muzykę za dar od bogów. Wierzyli, że bogowie wynaleźli instrumenty muzyczne: Hermes – lirę, Pan – syrinks (fletnia Pana), Atena aulos (flet). Sama nazwa muzyka pochodzi od słowa „muza”. Jak wiadomo, w starożytnej mitologii greckiej są to boginie – opiekunki różnych dziedzin sztuki i nauki. Nic więc dziwnego, że artyści od zawsze komponowali utwory poświęcone muzom i śpiewali na ich cześć ody – majestatyczne, podniosłe pieśni, których gatunek wywodzi się ze starożytnej Grecji.

Łesia Dyczko. Kantata „Oda do Muzyki” na podstawie wierszy Borysa Olijnyka (fragment).

Opisz melodię ody i jej wykonawców. Przypomnij sobie, który gatunek wokalny charakteryzuje się uroczystą muzyką i słowami. Jakie znasz mity starożytnej Grecji? O kim (lub o czym) opowiadają? Opisz prawdopodobne brzmienie instrumentów muzycznych widocznych na malowidłach pochodzących ze starożytnej Grecji (1, 2). Do jakich grup one należą? Spróbuj zidentyfikować i nazwać muzy ukazane na starożytnej mozaice umieszczonej poniżej (3). Porównaj charakterystyczne cechy przedstawiania człowieka w starożytnej Grecji i w Egipcie.

Poznaj gatunek muzyczny. Aby wyrazić smutne myśli, zadumę, liryczny lub smutny nastrój, autorzy wykorzystują „elegię”, czyli gatunek muzyczny, który wywodzi się ze sztuki starożytnej Grecji.

Jules Massenet „Elegia”. Mykoła Łysenko „Elegia”. Vangelis „Elegia” (na wybór).

Opisz środki wyrazu muzycznego „elegii”: melodia, dynamika, barwa, tempo.

Melodia	śpiewna, szybka, spokojna, burzliwa, dynamiczna
Dynamika	<i>p mp mf f ff</i>

Tembr	instrumenty / grupy instrumentów orkiestry symfonicznej
Tempo	wolne, umiarkowane, szybkie

W starożytnej Grecji poezję komponowano przy dźwiękach liry (stąd słowo „liryka”).

Jedną z najciekawszych postaci mitologicznych jest Orfeusz. Jego muzykę podziwiali zarówno ludzie, jak i zwierzęta.

Wiele dzieł sztuki poświęconych jest temu mitologicznemu bohaterowi. Bardzo znana jest opera „Orfeusz i Eurydyka” skomponowana przez Christopa Willibalda Glucka i pochodząca z niej słynna melodia. W ucho wpadają dźwięki będące pełną czułości opowieścią o ogromnej miłości Orfeusza do swojej żony Eurydyki.

Christoph Willibald Gluck melodia z opery „Orfeusz i Eurydyka”.

Opisz melodię, tempo i emocje, jakie wzbudziła w Tobie ta muzyka. Czy należy ona do gatunku „elegii”? Uzasadnij swoją odpowiedź.

MUZYKA

Muzyka *Jurij Rożkow* Słowa *Igor Borowyk*

Приспів

Му - зи-ка, му - зи-ка! Во - на лег - ка, про - зо - ра й ніж - на.
 Му - зи-ка, му - зи-ка! Як ві - те - рець вес - ня - но сві - жий.
 Му - зи-ка, му - зи-ка! Без не - ї щас - тя не бу - ва - є. Му - зи-ка
 му - зи - ка! Сер - ця за - ко - ха - них єд - на - є.

ELEGIA (gr. ἐλεγεία – „pieśń żałobna”, „skarga”)

Utwórz wokalny lub instrumentalny o charakterze smutnego rozpamiętywania, rozważania lub skargi.

Utwórz liryczny o treści poważnej, refleksyjnej, smutnej.

Jaki był stosunek starożytnych Greków do sztuki, a w szczególności do muzyki? Jak opisałbyś/opisałabyś „nastrój elegijny”? Przeprowadź mini-badanie na temat „Gatunki muzyczne, które wywodzą się ze sztuki starożytnej”

Bohaterowie mitów w sztuce

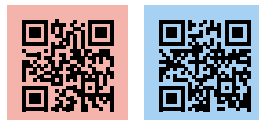
1 Wyobrażenia starożytnych Greków na temat życia bogów i mitologicznych bohaterów, ich relacje z prostymi śmiertelnikami – to historie, które od wieków inspirowały artystów do tworzenia artystycznych arcydzieł. Starożytna mitologia grecka jest często podstawą do nakręcenia filmów, kreskówek, stworzenia gier wideo czy napisania komiksów, itd.

2 Jaka część mitu o rzeźbiarzu Pigmalionie i jego ożywionym posągu Galatei została przedstawiona na obrazkach (2–4)? Porównaj te dzieła i ich środki wyrazu oraz kompozycję. Co, gdzie i kiedy dzieje się z bohaterami, w jakiej sytuacji i w jakim stanie się znajdują?

3 „Usłyszałeś świętą prawdę” (Herkules), „Przygody Odyszeusza” (reż. Mario Camerini, 1954), „Orfeusz i Eurydyka” (fragment do wyboru).

4 Obejrzyj zdjęcia syren (1, 5, 6). Kim były? O czym śpiewały i dlaczego ten śpiew tak fascynował żeglarzy z całego świata? W jakich rodzajach sztuki są one przedstawione? Jak nazywa się obraz na ceramice (1)?

ABC plastyki

Starożytni Grecy wierzyli, że harmonia i rytm są esencją piękna. Dzieło sztuki zawsze opiera się na całościowej kompozycji. Wszystkie elementy są ze sobą połączone, zjednoczone wspólnym celem, ideą i koncepcją artystyczną; rytmicznością i regularnością określonych środków wyrazu. Aby osiągnąć harmonię całości, wszystkie części są do siebie dopasowane, zrównoważone i uporządkowane. Po spełnieniu tych warunków kompozycja będzie stanowiła jedną, harmonijną całość.

Stwórz kompozycję graficzną ze śpiewającymi syrenami (materiały graficzne do wyboru). Wybierz dowolny format. Użyj lekkich linii, aby obrysować główne elementy kompozycji. Dopracuj linie rysunku. Uporządkuj szczegóły. Wybierz kolory i pokoloruj całość.

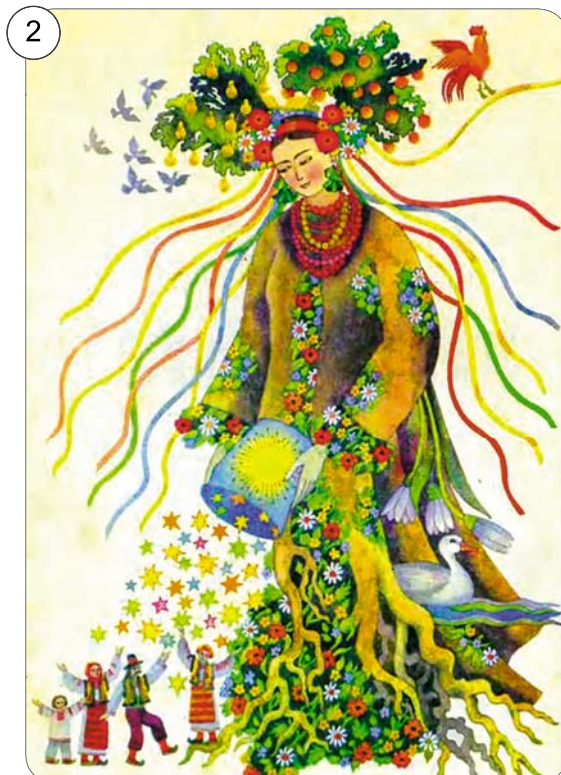

Jaką wartość dla współczesnego człowieka ma starożytna mitologia grecka? Dlaczego wciąż przyciąga zainteresowanie twórców? W jakich rodzajach sztuk pięknych artyści tworzyli artystyczne wizerunki bogów Olimpu i bohaterów starożytnych mitów greckich?

W wolnej chwili dowiedz się, które postacie ze starożytnej mitologii greckiej pojawiają się w serii o Harrym Potterze autorstwa brytyjskiej pisarki J.K. Rowling.

Bohaterowie mitów w sztuce

Z głębi wieków wynurza się fantastyczny świat legend, baśni, pieśni ludowych, obrzędów, mitów Ukrainy. Z nich dowiadujemy się, jak nasi przodkowie rozumieli otaczający świat, a także w jaki sposób życie naszych protoplastów było połączone z kalendarzem słonecznym i cyklem przyrodniczym. Porami roku opiekowali się bogowie – Kolada (zima), Kupała (lato), Łada i Łado (wiosna) oraz Owseń (jesień).

Co wiesz o wiosennych obrzędach dawnych Ukraińców? Jak sądzisz jakie ważne „przesłanie” zostało przedstawione w wizerunku Łady - bogini wiosny, patronki małżeństwa i miłości (1)? Stwórz krótką historię na podstawie obrazu Wiktorii Kowalczuk (2).

Aby zachować ludowe dziedzictwo muzyczne, wielu ukraińskich kompozytorów zaczęło zbierać i zapisywać melodie ludowe. Zachowywali je w oryginale i wykorzystywali jako podstawę nowych kompozycji.

Stanisław Ludkewycz aranżacja ukraińskiej pieśni ludowej „Gagiłka”; Go_A „Wesnianka”; Andriana „Wesnianka” (do wyboru); Myroslaw Skoryk „Karpacka rapsodia” (fragment).

Porównaj wykonania wesnianek, czyli pieśni na powitanie wiosny. Udowodnij, że pieśni ludowe są dziś zaaranżowane nowocześnie i cieszą się dużą popularnością. Opisz muzyczne obrazy „Karpackiej rapsodii”.

Rapsodia (gr. *rapsod* – „wędrujący śpiewak”) – to utwór instrumentalny oparty na motywach muzyki ludowej. Wywodzi się z tradycji antycznej Grecji.

Melodie ludowe zostały zachowane w oryginale i służą teraz jako podstawa do nowych kompozycji.

Współcześni kompozytorzy tworzą aranżacje: dodają instrumentalne brzmienie do jednogłosowej melodii (np. w stylu rockowym czy popowym); aranżują ludową melodię na wielogłosowy chór lub orkiestrę. Folklorystyczne melodie są również wykorzystywane w utworach instrumentalnych różnych gatunków, np. w rapsodiach. Melodie rustykalne są często wykorzystywane do tworzenia barwnych choreografii.

Układ choreograficzny do kompozycji „Podolanoczka”. Film animowany „Mawka. Leśna pieśń” (fragment).

„The Crooked Dance” („Krzywy taniec”).

W jakiej formie prezentowana jest sztuka ludowa?

POWSTAŁ TANIEC SCENICZNY

ODTWORZONO STAROŻYTNY OBRZĘD

TANIEC LUDOWY JEST WYKORZYSTYWANY W ANIMACJI

Praca w dwóch grupach — dziewczyny/chłopcy. Przedstawienie/inscenizacja ludowej pieśni-zabawy „I zasialiśmy proso”. Obie grupy stoją w odległości dziesięciu kroków od siebie, trzymając się za ręce i ustawiając się w jednej linii. Podczas śpiewania pierwsza grupa zbliża się do drugiej, a następnie wraca na swoje miejsce. Druga grupa robi to samo, zbliża się i oddala.

Гурт 1

4 А ми про-со сі - я-ли, сі - я-ли,

Гурт 2 ой, дід-ла-до, сі - я-ли, сі - я-ли!

10 А ми про-со ви - топ-чем, ви-топ-чем,

ой, дід-ла-до, ви - топ-чем, ви-топ-чем!

Zastanów się, dlaczego muzyka ludowa jest stale popularna.

Jakie zwyczaje ludowe znasz i pielęgnujesz w swojej rodzinie? Dowiedz się więcej o obchodach ukraińskich świąt kalendarzowych i obrzędowych. Przygotuj mini-raport.

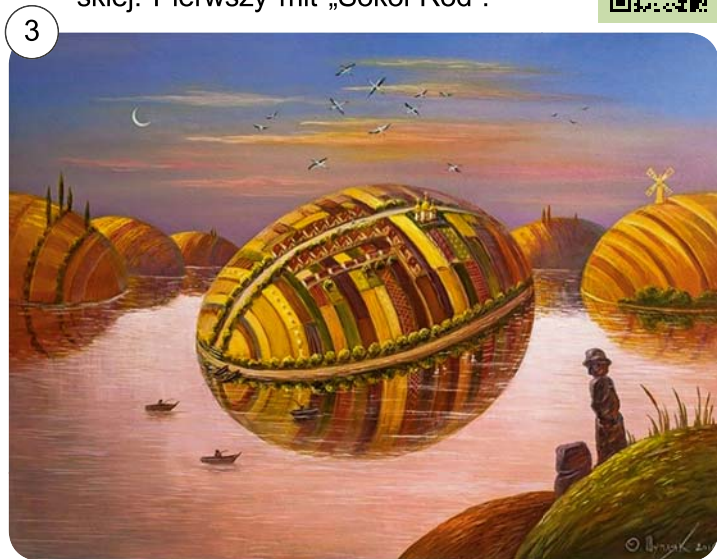
Bohaterowie mitów w sztuce

1 Bogaty starodawny folklor i obyczajowość były pielęgnowane przez Ukraińców, stanowiąc inspirację do powstania unikatowych dzieł artystycznych. I tak na przykład artystyczne obrazy słowiańskiego mitu o stworzeniu Wszechświata zostały przedstawione przez wielu twórców sztuk pięknych i cyfrowych.

Mity starożytnych Słowian. Mitologia słowiańska przed chrztem Rusi Kijowskiej. Pierwszy mit „Sokół-Rod”.

2 Wyobraź sobie Jajo Świata z mitologicznego tekstu. „Stworzony z łez boskiego oka, złotoskrzydły Sokół-Rod zniósł Złote Jajo. Ze skorupy narodziło się Niebo Swaróg i ziemia Rodzanica, z żółtka – słońce Dadźbóg, z białka – woda Mokosz. A kiedy Dadźbóg i Mokosz dotknęli ziemi Rodzanicy, powstał wielki i różnorodny wszechświat z roślinami, zwierzętami i ludźmi”.

3 O tradycjach wywodzących się z jakiego regionu Ukrainy „opowiadają” symboliczne wzory ukazane na pracy Jurija Macyka (2)? Co jest szczególnego w kompozycjach Olega Szuplaka (3) i Switłany Borysenko (4)? Wymyśl własne tytuły dla tych dzieł. Dowiedz się, jak nazwali je autorzy.

4 Dlaczego wizerunek Jaja Świata jest często przedstawiany na lnianych ręcznikach i amuletach? Co wiesz o pisankarstwie jako starodawnej tradycji narodu ukraińskiego? Czego symbolem jest pisanka?

Ukraińska artystka Olesia Wakulenko z Charkowa dodała ukraińskich akcentów do modnych światowych tendencji i stworzyła pierwszy ukraiński album „Kocham Ukrainę” zawierający antystresowe kolorowanki.

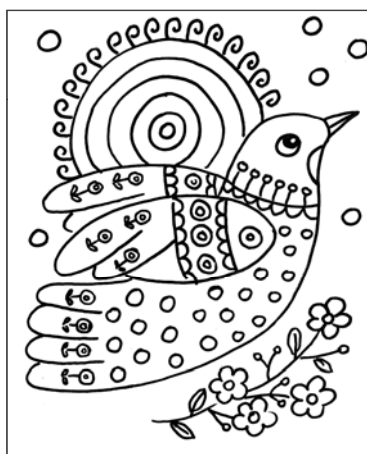
„Kocham Ukrainę”. Kolorowanka antystresowa autorstwa Ołesi Wakulenko.

Przeanalizuj kompozycję prac Ołesi Wakulenko. Jakich środków użyła artystka, aby stworzyć wrażenie ruchu? Jaką rolę odegrały wybrane przez nią kombinacje kolorów?

Stwórz własną antystresową kolorowankę opartą na micie o stworzeniu Wszechświata.

W wolnej chwili poszukaj w Internecie zdjęć pisanek z następującymi symbolami: „oczy” (oko Boga), „ptaki” (Sokół-Rod), krzyżyki (jedność nieba i ziemi). Spróbuj rozszyfrować znaczenie innych starodawnych symboli występujących na pisanekach.

Obrazy historyczne w sztuce

Z dzieł sztuki dowiadujemy się o tysiącletniej historii Ukrainy. Wielkość prastarego państwa Rusi-Ukrainy przedstawiają kroniki, np. „Powieść minionych lat” autorstwa Nestora Kronikarza. Wspaniałym świadkiem przeszłości jest także pradawna architektura. Na przykład Sobór Sofijski w Kijowie jest niewyczerpanym źródłem cennych informacji. Jego starożytne monumentalne malowidła zawierają portrety rodziny Jarosława Mądrego i sceny z życia Rusinów (s. 95).

Niestety nie przetrwała średniowieczna muzyka. Jednak kompozytorzy, sięgając do historii Rusi-Ukrainy, oddają w muzyce swoje wrażenia na temat prastarej sztuki, a także charaktery i wizerunki ludzi oraz wydarzenia z tamtych odległych czasów. Na przykład piękno i majestat kijowskiego soboru Mądrości Bożej, urok dzwonów, malowidła inspirowane malarstwem freskowym znalazły odzwierciedlenie w licznych muzycznych *cyklach*.

 Gennadij Saško cykl „Echo wieków”, cz. 3 „Święta Sofia Kijowska”. Walery Kikta symfonia koncertowa „Freski Świętej Sofii Kijowskiej”, cz. 4 „Portret grupowy córek Jarosława Mądrego”, cz. 8. „Błazny”

 Co wyobrażasz sobie, słuchając utworu „Święta Sofia Kijowska”? Jakie dźwięki z otoczenia słycać w przesunięciach wysokiego rejestru i w jednorodności niskiego rejestru? W jaki sposób muzyka obrazuje lekki i delikatny chód córek księcia? Które barwy instrumentów (lub który instrument) przeważały? Czy zgodnie z muzyką błazny są smutne czy wesołe? Uzasadnij swoją odpowiedź. Co łączy obrazy w tryptyku Łarysy Kozaczenko? Jakiego rodzaju muzyki można użyć do przedstawienia każdej jego części?

 Animacja „Ruś Kijowska: Jarosław Mądry”. Seria 5 „Księża-podróż. Ukraina”.

Cykle muzyczne łączą wspólną treścią oddzielne części, niezależne pod względem budowy i charakteru. W sztuce istnieją również „cykle artystyczne”. W zależności od liczby obrazów w cyklu nazywa się je dyptykami (czyli obrazami składającymi się z dwóch elementów) lub tryptykami (czyli obrazami składającymi się z trzech elementów) (s. 94).

Sobór Mądrości Bożej.
Freski i widok ogólny

Błazny – to zwiastuny ukraińskiej profesjonalnej sztuki muzycznej i teatralnej: muzycy, tancerze, śpiewacy itp.

Średniowieczne melodie Rusi-Ukrainy (*lira korbowa i trąbka*).

„UKRAINA JEST ŚWIATŁEM!”
Muzyka i słowa *Lesia Gorowa*

4/4

Я ма-лень-кий про-мінь ве-ли-ко-го сон-ця, що да-є на-ді-ю, ко-
 4 ли схо-дить вран-ці. Я ма-ла крап-ли-на ве-ли-ко-го ро-ду,
 7 прос-то я ди-ти-на сво-го на-ро-ду!

Dlaczego sztuka jest uważana za jedno z najważniejszych źródeł informacji o historii ludzkości? Podaj kilka przykładów. **Projekt „Szlakiem zabytków i sztuki Rusi-Ukrainy”.**

Obrazy historyczne w sztuce

1

Uważnie przyglądając się dziełom artystycznym, które ukazują wydarzenia historyczne z przeszłości i teraźniejszości, można wiele dowiedzieć się o losach Ojczyzny oraz innych państw i narodów. Takie dzieła sztuki należą do jednego z najbardziej złożonych gatunków sztuki – sztuki historycznej.

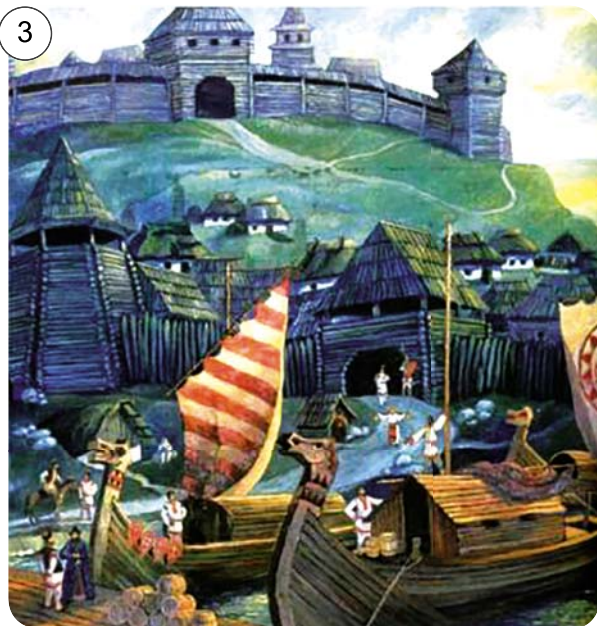

Zastanów się, z jakimi gatunkami sztuk pięknych związana jest sztuka historyczna. Czy wiesz, komu poświęcona jest rzeźba Wasyla Borodaja w Kijowie (1)? Czego można dowiedzieć się z obrazu Antona Łosenki „Wołodmyr i Rognida” (2) o ludziach z czasów Rusi-Ukrainy? Opisz kolorystykę i kompozycję tego dzieła. Potwierdź lub obal następującą opinię: „Danyło Narbut stworzył w swoim dziele pod tytułem „Przystań na Dnieprze” (3) obraz nowoczesnego miasta”.

2

3

Stwórz opowieść o księciu Wołodymyrze na podstawie miniatur z piętnastowiecznego Latopisu Radziwiłłowskiego.

Ludzie od dawna próbowali łączyć obraz i test – od starożytnych malowideł po nowoczesne komiksy (sekwencja rysunków z subtelnymi testami, które tworzą spójną historię). W wydawnictwach autorzy tworzą fabułę komiksów, a malarze zajmują się renderowaniem i pracują z kolorami.

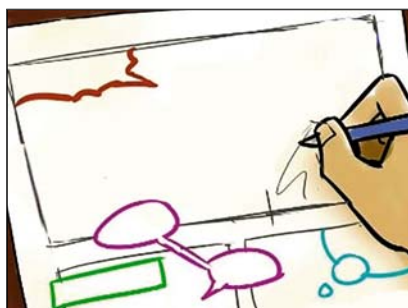
Porównaj produkcję komiksu z animacją. Co je łączy, a co różni?

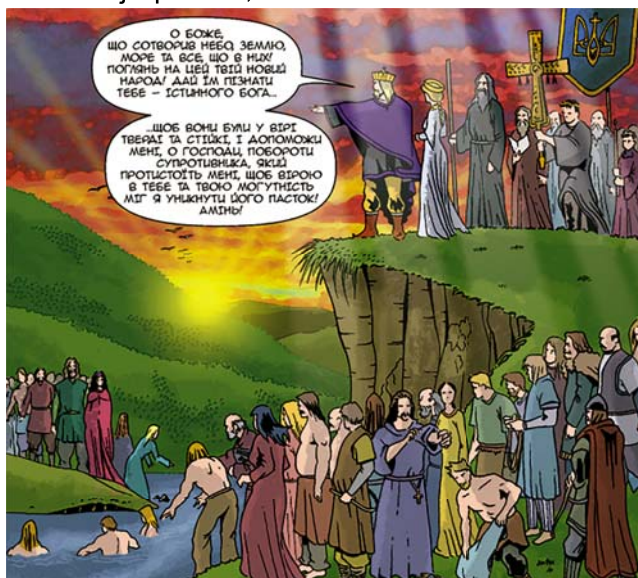
Praca w grupach. Stwórz komiks o historii Ukrainy.

Kroki do wprawy malarskiej:

- Wymyśl fabułę; określ format, tło, kształt wstawek tekstowych, czcionkę.
- Podziel scenariusz na fragmenty w klatkach. Każda klatka to osobna scena.
- Wizualizuj scenariusz za pomocą szkiców: narysuj szczegółowo swoją historię i pokoloruj ją.

Pamiętaj! W historyjce obrazkowej wszystko ma znaczenie – wybór kadru i dobór każdego słowa, kompozycja i styl, perspektywa i emocje postaci, tło...

Jakich rodzajów sztuk wizualnych używali twórcy do rekonstrukcji i podkreślania wydarzeń z przeszłości naszego kraju?

W wolnej chwili dowiedz się, jakie zasoby internetowe (Bitstrips, Canva, Witty Comics, Pixton, StoryboardThat) mogą pomóc Tobie i Twoim kolegom w stworzeniu komiksu.

Obrazy historyczne w sztuce

1

Mykoła Łysenko uwertura do opery „Taras Bulba” (fragment).

Jakie cechy charakteru Ukraińców przedstawia uwertura do opery „Taras Bulba”? Dowiedz się, jaka melodia ukraińskiej pieśni ludowej została użyta w tym fragmencie.

Przeszłość narodu ukraińskiego opiera się na pieśniach ludowych i historycznych. Dumki wykonywane są w formie recytatywu lub przy akompaniamencie kobzy/bandury/liry.

2

Czy wiesz, jakie wydarzenia upamiętnia pomnik w Kijowie (1)? Opowiedz o tym kolegom/koleżankom z klasy. Przypomnij sobie imię głównego bohatera obrazu Ludmyły Krywenko (2). Co odróżnia tę pracę od tradycyjnych obrazów ludowych (fabuła, kompozycja z tą postacią)? Dowiedz się z dodatkowych źródeł, dlaczego takie obrazy były bardzo popularne wśród naszego narodu.

Dawno, dawno temu w starożytnej Grecji wędrowni śpiewacy-rapsodowie komponowali i recytowali zachwycające poematy. Obecnie gatunkiem profesjonalnej muzyki instrumentalnej wykorzystującym muzyczną „opowieść” jest poemat symfoniczny. Właśnie w nim język muzyki może być użyty do opowiedzenia o wydarzeniu, zwłaszcza historycznym. Na przykład, *poemat symfoniczny* „Miłosierdzie nad otchłanią” – o tragedii w Babiny Jarze podczas II wojny światowej i „Niezlomni” – o męstatycznej i bohaterskiej teraźniejszości.

Walery Kwaśniewski symfonia – poemat „Miłosierdzie nad otchłanią”, cz. 2. „Ofiarom Holokaustu”; Igor Zakus poemat symfoniczny „Niezlomni” (fragmenty).

Jakie rodzaje orkiestr wykonywały muzykę? Które instrumenty grały solówki? Porównaj emocje obecne w każdym utworze muzycznym. Wskaż odpowiednie określenia.

smutna

jasna

delikatna

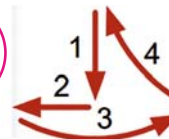
żałobna

tragiczna

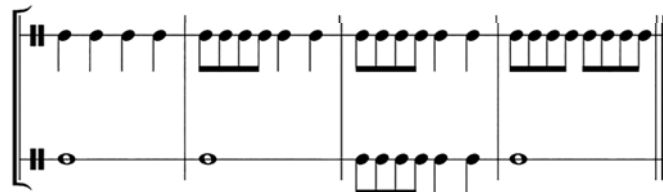
wzniosła

Wciel się w rolę dyrygenta/dyrygentki lub piosenkarza/piosenkarki. Dyryguj lub zagraj z przyjaciółmi rytmiczny akompaniament do ukraińskiej piosenki „Засвіт встали козаченьки”.

5

„Ukraina jest światłem!” (muzyka i słowa Łesia Horowa).

O jakich wydarzeniach z historii naszego narodu dowiedziałeś się dzięki sztuce? Jakie są gatunki muzyczne utworów, których słuchałeś/ słuchałaś? Jakie emocje przeżyłeś / przeżyłaś?

Obrazy historyczne w sztuce

Tysiącletnia bohaterska historia Ukrainy jest niewyczerpanym źródłem inspiracji dla twórców malarstwa historycznego. Opowiadają oni, jak żyli, co osiągnęli i jaki wpływ na rozwój cywilizacji mieli ludzie różnych narodowości, którzy mieszkali w Ukrainie. Wzywają uważnych widzów do ponownego przeżycia wydarzeń historycznych, dają lekcje na przyszłość i sprawiają, że serca ludzi stają się szlachetniejsze.

Obejrzyj wideo i zastanów się nad rolą artystów w jego tworzeniu.

TNMK – Historia Ukrainy w 5 minut.

Czego można się dowiedzieć z przedstawionych znaczków pocztowych? W jakich czasach żyły te postacie, czym się zajmowały?

Poznaj tekst multimedialny zatytułowany „Znaczki pocztowe jako broń. Historia ukraińskiego oporu pocztowego” oraz badania nad tematami, na które artyści starają się zwrócić naszą uwagę.

Znaczek pocztowy – to dzieło użytkowej grafiki małych form; znak wartościowy, służący do rozliczania za usługi pocztowe.

Praca w grupach. Dokonaj analizy kompozycji i kombinacji kolorów współczesnych znaczków pocztowych dotyczących wydarzeń w Ukrainie. Jak powinien wyglądać znaczek pocztowy? Kto mógłby być jego autorem?

Gra „Zgadnij”. Dobierzcie się w zespoły. Każdy uczestnik wybiera ulubionego bohatera lub bohaterkę z historii Ukrainy. Nie nazywając jego/jej imienia, przedstawia pozostałym uczestnikom portret słowny tego bohatera. Zespół z najbardziej rozpoznawalnymi portretami wygrywa. Do gry można użyć katalogu znaczków pocztowych Ukrainy.

Wykonaj szkic własnego znaczka pocztowego. Wykorzystaj motywy zaczerpnięte z historycznego dziedzictwa Ukrainy (materiały i techniki artystyczne do wyboru).

Jaką rolę w Twoim życiu odgrywają dzieła ukraińskich twórców malarstwa historycznego? Jak myślisz, jaką wartość mają znaczki pocztowe? Co trzeba wiedzieć i umieć, aby stworzyć znaczek pocztowy?

W wolnym czasie stwórz razem z kolegami album z wybranymi dziełami ukazującymi wątki z historii i teraźniejszości Ukrainy. Podczas prezentacji porównaj przedstawione wydarzenia i postacie oraz ich charaktery. Postaw szczególny nacisk na dążenie Ukraińców do wolności.

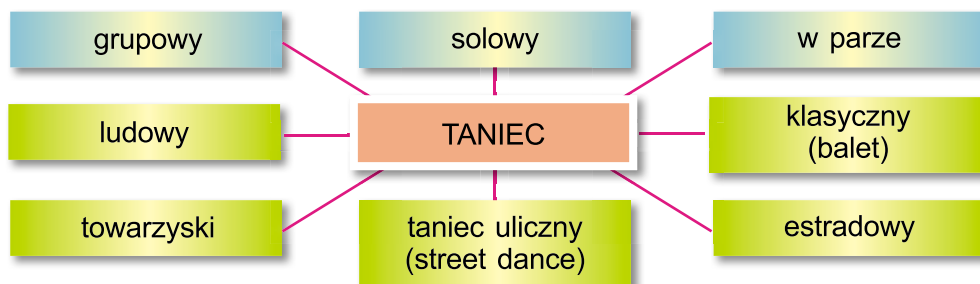
Malarstwo rodzajowe

Sztuka jest ważną częścią codziennego życia człowieka i towarzyszy nam od zarania dziejów. Odpoczynek jest jego częścią. Często, gdy nie wiemy, co zrobić w wolnym czasie, z pomocą przychodzi nam taniec – forma sztuki opierająca się na specjalnym systemie ruchów, gestów, mimiki, tempa, rytmu itp. W czasach starożytnych tańce były częścią obrzędów i rytuałów, a także ceremonii. Obecnie są one wykonywane na dużej scenie i na ulicy, na imprezach masowych i uroczystościach rodzinnych. Energiczne ruchy pod rytm muzyki pomagają poprawić nastrój i przywrócić siły fizyczne. Choć nie każdy potrafi robić to perfekcyjnie, jedno jest pewne – taniec pozwala wyrazić emocje poprzez ruch, utrzymać formę i dobrze się bawić.

? Jakie rodzaje sztuki tanecznej zostały przedstawione na ilustracjach? Co o nich wiesz? Użyj diagramu, aby opowiedzieć o rodzajach tańca, które znasz.

Tańce ludowe są obecnie popularne i cenione na całym świecie. Inspirują kompozytorów i choreografów do tworzenia oryginalnych dzieł koncertowych z gatunku tańca. Kompozytorzy wykorzystują w nich melodie ludowe i tworzą własne intonacje i rytmy charakterystyczne dla danego tańca, a choreografowie wystawiają teatry tańca.

Taniec w wykonaniu Narodowego Akademickiego Zespołu Tańca Ukrainy im. Pawła Wirskiego.

Wymyśl nazwę dla tańca. O jaki rodzaj aktywności chodziło? W jaki sposób taniec to wyjaśnił? Do jakiego rodzaju tańca zaklasyfikowałbyś / zaklasyfikowałybyś ten utwór? Uzasadnij swoją odpowiedź. Kim są tancerze?

Myrośław Skoryk „Taniec ludowy”; Johannes Brahms „Taniec węgierski nr 5”; Fryderyk Chopin „Polonez A-dur” (do wyboru).

Opisz utwór (jego postać, melodię, rytm, tempo, dynamikę, obsadę). Jeśli chcesz, stwórz pantomimę opartą na usłyszanym muzyce.

„WESNIANKA”

Muzyka WITALIJ FILIPENKO Słowa ANATOLIJ NOWGORODZKI

Прий - ди, прий - ди, вес - но - крас - на, че - пу - ри наш рід - ний край!
За - сві - ти нам сон - це яс - не, зна - ми в гур - ті по - гу -

ляй!
Прий - не - си, вес - но - нам, ряс - ні до - щі, ряс - ні до - щі.
Хай всю - ди, піс - ня лу - на, піс - ня лу - на, піс - ня лу - на.

Прий - не - си, вес - но - нам ра - до - щі, ра - до - щі!
Хай нам зус - трі - неть - ся дів - чи - нонь - ка гар - на.

Wymień rodzaje sztuki tanecznej. Który z nich preferują Twoi koledzy? Dlaczego? Warsztaty taneczne „Ruchy ukraińskiego tańca ludowego”. W wolnej chwili naucz się kilku ruchów tanecznych z ukraińskich tańców ludowych. Wykonaj je, jeśli chcesz, a następnie pochwal się nimi przyjacielom i rodzinie.

Malarstwo rodzajowe

Czy naprawdę chcesz wiedzieć, jak człowiek żyje w tym lub innym kraju w określonym okresie historii? Dobrym sposobem jest zanurzenie się w dziełach **malarstwa rodzajowego**, głównym tematem których jest życie codzienne, ubrania, przedmioty codziennego użytku, obyczaje, obrzędy, tradycje, zwyczaje różnych narodów.

Przypomnij sobie tematy malowideł jaskiniowych (1): polowanie, łowienie ryb, spotkania przy ognisku, taniec – i opracuj własne założenia dotyczące pochodzenia tego gatunku malarskiego.

Jaki ładunek emocjonalny zawiera każde dzieło? Czego możemy dowiedzieć się o ludziach z obrazów Pietera Brueghela Starszego (2), Ołeny Kulczyckiej (3) i Iryny Jaskowej (4)? Porównaj ubrania. Wyciągnij wnioski.

Dzieła malarstwa rodzajowego mogą „opowiadać” o życiu codziennym pojedynczej osoby lub grupy ludzi. Na ich podstawie można zrozumieć, jak żyli ludzie z różnych kultur, co robili i jakie były między nimi relacje.

Praca w grupach. Dokończ zdanie: „Ukraińskie ... jest prestiżowe, modne i stylowe!”.

Obejrzyj wideo Ogólnoukraińskiej szkoły online „6 klasa. Sztuka. Malarstwo rodzajowe i kompozycja” i dowiedz się więcej o kompozycji.

Malarstwo rodzajowe – to gatunek malarski, który przedstawia życie codzienne (pracę, święta, wydarzenia z życia).

Do nawiązania dobrej komunikacji przydatna jest umiejętność żartowania. Czy zgadzasz się z tym stwierdzeniem? Nic dziwnego, że Internet jest pełen wesołych kreskówek. Wśród nich są interesujące materiały o życiu Ukraińców, np. naklejka Viber „Vayolet” (1, autorzy Alon Boroda i Aviv Or) podkreśla, że ukraińska kuchnia jest jedną z najsmaczniejszych na świecie. Z kolei doodle Google „W Dniu niepodległości Ukrainy” (2), autorstwa Sergieja Madukova, przedstawia różnych ludzi z całego naszego kraju, którzy pracują wspólnie, aby osiągnąć pokój i wzajemny szacunek.

? Dokonaj analizy kompozycji graficznych. Co sprawia, że przyciągają wzrok? Co musisz wiedzieć i umieć, aby tworzyć cyfrowe grafiki, które są warte uwagi ludzi na całym świecie?

? Użyj grafiki, aby stworzyć szkic własnej naklejki „Witamy w Ukrainie!”. (*materiały plastyczne do wyboru*).

Kroki do wprawy:

- Stwórz rysunek liniowy. Wybierz kolory. Pokoloruj.
- Zrób zdjęcie, podpisz je i zapisz przyszłą naklejkę w galerii. Pobierz i udostępnij kolegom.

? Zastanów się i omów z kolegami, dlaczego dzieła malarstwa rodzajowego stały się „najlepszymi przyjaciółmi” historyków. Jaka jest Twoim zdaniem wartość dzieł malarstwa rodzajowego?

Malarstwo rodzajowe

Od najdawniejszych czasów ludzie gromadzili się na masowych festynach, zabawach i uroczystościach. W bardziej zamożnych warstwach społeczeństwa organizowano bale – zgromadzenia mężczyzn i kobiet, na których tańczono i rozmawiano.

Bal z filmu „Maria Antonina”; *George Frideric Handel* „Music on the Water” cz. 2. „Menuet”; *Johann Strauss* walc „Nad pięknym, modrym Dunajem”. Bal wiedeński (do wyboru).

Porównaj tańce wykonywane na balach (tempo, muzyka, ruchy). Jakie tańce – szybkie czy wolne – wykonują postacie na obrazach Charlesa Delorsa (1), Ruth Sanderson (2) i Oleksija Lamina (3)? Dlaczego tak sądzisz? Opisz ubiór i postawę tańczących.

Bal to coś więcej niż zwykła potańcówka (albo dyskoteka). To uroczyste wydarzenie, któremu towarzyszy nie mniej uroczysta muzyka, taniec oraz surowe zasady postępowania. W różnych okresach historycznych na balach preferowano różne tańce. Wśród popularnych tańców XVII i XVIII wieku był menuet, a w XIX wieku walc przejął pałeczkę i prawdopodobnie pozostaje ulubionym tańcem na balach do dziś.

Menuet — dawny francuski taniec dworski, w metrum $\frac{3}{4}$. Figury menueta to wielość reweransów (ukłonów) i lekkie kroki suwane po podłodze.

ABC choreografii

Słowo „bal” to nazwa zabawy tanecznej, zazwyczaj o poważnym charakterze. Są one organizowane w celach rozrywkowych i dla przyjemności; są szeroko wykorzystywane w teatrze, filmie i telewizji. Istnieją również turnieje tańca towarzyskiego, które są organizowane zgodnie z określonymi wymogami. Ich uczestnicy stają w taneczne szranki w dwóch programach.

Tańce standardowe	Walc angielski
	Tango
	Walc wiedeński
	Fokstrot
	Quickstep

Tańce latynoamerykańskie	Samba
	Cha-cha-cha
	Rumba
	Paso doble
	Jive

Tango. Samba. Mistrzostwa świata w tańcach latynoamerykańskich (do wyboru).

Jakim rodzajem tańca jest taniec towarzyski – solowy, w parze, grupowy? Co świadczy o doskonałej sprawności fizycznej tancerzy? Jakie środki typowe dla urozmaiconej i bogatej choreografii są wyraźnie widoczne w tańcach towarzyskich?

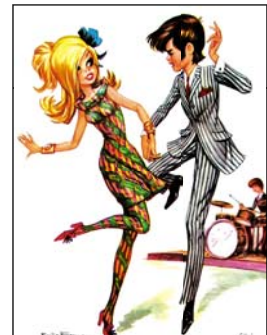
mimika

pantomima

tempo i rytm

strój

układ

Obecnie różnym programom rozrywkowym towarzyszą małe występy taneczne. Lubimy też spotykać się i tańczyć na imprezach lub dyskotekach, gdzie wykonujemy elementy tańca nowoczesnego – hip-hopu, electro, street dance’u itp.

Zabawa ruchowa. Just Dance Kids. Taniec w wykonaniu zespołu „Kris Kross”.

Jakie nowoczesne tańce wykonywali tancerze zespołów? Jakie tańce wykonują młodzi ludzie na zdjęciach?

„Wesnianka” (muzyka *Witalij Filipenko*, słowa *Anatolij Nowgorodzki*).

Wymyśl ruchy taneczne i wykonaj piosenkę. Jakie tańce lubisz? Do jakiego rodzaju sztuki tanecznej one należą? Czy Twoja rodzina lubi tańczyć?

Malarstwo rodzajowe

1

Sztuka jest najlepszym i najbarwniejszym aspektem naszego życia. Dzieła artystyczne reprezentujące malarstwo rodzajowe podkreślają radość wesołych uroczystości rodzinnych, zabaw dziecięcych, kłopotów życia codziennego, podróży, odpoczynku itp.

Rytm jest jedną z najważniejszych ekspresyjnych cech kompozycji dzieł sztuki dekoracyjno-użytkowej. Uczestniczy w budowie obrazu i dodaje pewnej emocjonalności do treści. Osiąga się to poprzez naprzemienność tych samych elementów kompozycji, takich jak motywy ornamentów (1), kolorowe plamy (3) czy postacie ludzkie, ich ręce i nogi (2, 4, 5).

2

3

4

5

Jakie są akcenty rytmiczne obecne w kompozycji każdego dzieła (1–5)?

O czym mogą rozmawiać postacie na obrazie Jurija Klapoucha (2)? Gdzie i kiedy rozgrywa się scena rodzajowa? O czym myśli dziewczyna na obrazie Jurija Kamysznego (3)? Uzasadnij swoją odpowiedź. Opisz muzykę, która współgra z rytmemi tańców Dorit Levinstein (4) i Iwana Gonczara (5).

Obejrzyj wideo z projektu „Real Ukrainian Life”. Omów z kolegami, w jaki sposób język sztuki może opowiadać o życiu codziennym Ukraińców (czasie, kulturze, zwyczajach i tradycjach).

ABC plastyki

Aby komponować obiekty/obiekty kompozycji, twórcy wpisują je w geometryczne bryły i figury: ostrosłup, trójkąt, okrąg itp.

Szczególnym znaczeniem rytmu w rzeźbie jest powtarzanie tych samych motywów. Rytm może nie tylko służyć jako projekt obiektu rzeźby, ale także odtwarzać określony nastrój lub przekazywać ruch.

 Dokonaj analizy kompozycji przedstawionych rzeźb. Opisz ich rytm.

 Praca w grupach. Stwórz rzeźby tancerzy z miękkiego drutu i dowolnych materiałów, które masz pod ręką (sznurka, tkaniny, folii itp.).

Kroki do wprawy:

- Wykonaj rzeźby na ramie z miękkiego drutu. Udekoruj je wybranymi przez siebie materiałami (tkaniny, nici, materiały plastyczne itp.).
- Połącz figury tancerzy w dynamiczną kompozycję. Wymyśl dla niej nazwę.

 Co jest interesującego w dziełach twórców scenek rodzajowych? Jaką rolę odgrywają w życiu?

W wolnym czasie zapoznaj się z tematyką dzieł sztuki z różnych dziedzin sztuk wizualnych (z plakatami, grafikami, obrazami olejnymi, miniaturami, rzeźbami). Porównaj język ekspresji artystycznej.

Wizerunki ludzi w gatunkach filmowych

Najprawdopodobniej osoby, które nie lubią filmów, są wyjątkiem. Wchodząc w świat kina, widz ma możliwość „podróżowania” do różnych czasów, kultur, fikcyjnych światów, obserwowania sytuacji życiowych wraz z bohaterami, oceniania uczynków i historii różnych ludzi, myślenia, wyciągania własnych wniosków.

Muzyka (instrumentalna, ścieżka dźwiękowa) jest równorzędnym „partnerem” wizualnego obrazu. Dzięki niej głębiej zanurzamy się w klimat filmu.

Najbardziej muzyczne są musicale/opery/balety/operetki. Popularne dzieła z gatunków muzycznych i teatralnych są „przenoszone” na ekran przy użyciu technologii cyfrowych i języka kina (montaży, różnych ujęć kamery, lokalizację itp.).

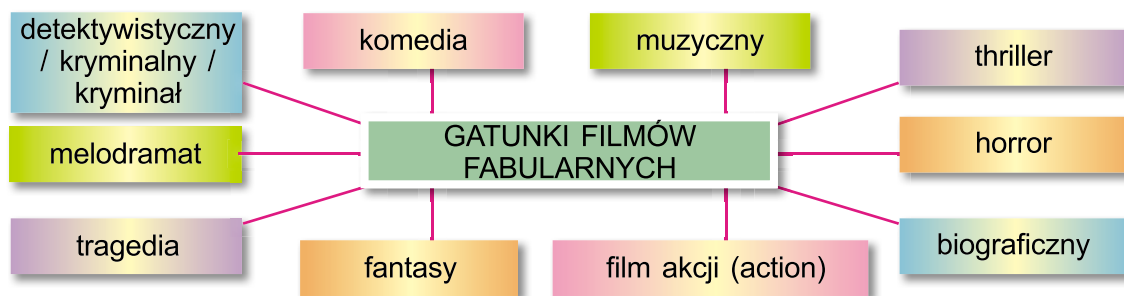
Film „Dźwięki muzyki”. Film animowany „Balerina”. Film „Krok naprzód”. *Semen Hulak-Artemowski* opera filmowa „Zaporozec za Dunajem”.

Jaki rodzaj muzyki lubią dzieci z filmu „Dźwięki muzyki” (2)? Czy muzyka w filmie jest pozytywna czy smutna, tragiczna czy niepokojąca? W jakiego rodzaju choreografii bohaterowie filmów „Krok do przodu” (1) i „Balerina” (3) osiągnęli mistrzostwo? Jakie cechy postaci filmowych chciałbyś w sobie rozwinąć? Zastanów się nad zaletami wystawiania opery na scenie i wadami wystawiania jej w kinie.

Filmy fabularne dzieli się na *gatunki* w zależności od ich treści. Jednak większość współczesnych filmów często łączy cechy różnych gatunków, więc czasami trudno jest zaklasyfikować film do jednego konkretnego typu filmu.

Praca w parach/grupach. Przeanalizuj schemat. Dopasuj nazwę gatunku filmowego do jego opisu. Zastanów się, czy wizerunki postaci są prawidłowo dopasowane do gatunków filmów, które reprezentują. Uzasadnij.

DETEKTYWISTYCZNY / KRYMINALNY / KRYMINAL

MELODRAMAT

rozśmiesza widza, poprawia nastrój

KOMEDIA

akcja ma miejsce w fikcyjnym świecie, gdzie dzieją się cuda, magia itp.

historie miłosne oparte na kontrastach: dobro i zło, miłość i nienawiść itp.

FANTASY

ciągłe aktywne działania (walki, eksplozje itp.) mające na celu walkę ze złem.

tajemnica związana z przestępstwem i dochodzeniem w jego sprawie

FILM AKCJI

Na podstawie własnego doświadczenia jako widza omów i przedstaw cechy charakterystyczne jednego z tych gatunków. W szczególności zwróć uwagę na:

- obecność określonego typu postaci i ich interakcji;
- przewidywalność niektórych scen lub efektów specjalnych;
- charakterystyczne cechy dźwięku i muzyki.

„DŹWIĘKI MUZYKI” Muzyka Richard Rodgers

DO: пта-ши-на в'є гніз-до, РЕ: ді - то-чок бе-ре - же. MI: у на-шо-му дво - рі ФА: ра - ді-є діт-во - ра! СОЛЬ: спі - ва-є діт-во - ра, ЛЯ: спі - ва-є вся зем - ля, СІ: у - сі спі-ва-є, хто хо-че знов прий-ти до DO! До, ре, мі, фа, соль, ля, сі, до, до, сі, ля, соль, фа, мі, ре, до.

Jeśli chcesz, możesz nauczyć się tej piosenki na dwa głosy (patrz załącznik z nutami, str. 140). Pomyśl o musicalach filmowych i filmach animowanych (np. „Piękna i Bestia”, „Śpiewaj”, „Aladyn” itp.). Jakie cechy musicalu można w nich zidentyfikować?

Podczas oglądania filmów zapisz: tytuł filmu i swoje przekonania na temat tego, do jakiego gatunku filmowego należy. Podziel się swoimi spostrzeżeniami z przyjaciółmi i rodziną.

Wizerunki ludzi w gatunkach filmowych

Kino jest formą sztuki o ogromnym potencjale wpływania na ludzi. Filmy mogą nas uszczęśliwiać, zadziwiać, pobudzać wyobraźnię, zmuszać do myślenia lub działania albo po prostu bawić.

Bogaty wachlarz wizualny, gra aktorska, tricki filmowe, najnowsze efekty specjalne i nowatorska muzyka to cechy charakterystyczne mowy kina. Wśród nich ważne są zasoby ekspresji: plan, kąt, skala, tempo i rytm, światło i cień, kolor, kombinowane ujęcia, montaż.

Praca zbiorowa. Jak myślisz, do jakiego rodzaju należy każdy z tych filmów? Co mówią nam one o świecie i ludziach? Do jakich refleksji skłaniają? Które ujęcie filmowe jest ogólnym planem, a które zbliżeniem i średnim ujęciem? Określ, co każdy rodzaj ujęcia pomaga pokazać. Jakie obiekty są wyróżnione jako główny obraz przez oświetlenie i ostrość?

Jeśli chcesz, obejrzyj wideo i zbadaj, czy filmy mogą wpływać na działania i nastrój widza. Podziel się wynikami swoich badań z kolegami.

„Mój przyjaciel Mr. Percival”; „Klara i magiczny smok”; „Marsz pingwinów”; „Earth: Making a Planet” (National Geographic Channel).

RODZAJE FILMOWE

fabularny (1)

animowany (animacja) (2)

dokumentalny (3, 4)

Czy kiedykolwiek zwracałeś uwagę na małe symbole graficzne występujące w otoczeniu – znaki drogowe, symbole graficzne na gadżetach, etykiety na produktach itp.?

Są to piktogramy — obrazki, które przekazują ważne treści bez użycia tekstu. Mają międzynarodowy „język”, uniwersalne znaczenie i pomagają wizualnie zrozumieć znaczenie pojęcia.

? Zastanów się, dlaczego piktogramy są używane i wyjaśnij jak pomagają ludziom. Przypomnij sobie materiał z piątej klasy o specyfice pracy grafików. Dlaczego ciągle projektują nowe piktogramy?

? Udowodnij lub sprostuj, czy grupa obrazów (1) jest piktogramem. Jakie informacje zawierają obrazy 2 i 3? Porównaj kompozycje (1-3).

? Zaprojektuj i narysuj piktogramy na temat sztuki filmowej (*materiały graficzne*).

Kroki do wprawy:

- Zaprojektuj i stwórz prosty oraz wyrazisty obraz – symbol kina.
- Pomiń szczegóły, które nie są głównymi elementami. Wybierz dwie lub trzy kombinacje kolorów i pokoloruj obrazek.

? Co wiesz o kinie?

Jak używać piktogramów do przekazania informacji?

W wolnym czasie obserwuj piktogramy w swoim otoczeniu. Zrób ich zdjęcia lub naszkicuj je. Uogólnij swoje obserwacje dotyczące obecności symboli w naszym życiu, wyciągnij wnioski i podziel się nimi z kolegami i rodziną.

Wizerunki ludzi w gatunkach filmowych

Kino zajmuje ważne miejsce w życiu współczesnego człowieka. Umiejętności aktorów, reżyserów, scenografów i innych członków ekipy filmowej wprowadzają nas w świat iluzji. Razem z bohaterami filmu jesteśmy zmartwieni, szczęśliwi, zaskoczeni – żyjemy ich życiem.

Każdy film jest dziełem ludzi z wielu różnych zawodów. Do stworzenia nowej ścieżki dźwiękowej potrzeba więc całego zespołu: autorów, kompozytorów, muzyków, reżyserów, montażystów. Dla każdego filmu starannie tworzona jest nowa „partytura”. Ważne jest, aby muzyka przekazywała emocje, rozwój fabuły, charakter postaci itp. w najlepszy możliwy sposób. Często ścieżka dźwiękowa filmu jest bardzo popularna i dzięki muzyce dobrze wspominamy film.

Robert Lopez, Kristen Anderson - Lopez „Let It Go. Frozen” (w wykonaniu Alexa Boye’a i chóru dziecięcego „One Voice”). Film animowany „Tom i Jerry” (fragment).

Z jakiego filmu pochodzi ta piosenka? Jakie zmiany zostały wprowadzone w wykonaniu w porównaniu z oryginałem? Przypomnij sobie i popraw fragment „Tom i Jerry” poprzez wyłączenie muzyki. Czy postrzeganie filmu się zmieniło? Podsumuj rolę muzyki w filmie. Jakich fachowców filmowych przedstawia ilustracja?

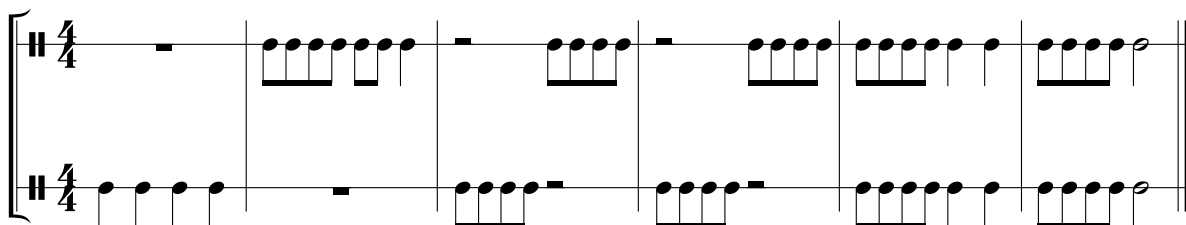
Soundtrack (po ang. „ścieżka dźwiękowa”) – zapis motywu lub całego utworu muzycznego, który pojawia się w filmie fabularnym, animowanym lub w grze komputerowej.

Ważne jest, aby charakter muzyki odzwierciedlał ogólny charakter filmu oraz jego cechy gatunkowe, dlatego kompozytorzy często specjalnie komponują ścieżki dźwiękowe, które najlepiej pasują do konkretnego filmu. Może to być muzyka instrumentalna i wokalna (np. w wykonaniu znanych piosenkarzy). Do stworzenia nastroju wykorzystywana jest również muzyka klasyczna, która pomaga w stworzeniu odpowiedniej atmosfery, czy chociażby znane dzieła popularnych wykonawców.

? **Praca w grupach.** Wybierz i przesłuchaj kilku filmowych ścieżek dźwiękowych. Zrób notatkę na temat charakteru muzyki (melodia, tempo, rytm, barwy) i sposobu jej wykonania. Zastanów się, czy istnieją jakieś szczególne cechy muzyki, które są charakterystyczne dla filmu określonego gatunku?

				
„Piotruś Pan” (fantasy)	„Gwiezdne wojny” (science fiction)	„Iwan Siła” (biograficzny)	„Różowa Pantera” (film detektywistyczny)	„Pulse” (dramat)
				

? **Praca w parach.** Zagraj sekwencję rytmiczną powoli na f lub umiarkowanie ze stopniowym wzrostem dynamiki od p do f. Wyobraź sobie wydarzenia, scenę filmową, która mogłaby być odegrana z tym akompaniamentem.

 Piosenka „The Sound of Music” (muzyka Richard Rodgers).

? Wymień gatunki filmowe i ich cechy. W wolnej chwili wypisz swoje ulubione filmy/kreskówki. Spróbuj zidentyfikować ich gatunki i opisz ich muzykę oraz ścieżkę dźwiękową.

Wizerunki ludzi w gatunkach filmowych

Wyodrębnienie gatunków filmowych takich jak np. komedia, melodramat, film historyczny, film detektywistyczny polega na posegregowaniu filmów w grupy oparte na podobnych tematach i gatunkach. Kinematografia na całym świecie stale ewoluuje, pojawiają się nowe gatunki.

 Obejrzyj zdjęcia z filmów „Dorastanie” (1), „Cirque du Soleil: Bajkowy świat” (2), „Poszukiwacze Ogana” (3) i „Posterunek” (4). Zastanów się, o czym opowiadają ich historie. Jak myślisz, do którego z poniższych gatunków należą?

dramat

fantasy

komedia

film przygodowy

film historyczny

Seans filmowy pozwala zanurzyć się w magicznej iluzji tej formy sztuki. Jest ona tworzona przez ludzi reprezentujących ponad 200 zawodów: reżyserów, którzy czuwają nad całością fabuły filmu; operatorów kamer, którzy tworzą zdjęcia, inscenizując każde ujęcie w organiczny sposób; montażystów, którzy tworzą ścieżkę obrazową filmu, łącząc tysiące klatek filmowych.

Dokonaj analizy i omów z kolegami kompozycje klatek filmowych filmów „Moje lato z ping - pongiem” oraz „Bella i Sebastian”. Przypomnij sobie zasadę trójkątności w fotografii, który omawialiśmy w 5 klasie. Dlaczego uważasz, że jest to ważne w filmie?

ABC filmu

Ważne jest, aby rozmieścić widoczne w ujęciu obiekty w taki sposób, aby nadać obrazowi przekonujący i spójny wygląd. W celu zbudowania kompozycji kadru, użyj zasady trójkątności, biorąc pod uwagę przekątną, symetrię i planowość. Nadają one kształtu i objętości, „odrywają” od tła, tworzą różne efekty i przyciągają uwagę widza za pomocą światła i oświetlenia.

Omów pomysły na wideo przedstawione na zdjęciach. Zaproponuj kilka własnych idei.

Praca w grupach. Stwórz własny film krótkometrażowy za pomocą dostępnych środków technicznych (smartfona, kamery wideo, komputera).

Kroki do wprawy:

- Opracuj scenariusz filmu, wymyśl fabułę, dobierz muzykę i stwórz projekt napisów.
- Nagraj filmik, ścieżkę dźwiękową i zmontuj całość. Film można edytować w programie Windows Movie Maker.

Porównanie gatunków w malarstwie, literaturze i filmie. Co jest wyjątkowego w gatunkach filmowych? W wolnej chwili obejrzyj filmy laureatów konkursu filmów dla dzieci „Children Kinofest”: „Melisa” (reż. *Matwiej Głazunow*, 11 lat, m.Izium), „STOP IT!” (reż. *Arina Gorieva*, 14 lat, m.Dnipro).

Jedność w kręgu artystycznym

1 Sztuka aktywnie ewoluje. Artyści mogą trwale łączyć różne gatunki, aby realizować swoje twórcze wizje, np. tworzyć portrety na tle krajobrazów lub wizerunki ludzi i zwierząt. Podobnego synkryzmu dokonują kompozytorzy tworząc operę-balet czy walc-scherzo. Lwia część współczesnych dzieł sztuki jest w rzeczywistości dość trudna do zaklasyfikowania do jednej kategorii gatunkowej: kryminał może zawierać elementy komedii i filmu akcji, a komedie mogą zawierać elementy melodramatu, filmu przygodowego, a nawet animacji.

Miguel Llobet „Walc-scherzo”. Wiktor Kosenko „Poemat-Legenda” mi-minor (do wyboru).

Film „Piotruś Królik”. Film „Let’s Dance” (fragmenty).

Przypomnij sobie cechy charakterystyczne gatunków scherza, walca i poematu. Wytłumacz, w jaki sposób są obecne w utworach muzycznych (rozmiar, tempo, charakter melodii). Czy zdjęcie (1) jest portretem czy pejzażem? Co wiesz o tych instrumentach muzycznych? Jakie gatunki zostały połączone na obrazie „Pokój muzyka” (2)? Jakie rodzaje sztuki filmowej łączą się w filmie „Piotruś Królik”? Zastanów się, w jaki sposób sztuka akademicka i współczesny hip-hop „wchodzi w interakcję” w filmie „Dance with Your Heart”.

Fantazja liryczna Maurice'a Ravela „Dziecko i czary” łączy w sobie światy opery i baletu. *Bohaterem jest psotny chłopiec. Nie chce się uczyć, niszczy i łamie wszystko wokół siebie. We śnie świat się zmienia: skrzywdzone przez niego rzeczy zaczynają ożywać i mówić... To, co zobaczył, powoduje, że chłopiec zaczął rozumieć skutki swoich uczynków...*

Maurice Ravel opera-balet „Dziecko i czary” (fragment).

W jaki sposób postacie zostały przedstawiane za pomocą muzyki i teatru? Jakie intonacje i instrumenty muzyczne zostały zastosowane? Czy muzyka jest szybka czy wolna, głośna czy cicha? Czy jest śpiewna czy żywiołowa, ostra? Jakie cechy opery i baletu są widoczne?

Praca w grupach. Stwórz pantomimę teatralną. Wybierz temat („Szczęście”, „Wytrwałość”, „Porażka” itp.). Pomyśl o fabule, przedstaw ją za pomocą ruchów i mimiki twarzy.

„POD BŁĘKITNYM NIEBEM”

Muzyka i słowa Diany Ptaszyńskiej

Ук-ра - ї-но мо-я, — Ук-ра - ї-на кві-ту - ча. Зо-ло - та-ві ла-ни і не-
 4 бес-на бла-кить. Мов дже-рель-на во - да, ли - не мо-ва спі-ву - ча, що як
 7 му - зи - ка в сер - ці мо - є - му бри - нить!

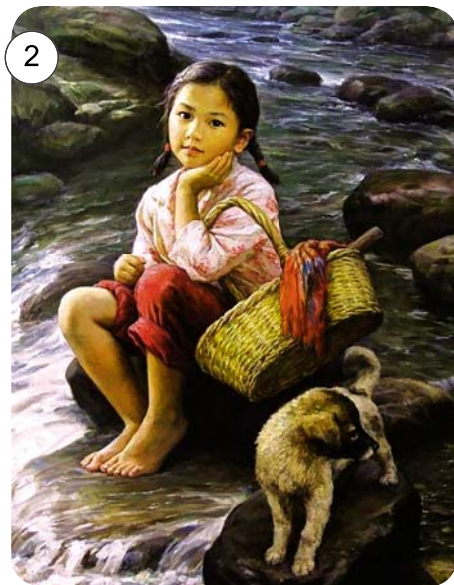
Podaj przykłady łączenia gatunków w sztuce. Zastanów się i wytłumacz, dlaczego tak się dzieje. W wolnym czasie obserwuj i nagrywaj różne kombinacje artystyczne.

Jedność w kręgu artystycznym

Wiesz już, że postrzeganie życia przez artystę i realizacja jego twórczej wizji wiąże się z wyborem specyficznego gatunku. Co się stanie, jeśli połączysz motywy z różnych gatunków sztuki w jednym dziele?

Możliwe jest ujawnienie różnych historii życia, wydobywanie wszystkich emocji i uczuć, pobudzenie wyobraźni, zainspirowanie nowego sposobu myślenia o życiu.

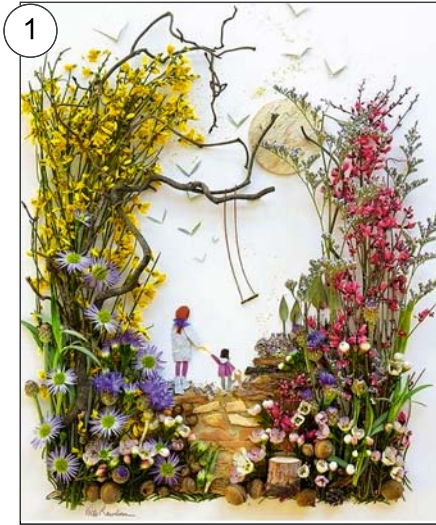
? Do jakich gatunków sztuk pięknych należą powyższe obrazy? Co zostało użyte w celu zwiększenia ekspresji otoczenia? Jak myślisz, przyroda jakiego kontynentu została tu zobrazowana (1)? Czego można dowiedzieć się o życiu dziewczynki z obrazu (2)?

? Znajdź 9 pand ukrytych na obrazku-zagadce Stephena Gardnera (3). Po lewej stronie układanki znajduje się posąg (4), a na nim muzyk.

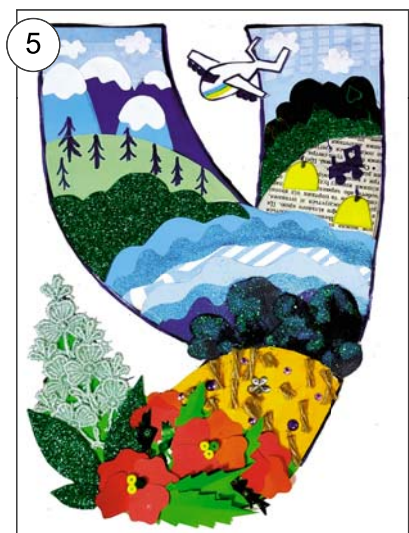
Spójrz na kolaże (1-5) i porównaj je z aplikacją.

Praca w grupach. Tworzenie kolażu „Ukraina moich marzeń”

Kroki do wprawy:

- Dobierz materiały inne niż podstawa (kawałki tkaniny, nici lub materiały naturalne itd.), Starannie dobierz elementy pod względem kształtu, koloru i tekstury, a następnie sklej je, aby stworzyć kompozycję.
- Pamiętaj, jak ważne jest sfinalizowanie całości i dbałość o harmonię wszystkich elementów.

Kolaż – to technika artystyczna z zakresu sztuk pięknych polegająca na formowaniu kompozycji z różnych materiałów drogą naklejania na dowolny podkład i łączenia z tradycyjnymi technikami plastycznymi; dzieła wykonane w taki sposób.

Dlaczego artyści łączą motywy z różnych gatunków w jednym dziele? Co można połączyć w kolażu?

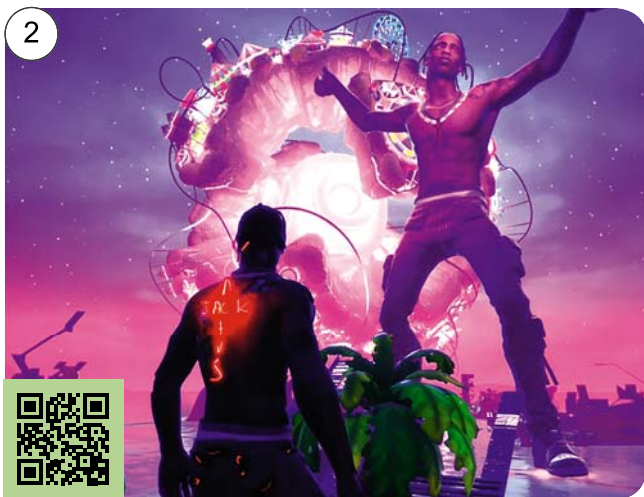
Jedność w kręgu artystycznym

Awatar skrzypaczki Lindsay Stirling

Szybko rozwijające się technologie cyfrowe aktywnie wkraczają na pole sztuki, zmieniając ją oraz sposób, w jaki o niej myślimy.

Rzeczywistość wirtualna zagościła i na dobre zamieszkała się w wielu dziedzinach życia, a w XXI wieku stała się nową przestrzenią dla artystów. **Sztuki wizualne** wpływają na widza poprzez sygnały dźwiękowe i wizualne, dając ludziom możliwość interakcji z dziełem. Obecnie wirtualni wokaliści mogą pojawiać się na scenie koncertowej (3), muzycy mogą organizować koncerty w wirtualnej przestrzeni (1), a nawet integrować się z wszechświatem gry komputerowej (2).

Występ Trvisa Scotta w grze Fortnite

Rzeczywistą przestrzeń sceniczną uzupełniają wirtualne tancerki

Jakie są Twoje wrażenia? W jaki sposób technologia komputerowa zmieniła płaski obraz (3D, dźwięki otoczenia, muzykę)? Omów z kolegami zalety i wady integracji technologii cyfrowych i sztuki.

Sztuka wirtualna – to działalność twórcza, której celem jest tworzenie niematerialnych obiektów artystycznych za pomocą komputerowych technologii; prace imitujące rzeczywistość lub fantastyczny i wymyślony świat.

Wirtualna rzeczywistość (VR) to środowisko w całości wygenerowane przez komputer. *Rzeczywistość rozszerzona (AR)* to zjawiska cyfrowe oparte na świecie rzeczywistym (ludzie, przedmioty, środowisko). Obecnie wiele dzieł sztuki nabiera „nowego” znaczenia dzięki rzeczywistości rozszerzonej.

Możliwe jest wejście „do środka” dzieła sztuki i podróżowanie po nim w 3D, jak w obrazie Mykoły Głuszczenki „Sianokosy”(4) w Art Gallery of Ontario (5).

Praca w parach. *Wariant 1.* Wybierz jedno z dzieł sztuki z podręcznika. Wyobraź sobie to dzieło przy użyciu technologii AR. Opisz, co widz może zobaczyć i usłyszeć.

Wariant 2. Współcześni artyści tworzą interaktywne ekspozycje 3D oparte na obrazach z przeszłości (np. 6). Przyjrzyj się dziełom sztuki w podręczniku. Wybierz jedno z nich i zastanów się, jak mogłoby wyglądać w trójwymiarowej interpretacji (z ewentualnymi uzupełnieniami, wyjaśnieniami).

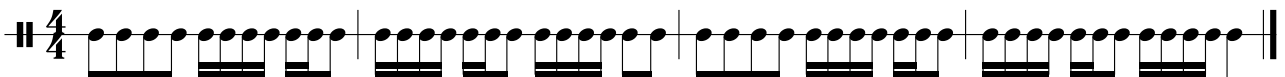
„Pod błękitnym niebem” (muzyka i słowa *Diana Ptaszyńska*).

Wspólnie z koleżankami i kolegami wykonuj na zmianę sekwencję rytmiczną i fragment wiersza Dmitrija Biłousa. Eksperymentuj z tempem i dynamiką. Wybierz wykonanie, które napelni Cię energią i zainspiruje.

*Нам гулять, звичайно, ніколи,
в школі все для нас цікаве.*

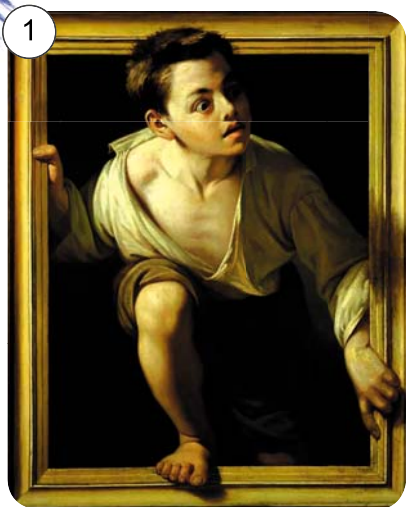
*Але скоро вже канікули –
нас нові чекають справи.*

Co wiesz o wirtualnej i rozszerzonej rzeczywistości w sztuce? Co według Ciebie jest bardzo cenne w prawdziwych dziełach sztuki? Dlaczego rzeczywistość wirtualna i rozszerzona nie powinny zastąpić prawdziwej sztuki?

Jedność w kręgu artystycznym

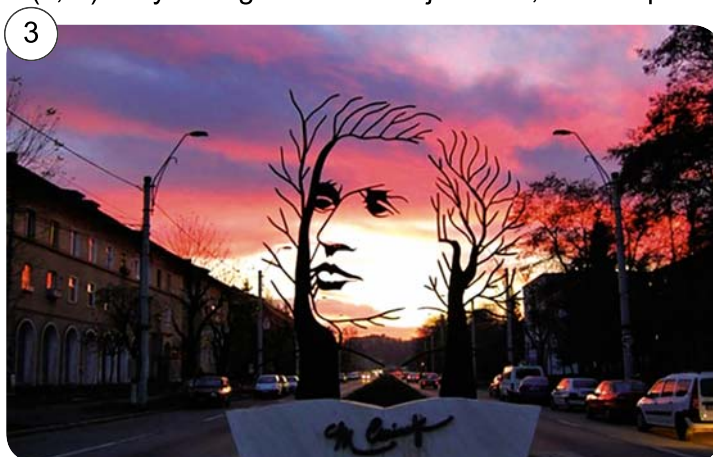

Człowiek może stać przed dziełem sztuki i patrzeć na nie przez długi czas. Na pierwszy rzut oka nudne jest patrzenie na znane nam zarysy lub krajobrazy – coś, co już się widziało. Jednak dzieła sztuki nigdy nie przestają zaskakiwać.

Co widzą oczy? Czy to jest prawdziwe? Czasami zdajemy sobie sprawę, że nie widzimy tego, co wydaje nam się, że widzimy na pierwszy rzut oka. Potwierdzają to prace utalentowanych artystów, którzy za pomocą autorskich eksperymentów igrają z ludzkim umysłem i wyobraźnią.

Malarz Pere Borrell del Cas na swoich obrazach zaciera granice między tym, co namalowane, a tym, co rzeczywiste. Jak tego dokonał? Jakie podwójne znaczenie kryje się w pracach (2, 3)? Wymień gatunki i rodzaje sztuki, które reprezentują.

Dzieła malarzy iluzjonistycznych sprawiają, że patrzysz na świat w nowy sposób. W końcu każde dzieło jest swego rodzaju łamigłówką, która nie jest czymś, co jesteś w stanie rozwiązać za pierwszym razem.

Wyjaśnij na jakich złudzeniach optycznych i pomysłach zostały oparte prace (iluzje 3D) Roberta Gonzáleza (4) i Juliana Beavera (5).

Aby tworzyć rysunki 3D, ważna jest znajomość podstaw użycia światła i cienia. Konieczne jest uwzględnienie wszystkich cech obiektu obrazu, zbadanie relacji światła i cienia oraz natury cieni. Zastanów się, co sprawi, że obraz będzie wyglądał bardziej realistycznie.

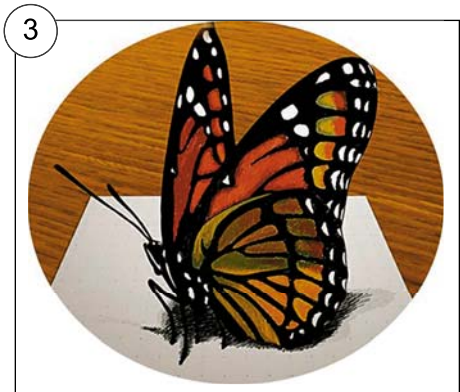
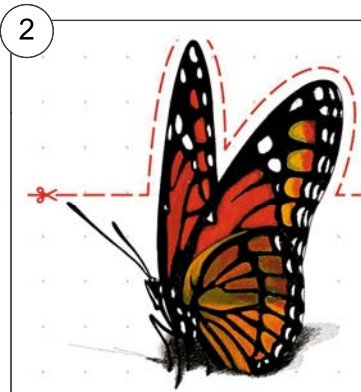
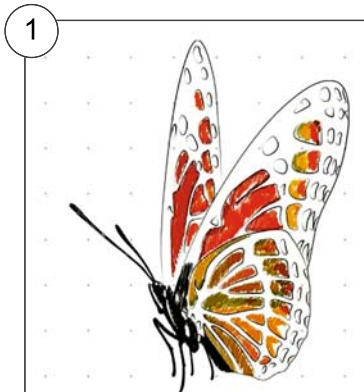
Obejrzyj wideo i dowiedz się, jak Jasmina Susak tworzy rysunki 3D.

Stwórz rysunek 3D motyla (kolorowe kredki).

Kroki do wprawy:

- Użyj lekkich linii, aby obrysować kontury motyla tak, aby granice szkicu odpowiadały rzeczywistemu rozmiarowi w zmniejszonej proporcji.
- Dodaj szczegóły i pokoloruj obraz (1).
- Narysuj padający cień.
- Przetnij nożyczkami papier (2) wzdłuż linii u góry.

W wolnym czasie, obserwuj jedno gatunków w dziełach sztuki różnych rodzajów. Zwróć uwagę, w jakich przypadkach obrazy artystyczne jednego gatunku dominują nad innymi, a w których są w równym stopniu połączone.

Podczas wakacji poznaj twórczość współczesnych artystów którzy są mistrzami iluzji i widowiskowości. Zrób zdjęcie dzieł, które robią na Tobie wrażenie i podziel się nimi z kolegami na portalu społecznościowym.

SPRAWDŹ SIEBIE

Podaj przykłady lirycznych / zabawnych / smutnych / heroicznyc / historycznych obrazów w muzyce. W jakich gatunkach muzycznych zostały one stworzone? **(2 punkty)**

Udowodnij lub obal tezę, że kino łączy różne rodzaje sztuki i że każdy z nich odgrywa ważną rolę. **(1 punkt)**

Wymień rodzaje choreografii i opisz ich cechy **(1 punkt)**

Zaproponuj pomysł na przekształcenie w wizerunek postaci filmowej / malarskiej / rzeźbiarskiej / literackiej. Przedstaw go za pomocą pantomimy lub odpowiedniego dźwięku. **(2 punkty)**

Opisz jeden z utworów muzycznych z podręcznika (nazwij gatunek, środki wyrazu). Czy jest to utwór programowy/ nieprogramowy, kameralny czy orkiestrowy (chóralny)? **(1 punkt)**

Zaśpiewaj piosenkę, którą lubisz najbardziej i wymyśl do niej rytmiczny akompaniament **(1 punkt)**

Jakimi dziedziną sztuki zajmują się postacie z obrazu Julii Bezwerszenko? Wymyśl tytuł obrazu i wyjaśnij swój wybór. **(2 punkty)**

Jakie gatunki filmowe lubisz? **(1 punkt)**

Opowiedz o utworach muzyki instrumentalnej (wokalnej), których nauczyłeś się na lekcji w klasie i które najbardziej Ci się podobały **(1 punkt)**

Co jest najważniejsze w pracy malarza portrecyści? **(1 punkt)**

Kogo i co przedstawiają dzieła z motywami mitologicznymi? **(1 punkt)**

Czego można dowiedzieć się o ludziach z dzieł malarstwa rodzajowego? **(1 punkt)**

Wyobraź sobie, że jesteś malarzem/malarką motywów historycznych i otrzymałeś zlecenie stworzenia dzieła sztuki na temat ważnego wydarzenia historycznego na Ukrainie. Jakie to będzie wydarzenie? Od czego zaczniesz swoją pracę? **(2 punkty)**

Wybierz motywy z gatunków sztuk pięknych z materiałów drukowanych do kolażu, który zwróci uwagę na globalne problemy ludzkości (społeczne, ekologiczne itp.) **(1 punkt)**

Wyobraź sobie, że jesteś operatorem kamery. Jakich środków języka filmowego użyjesz do zbudowanie kompozycji z ujęć? **(1 punkt)**

Jakiego gatunku malarstwa użyjesz do dekoracji ścian w następujących szkolnych pracowniach: sztuk pięknych, historii, języka ukraińskiego i literatury, geografii? Jak mogą one wpłynąć na uczniów? **(2 punkty)**

Zaproponuj twórczy pomysł na projekt społeczny dotyczący wartości /relacji międzyludzkich lub reklamy społecznej **(2 punkty)**

Czego można się nauczyć z dzieł malarstwa historycznego? **(1 punkt)**

ЇСПІВНИК

ДИТЯЧИХ МРІЙ КРАЇНА

Музика Геннадія Рагуліна Вірші Віталія Мусієнка

Приспів

Ди - тя - чих мрій кра - ї - на чу - до - ва і ча - рів - на. У
ній, як в каз - ці, скрізь про - зо - ре скло. І ко - жен все це ба - чить: жи -
вуть в сер - цях ди - тя - чих на - ді - я, щас - тя, ра - дість і доб - ро. 1. Зрос -
та - ють ді - ти, мов вес - ня - ні кві - ти, у - ва - ги пот - ре - бу - ють і теп -
ла. І ко - жен ра - ди цьо - го му - сить жи - ти, що - би кра - ї - на мрій завжди
- - - - - ла!

1. Зростають діти, мов весняні квіти,
Уваги потребують і тепла,
І кожен ради цього мусить жити,
Щоби країна мрій завжди цвіла. | (2)

Приспів:

Дитячих мрій країна чудова і чарівна
У ній, як в казці, скрізь прозоре скло,
І кожен все це бачить:
Живуть в серцях дитячих
Надія, щастя, радість і добро.

2. У цій країні мрій дитячих світлих
Нехай ніколи сонце не згаса,
На всій планеті хай радіють діти.
Дитинства час – то радість і краса.

ПЕС ПАТРОН

Музика Алли Мігай Вірші Костя Гнатенка

Він не га-ня дар-ма во-рон, щоб аж до не-ба піл. Він
щоб без-печ-ним був наш двір, і в скве-ри-ку га-зон, на-
справжній во-їн Збройних Сил ма-ленький пес Патрон. І
вар-ті завжди пес Патрон, у ньо-го гос-трий зір.
Приспів
Пес Пат-рон хо-робрий во-їн пес Пат-рон пух-нас-та збро-я пес Пат-рон,
пес Пат-рон, хо-роб-рий пес Пат-рон.

2. Виходь сміливо до забав
У скверик на газон,
Якщо там першим побував
Сміливий пес Патрон.

Приспів.

ПОСМІХАЙТЕСЯ

Музика Олександра Осадчого Вірші Андрія Дмитрука

Ра-но на зо-рі про-ки-дай-те-ся, со-няч-ній по-рі пос-мі-
хай-те-ся. Щоб він-ком пі-сень ли-нув ко-жен день -
Зран-ку не-од-мін-но пос-мі-хай-те-ся. Щоб він-ком пі-сень ли-
- нув ко-жен день, зран-ку не-од-мін-но пос-мі-хай-те-ся!

Приспів

Пос-міх-нись! Пос-міх-нись! Знай - щас-тись вжит-ті ве - се - лим лю-дям.
Хай твій сміх, доб-рий сміх на - че сон-це грі - є всіх!
на - че сон-це грі - є, на - че сон - це грі - є всіх!

2. Хай гуркоче грім – не лякайтеся,
Хмарам дощовим – посміхайтеся.
Морок відлетить, вернеться блакить – |
Тільки, дуже прошу, посміхайтеся! | (2)

Приспів.

3. Прийде сто турбот – ви тримайтеся!
Серед всіх негод – посміхайтеся!
Швидко плине час, щастя стріне вас,
Тільки ви частіше посміхайтеся. | (2)

Приспів.

МУЗИКА ЗЕМЛІ

Музика і вірші *Анатолія Житкевича*

По-слу-хай му-зи-ку зем - лі: в ній за-пах трав і сон-ця лас-ка,
у си-нім не-бі жу-рав - лі, а на до-ло-нях-див-на каз - ка!
Спі-ва-є чис-те дже-ре - ло, нав-ко-ло вквіт-час-те бар - він __ ком,
і піс-ня лю-дям на доб - ро - лу-на-є ра-діс-но і дзвін-ко.

2. Послухай музику землі,
Пізнай навколишню природу!
В ній ніжність наших матерів,
В ній сила нашого народу!

Приспів.

КОЛЬОРОВА ПЛАНЕТА

Музика і вірші Анжели Побужанської

Музична партитура для голосу та фортепіано. Титул: КОЛЬОРОВА ПЛАНЕТА. Автор музики та віршів: Анжела Побужанська. Музика написана в 4/4 ритмі, ключовий знак: два бемоль (Bb). Текст пісні:

Го-лу - бе без-хмар-не не - бо, жов-те сон-це на сві-тан-ку, хви-лі
мо-ря бі-рю-зо-ві, бі-ла пі-на, мов сме-тан-ка. Зе-лень
пар-ків, цвіт са-дів, кві-тів ко-льо-ри яс-кра-ві, це зем-
ля мо-я, мій дім в ніжній рай-дуж-ній оп-ра-ві. Ко-льо-
ро-ва пла-не-та мо-я, ко-льо-ро-ва пла-не-та Зем-ля ко-льо-
ро-ва пла-не-та-дя-тя, ко-льо-ро-ва. В ру-ки я ї-ї візь-му, збе-ре-
жу, збе-ре-жу, збе-ре-жу. В ру-ки я ї-ї ві-зьму збе-ре-
жу, збе-ре-жу, збе-ре-жу.

Приспів

2. Крила лебедів – вітрила чистоти високих мрій,
Пишність пави, лева силу, мудрість всіх строкатих змій,
Граціозність від косуль, величавість від оленя –
Збережу землі красу, щоб співали покоління.

Приспів.

ХАЙ ЖИВЕ НАДІЯ

Музика Ірини Білик Вірші Костянтина Гнатенка

Мрі-є рос-то - чок я-во-ром ста-ти, пташка ма-ленька в не-бі лі-та-ти.

Ві-рять у ди-во кож-на лю-ди - на, ві-рять ма-ту - ся в донь-ку і си -

Приспів

на. Хайжи - ве, хай жи-ве на - ді - я, хай зем - ля, хай зем-ля ра - ді-є, хай пе-

чаль сер-це об - ми - на - є, і — доб - ро всіх лю-дей їд - на-є! —

2. Ночі вишневі, в зоряній тиші
Вітер блакитно жито колише.
Ми збережемо нашу єдину,
Рідну Україну, славу родину.

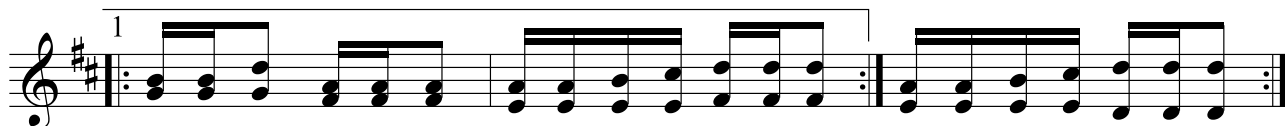
Приспів.

ОЙ Я, МОЛОДА, НА БАЗАР ХОДИЛА

Українська народна пісня

Ой, я мо-ло-да на ба-зар хо-ди-ла, ой, я мо-ло-да на ба-зар хо-ди-ла.

На ба-зар, на ба-зар, на ба-зар хо-ди-ла я. //на ба-зар хо-ди-ла я.

2. Ой я, молода, окуня купила,
Ой я, молода, окуня купила.
Окуня, окуня, окуня купила я! | (2)
3. Ой я, молода, юшки наварила,
Ой я, молода, юшки наварила.
Юшки я, юшки я, юшки наварила я!
4. Ой я, молода, хлопця запросила,
Ой я, молода, хлопця запросила.
Хлопця я, хлопця я, хлопця запросила я! | (2)
5. Ой я, молода, його полюбила,
Ой я, молода, його полюбила.
Його я, його я, його полюбила я! | (2)

6. На полиці млинці, він на них моргає,
На полиці млинці, він на них моргає.
Він на них, він на них, він на них моргає! | (2)
7. Ой, скажіть ви мені, що ж то за кохання? | (2)
Без гарячих млинців нема женихання! | (2)

НАМАЛЮЙ

Музика і вірші Катерини Комар

У - сім сер - цем я б хо - ті - ла, щоб у - сі бу - ли щас - ли - ві.
Лю - ди, мов пта - хи без - кри - лі, всю - ди по - ве - ні і зли - ви:

Та чо - мусь в сві - ті все не так. На - ма -
то з не - бес по - да - ють нам знак.

Приспів

люй на ар - ку - ші сон - це , і сніг роз - та - не на до - лон - ці.
час, нам не зу - пи - ни - тись, до - ки - ще смі - ють - ся ді - ти

Все збе - рег - ти мо - жеш тіль - ки ти. Пли - не
В каз - ку і сни ру - ку про - стяг - ни!

2. Якщо вірити у мрію,
Усе чорне стане білим
І мудріш станеш ти і я!..
Пісні, що співають діти, –
То єдина мова світу,
Головне – друзі і сім'я!

Приспів.

3. Із неба до тебе
Впадуть зірки бажання,
Запам'ятай мить:
За небокрай летить пісня моя!

Приспів.

ПОДАРУЙ СВОЮ УСМІШКУ

Музика і вірші *Наталії Май*

Па - м'я - тай - те, лю - ди - це ___ пот - ріб - но зна - ти: ___

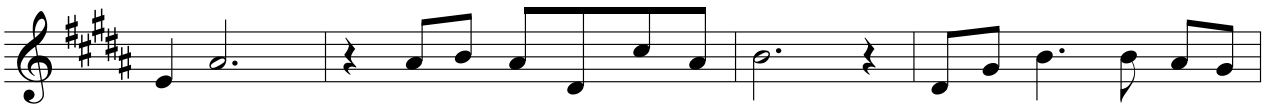
щоб щас - ли - вим бу - ти, тре - ба вмі - ти про - ба - ча - ти!

Па - м'я - тай - те, лю - ди - так ___ дав - но ве - деть - ся: ___

щоб щас - ли - вим бу - ти, тре - ба ма - ти доб - ре сер - це. По - да - руй сво - ю ус -

міш - ку - і доб - рі - шим ста - не світ! По - да - руй сво - ю ус -

міш - ку, щоб дов - ко - ла всіх зіг - рить!

2. Пам'ятайте, люди
Рослі й невеликі,
Тільки разом ми здолаєм
Кручі всі і ріки!
Знайте, все на світі
Можна пережити -
Тільки треба дуже
Одне одного любити!

Приспів.

3. Пам'ятайте, люди,
Це потрібно знати,
Щоб щасливим бути,
Треба просто закохатись!
Пам'ятайте, люди,
Сонце світить ясно
І навколо світ такий
Хороший і прекрасний!

Приспів.

ФАРАОН

Музика Анни Олейнікової Вірші Наталії Іванової-Ткаченко

Роз-по - вім я вам іс - то - рі-ю ту, що тра-пи-лась зі мно-ю.
Про-гу-ляв у-рок іс - то - рі-ї за ком-п'ю-тер-но - ю гро-ю.
Та-єм-ни - ці всі є - ги - петсь-кі я роз-крив поп-ри за - ко - ни.
і скар-бни - ці фа-ра - о-нів - ські враз ска-чав у влас-ні скро-ни. *Приспів*
ба - чу: фа-ра - он! Фа-ра - он Ту-тан-ха - мон! Мчить на ко - ліс -
ни - ці пря - мо із гроб - ни - ці. Ре-пе-ту - є з той гар - би:
«Від - да - вай мо - ї скар - би!»

2. Відчуваю у реальності,
Як дибком стає волосся,
Все чаклунство віртуальності
Нанівець чомусь звелось.
Отака фантасмагорія
Якось трапилась зі мною.
На уроки із історії
Я тепер лечу стрілою.

Приспів 2

Повернувся фараон,
Фараон Тутанхамон,
Вмить на колісниці,
Знову до гробниці.
З інтернету зник, аби
Рахувать свої скарби.

МУЗИКА

Музика Юрія Рожкова Вірші Ігоря Боровика

Що зас-по-ко-їть нас у го-рі, пе-чат-ь жур-би змах-не з чо-ла, і
ви-кре-ше во-гонь із сер-ця? Це мо-же тіль-ки Му-зи-ка! По-
глянь: у не-ї сил-ь-ні кри-ла, під-хо-пить будь-ко-го во-на, і
вже не-ма-є міс-ця зло-му, — там, де з'я-ви-лась Му-зи-ка!

Приспів

Му - зи-ка, му - зи-ка! Во-на лег-ка, про-зо - ра й ніж-на.
Му - зи-ка, му - зи-ка! Як ві-те-рець вес-ня-но сві-жий.
Му - зи-ка, му-зи-ка! Без не-ї щас-тя не бу-ва-є. Му - зи-ка
му - зи - ка! — Сер-ця за-ко-ха-них єд - на - є.

2. Вбирається у пишні шати
Завжди красива й молода,
Нікому в світі непідвладна
Чудова й горда музика!..
Не відає вона кордонів,
Із вічністю заручена,
Весь світ об'єднує любов'ю,
В житті панує музика!

Приспів.

А МИ ПРОСО СІЯЛИ

Українська народна пісня-гра

А ми про-со сі - я-ли, сі - я-ли,
ой, дід- ла -до, сі - я - ли, сі - я - ли!
Гурт 2
А ми про-со ви - топ-чем, ви-топ-чем,
ой, дід-ла-до, ви - топ-чем, ви-топ-чем!

- 1-й гурт: – А ми просо сіяли, сіяли,
Ой дід-ладо, сіяли, сіяли.
- 2-й гурт: – А ми просо витопчем, витопчем,
Ой дід-ладо, витопчем витопчем.
- 1-й гурт: – А чим же вам витоптять, витоптять,
Ой дід-ладо, витоптять, витоптять?
- 2-й гурт: – А ми коней випустим, випустим,
Ой дід-ладо, випустим, випустим.
- 1-й гурт: – А ми коней переймем, переймем,
Ой дід-ладо, переймем, переймем.
- 2-й гурт: – А чим же вам перейнять, перейнять,
Ой дід-ладо, перейнять, перейнять?
- 1-й гурт: – Ми шовковим поводом, поводом,
Ой дід-ладо, поводом, поводом.
- 2-й гурт: – А ми коней викупим, викупим,
Ой дід-ладо, викупим, викупим.
- 1-й гурт: – А чим же вам викупить, викупить,
Ой дід-ладо, викупить, викупить?
- 2-й гурт: – А ми дамо сто рублів, сто рублів,
Ой дід-ладо, сто рублів, сто рублів.
- 1-й гурт: – Нам не треба й тисячу, тисячу,
Ой дід-ладо, й тисячу, тисячу.
- 2-й гурт: – А ми дамо дівчину, дівчину, (або парубка)
Ой дід-ладо, дівчину, дівчину.
- 1-й гурт: – Одчиняймо ворота, ворота,
Забираймо дівчину, дівчину! (або парубка, парубка)

УКРАЇНА – ЦЕ СВІТЛО
Музика і вірші Лесі Горової

Я ма-лень-кий про-міль ве - ли-ко-го сон - ця, що да-є на-ді - ю, ко-
ли схо-дить вран-ці. Я ма-ла крап-ли - на ве - ли-ко-го ро - ду,
прос-то я ди-ти - на — сво-го на - ро - ду! Приспів Ук-ра -
ї - на-це світ - ло кож-но-го нас Ук-ра - ї - на-це піс - ня, що
ли-не зда-ля, Ук-ра - ї - на у сер - ці — жи - ве по-всяк час, Ук-ра -
ї - на — це Бо - гом — нам да - на зем - ля! —

2. Ми малі цеглини великого дому,
Затишно і добре нам жити у ньому,
Завжди хлібом-сіллю стрічаєм гостей,
І відкриті двері для добрих людей.

Приспів.

3. Та коли ворог сюди ступить ногою,
Мусимо всі, як один, стати стіною,
Щоб не пустити і захистити свій рідний дім,
Після нас прийдуть наші діти,
Що залишимо їм?
Україно, найдорожча на світі,
Хай у мирному небі
Над тобою сонце світить.

Приспів.

ВЕСНЯНКА

Музика Віталія Філіпенка Вірші Анатолія Новгородського

Прий-ди, прий-ди, вес - но - крас - на, че - пу - ри наш рід - ний край!
За - сві - ти нам сон - це яс - не, з на - ми в гур - ті по - гу -

ляй! Там, та-ба-та-ба, там, та-ба-та-ба, там, та-ба-та-ба, там та-ба-та-ба,

Там, та-ба-та-ба, там, та-ба-та-ба, там, та-ба-та-ба, та-ба там.

При - не - си, вес - но - нам ряс - ні до-щі, ряс - ні до-щі. При - не - си,
Хай всю - ди піс - ня лу - на, піс - ня лу-на, піс - ня лу-на. Хай нам зус -

вес - но — нам ра - до - щі, ра - до - щі!
трі - неть - ся дів - чи - нонь - ка _____

гар - на.

2. Прийди, весно, в наші села,
Принеси нам дивних див –
Очі синії веселок
З хуртовинами садів.
Там, там, та-ба-да-ба...

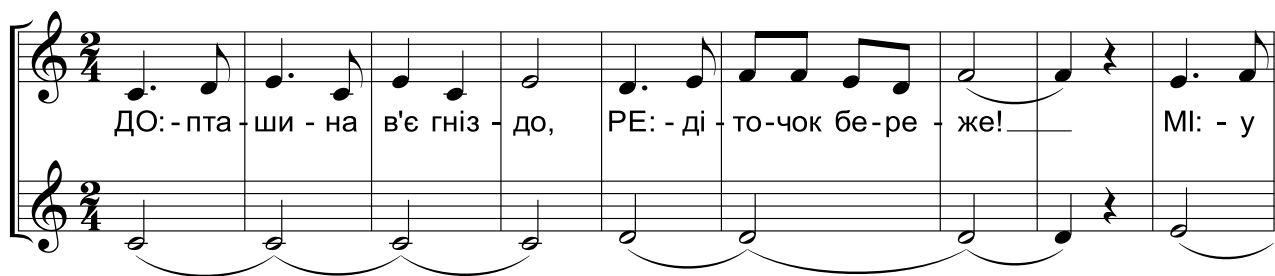
Приспів.

3. Прийди, прийди, весно красна,
Чепури наш рідний край,
Засвіти нам, сонце ясне,
З нами в гурті погуляй.

Приспів.

ЗВУКИ МУЗИКИ
Музика Річарда Роджерса

ДО: -пта-ши - на в'є гніз - до, РЕ: - ді - то-чок бе-ре - же! Мі: - у

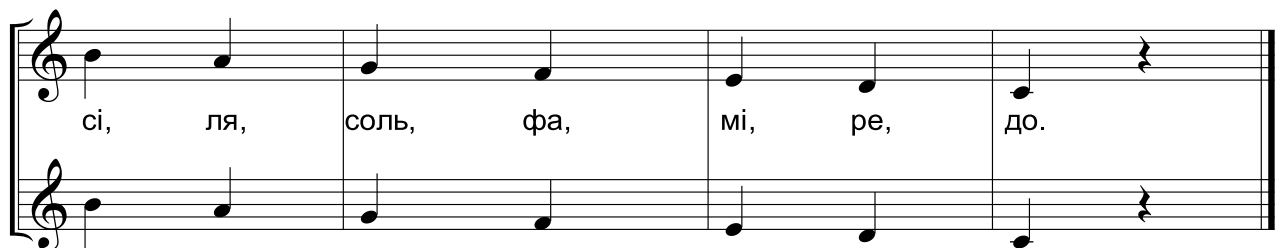
на - шо - му дво - рі ФА ра - ді-є діт-во - ра! СОЛЬ: спі - ва-є діт-во -

ра, ЛЯ: спі - ва-є вся зем - ля! СІ: у - сі спі-ва-є, хто

- хо-че знов прий - ти до ДО! до, ре, мі, фа, соль, ля, сі, до, до,

сі, ля, соль, фа, мі, ре, до.

ПІД НЕБОМ СИНІМ

Музика і вірші Діани Пташинської

Ук-ра - ї-но мо-я, — Ук-ра - ї-на кві-ту - ча. Зо-ло - та-ві ла-ни і не-
бес-на бла-кить. Мов дже-рель-на во - да, ли-не мо-ва спі-ву - ча, що як
му-зи-ка в сер-ці мо - є-му бри - нить! *Приспів* Під не-бом си - нім на Ук-ра-
ї - ні — шум-лять жи - та. Спі-вай-те зна - ми у-сі кра-
ї - ни, у-сі міс - та. По-над зем - ле - ю — по-ли-не
піс - ня не-на-че птах. про край, де квіт - нуть во-лош-ки
си - ні — в ряс - них жи - тах.

2. Україно моя, росяна Україно,
Яблуневі сади, колосисті поля,
Лине пісня дзвінка в небеса соколині
І радіє під сонцем квітуча земля!

Приспів.

3. Україно моя, чарівна Україно,
Поміж сотень шляхів і життєвих доріг,
Рідну мову свою і пісні солов'їні
Я навік збережу, мов святий оберіг!

Приспів.

SPIS TREŚCI

Wstęp

4, 8	Obrazy sztuki ludowej i profesjonalnej	6, 10
------	--	-------

I. Obrazy natury w sztuce

12, 16, 20, 24	Wizerunki zwierząt w sztuce	14, 18, 22, 26
28, 32, 36, 40	Otoczające środowisko w sztuce	30, 34, 38, 42
44, 48, 52, 56	Sztuka w zwykłych przedmiotach	46, 50, 54, 58
<i>Перевір свої досягнення</i>		60

II. Wizerunki ludzi w gatunkach i rodzajach sztuki

62, 66, 70, 74	Każda osoba jest wyjątkowa	64, 68, 72, 76
78, 82, 86, 90	Bohaterowie mitów w sztuce	80, 84, 88, 92
94, 98	Obrazy historyczne w sztuce	96, 100
102, 106	Malarstwo rodzajowe	104, 108
110, 114	Wizerunki ludzi w gatunkach filmowych	112, 116
118, 122	Jedność w kręgu artystycznym	120, 124
<i>Sprawdź swoje osiągnięcia</i>		126
Śpiewnik		128

Навчальне видання

ГАЙДАМАКА Олена Василівна
ЛЄМЕШЕВА Наталія Андріївна

МИСТЕЦТВО

Підручник інтегрованого курсу для 6 класу
з навчанням польською мовою
закладів загальної середньої освіти

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України

Видано за рахунок державних коштів. Продаж заборонено

Підручник відповідає Державним санітарним нормам і правилам
«Гігієнічні вимоги до друкованої продукції для дітей»

Переклад з української мови
Перекладач *Вероніка Априлашвілі*
Польською мовою

Зображення та відео реклами на с. 49, 50 подано з навчальною метою.

У підручнику використано ілюстративний матеріал з відкритих джерел інтернету, зокрема сайтів vecteezy.com, depositphotos.com. Усі матеріали в підручнику використано з навчальною метою відповідно до законодавства України про авторське право і суміжні права.

Коректор *Марія Мацькович*
Редактор *Алла Кравченко*
Макет, художнє оформлення, підготовка ілюстрацій до друку *Юлії Куц*
Обкладинка *Олександра Павленка*
Комп'ютерна верстка *Клари Шалигіної*
Педагогічні малюнки *Наталії Лемешевої*

Формат 84×108/16. Ум. друк. арк. 15,12. Обл.-вид. арк. 13,86.
Тираж 156 пр. Вид. №. 0002. Зам. № 23-08-2201.

ТОВ «Генеза»

01133, Україна, місто Київ, вул. Генерала Алмазова 18/7 (літ. В), офіс 404.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 7692 від 24.10 2022.

Віддруковано у ТОВ «ПЕТ», вул. Максиміліанівська, 17, м. Харків, 61024, Україна.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи серія ДК № 6847 від 19.07.2019.